

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

2/24

Kompanisjef på Terningmoen:

– Det er ikke tid til å ta
en pust i bakken

Venter storinnrykk til rekruttskolene

SIDE 8:

Unrivalled mobility. Proven technology.

The unstoppable Nordic hero

Beowulf, the winner of the U.S. Army's Cold Weather All-Terrain Vehicle program, is the go-anywhere system of choice for arctic environments. Capable of operating in any terrain, whether it's snow, ice, rock, sand, mud or steep mountainous climbs, Beowulf's amphibious capability also allows it to swim in flooded areas or pass obstacles using lakes and coastal waterways. Based on the legendary Bv206 and BvS10 All-Terrain Vehicles, Beowulf is the modern, proven, articulated vehicle for moving personnel and cargo in multiple operational roles under the most remote and harshest conditions.

boesystems.com/Beowulf

@BAESystemsNorge

BAE SYSTEMS

Det er ikke nok bare å rekruttere godt

Regjeringen har lagt fram en ambisiøs plan for Forsvaret i Langtidsplanen for forsvarssektoren (LTP). Ikke bare skal ammunisjonslagre fylles opp og Sjøforsvaret revitaliseres med en ny overflatestruktur samtidig som det forespeiles en milliardsatsing på luftvern – Forsvaret skal vokse med 4600 ansatte og 4600 flere skal gjennomføre førstegangstjenesten, hvert år. Det er en tydelig erkjennelse av at Forsvaret er for lite.

Målet skal nås i en langtidsplan som strekker seg fram til 2036. Like før Offisersbladet ble sendt til trykken, ble det innkalt til pressekonferanse der budskapet fra et samlet storting var at det var enighet om en stortilt satsing på Forsvaret. Nå har politikerne forpliktet seg.

Uavhengig av den unisone enigheten om langtidsplanen, er det likevel stor avstand fra godt sagt til godt gjort.

Spørsmålet er i hvilken grad den politiske viljen er til stede for å følge opp den kursen som er satt om tre, fem eller ti år fram i tid. En styrking av Forsvaret som ligger til grunn i langtidsplanen, kommer naturlig nok til å koste, masse, og i lang tid fremover. Det vil også binde opp store beløp på driftssiden i uoverskuelig framtid.

Utfordringene Forsvaret står overfor løses imidlertid ikke bare med penger. Hvis det var så enkelt kunne vi bare kastet penger etter problemene. Det hjelper, men det er langt i fra nok.

«Jeg er bekymret for om vi klarer å beholde tilstrekkelig ansatte til å bemanne sju kompanier. Hvis vi ikke beholder flere enn i dag da har vi et problem», sier kaptein og kompanisjef Maja Andersen i denne utgaven av Offisersbladet. Ved Terningmoen og Madla som vi har besøkt i denne utgaven, er det optimisme og forventninger om den kommende styrkingen av Forsvaret. Det skal pusses opp og bygges for milliarder av kroner for å ta i mot flere ansatte og vernepliktige soldater.

Det vanskeligste blir imidlertid hvordan Forsvaret skal klare å beholde personellet som i årrekke har ropt om et altfor stort arbeidspress. Offisersbladet har satt søkelyset på, og andre medier har åpent øynene for, at det er altfor mange som velger å forlate Forsvaret. Den utviklingen kan ikke fortsette. Hvis Forsvaret skal få effekt ut av de ekstra milliardene som de er lovet, må flere erfarne fortsette.

Det hjelper «å rekruttere godt», som har blitt et slags mantra i beskyttelse mot tallene som viser altfor høy tilfeldig avgang. Selvsagt er det sant, Forsvaret rekrutterer godt og det er også planer om langt flere utdanningsplasser ved Forsvarets skoler. Det hjelper.

Dommen som falt i Gulating lagmannsrett i mai hjelper enda mer. Det er lys i tunellen som kan føre til at langt mer av inntekten til ansatte i Forsvaret blir pensjonsgivende. En livslang karriere i Forsvaret vil trolig bli mer fristende for en god del av dagens ansatte som velger å slutte for tidlig. Nå er det opp til staten å vise at personellet er Forsvarets viktigste ressurs.

Øyvind Førland Olsen
redaktør Offisersbladet

2/24

OFFISERSBLADET

Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum
0105 Oslo

Telefon 23 10 02 20

E-post: post@bfo.no

Internett: www.bfo.no

Offisersbladets tilsynskomite:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no og oyvind.olsen@bfo.no

Utgiver:

Dag Stutlien, leder BFO

Ansvarlig Redaktør:

Øyvind Førland Olsen

Redaksjon og abonnementsavdeling:

Se adresse for BFO

E-post: Offisersbladet@bfo.no

Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 20

E-post: mona.audne@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes

Sentralforbund-Stat

Følg BFO på:

 facebook.com/befaletsfellesorganisasjon

 x.com/bfok12

 instagram.com/befaletsfellesorganisasjon

 befaletsfellesorganisasjon

Vi fikk svarene vi ønsket

I forrige utgave stilte jeg spørsmålet om det er politisk vilje til å satse tilstrekkelig på Forsvaret i ny langtidsplan. Det umiddelbare svaret på det må sies å være et høyt JA. Satsingen er betydelig og som kjent er det tiltenkt et stort løft innen særlig fire områder: Fornyelse av Sjøforsvaret, styrking av luftvern, økt kapasitet i Hæren og Heimevernet samt økt evne til situasjonsforståelse.

LTP-en er ambisiøs og har tatt innover seg viktige innspill som blant annet Forsvarskommisjonens rapport og Forsvarssjefens fagmilitære råd.

Forsvarsløftet skal realiseres over en 12 års periode. Mange jeg møter er bekymret for om finansieringen blir opprettholdt gjennom perioden. Dette er noe vi har satt søkelys på i våre tilbakemeldinger til Stortinget i både muntlig og skriftlig høring. At LTPen nå ble enstemmig vedtatt i Stortinget gir meget positive signaler om dette.

Utover dette har jeg uttrykt bekymring over at LTPen er lite konkret i forhold til tiltak som omhandler personell og kompetanse. I den vedtatte planen er man mer konkret enn i utgangspunktet så dette lover godt. BFO ser positivt på å fortsette arbeidet med å få på plass konkrete tiltak som gir resultat på både kort og lang sikt. Forsvarssjefen sier selv at hans prioritet nummer én er nettopp personell og kompetanse. Vi er uansett klare til å bidra og mener at det må komme noen tiltak raskt for å vise at personellet er Forsvarets viktigste ressurs.

Meklingen i lønnsoppgjøret var over på morgenen 24.mai. BFO er godt fornøyd med resultatet hvor vi har fått en god økonomisk ramme som følger frontfaget på 5,2 prosent. I avtalen vår endte vi på at 25 prosent av lønnsrammen går til sentrale tillegg og 75 prosent som skal fordeles lokalt og med en potensiell delegering til driftsenhetene. Dette sikrer at alle får noe og det gir samtidig handlefrihet til å gjøre lokale fordelinger.

Det er veldig mange som fokuserer på pensjon for tiden, dette gjelder også oss i BFO. 1. juli skal arbeidet med pensjonsavtalen være ferdig etter at vi som eneste etat i staten fikk forlenget arbeidet fra i høst, da vi har lovmessig plikt til å fratre ved 60 år. På spørsmål om avtalen blir endret i vår favør, er jeg svært usikker på hva resultatet blir. Prosessen er i gang og det er viktig å merke seg at dette ikke er en forhandling med tvistemekanismer: Det er lovutvikling som til slutt vedtas i Stortinget.

Et annet element innen pensjon er resultatet i rettsaken vi vant i Gulating lagmannsrett for vårt medlem. Lagmannsretten konkluderte at fartøytillegg og vakttillegg er pensjongivende inntekt etter lov om Statens pensjonskasse §11 første ledd.

Dommen underbygger hvor viktig det er å stå i saker vi tror på over tid. Ankefrist for dommen er satt til 16.juni.

Til slutt vil jeg benytte muligheten til å ønske alle en flott sommer og husk å ta vare på hverandre.

Dag Stutlien
leder BFO

Annonsesalg:

E-post: offisersbladet@bfo.no

Mobil: 480 91 607

Grafisk produksjon:

Design: PITBOX AS post@pitbox.no

Trykk: UnitedPress Poligrafija

Bilder:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

Forside:

Kaptein Maja Andersen er kompanisjef på rekruttskolen på Terningmoen.

Foto Øyvind Førland Olsen

Redaksjonen avsluttet:

6. juni 2024

(Bekreftet opplag 2. halvår 2022 - 10.500)

Utgivelsesplan 2024:

Nummer	Matr.frist	Utgivelse
Nr 3, oktober	16. september	4. oktober
Nr 4, desember	25. november	13. desember

8-20

**Langtidsplanen
for Forsvaret**

64-66

**- Få snarveier
til målet**

22-26

**Gir slipp
på bonusen**

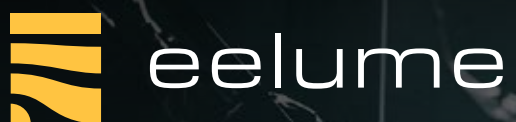
FASTE SAKER

- 4** Redaktørens leder
- 5** BFO leder
- 32** Hva skjer?
- 44** KAFO-sidene
- 46** KAFO-sidene
- 48** Pensjonsbrev 2/24
- 54** Offisersquizen
- 72** Kropp er topp med Jacob
- 76** Internasjonale nyheter
- 78** Med skråblikk på Forsvaret

ARTIKLER

- 8** Langtidsplanen for Forsvaret
- 10** Halv milliard til Madla
- 16** Milliardinvestering i horisonten for Terningmoen
- 20** Står foran et nødvendig løft
- 22** Gir slipp på bonusen
- 28** Fra Riga til Jæren
- 53** Militære kart som kunst
- 56** Materiellnytt
- 64** - Få snarveier til målet
- 68** Pensjon på vakt og fartøystjeneste

Fremtidens forsvarsteknologi er her!

Med banebrytende design og teknologi av ypperste norsk klasse er Eelume undervannsdronen som vil revolusjonere det norske forsvaret.

Våre All-Terrain AUVer er designet for å kartlegge og operere, tett på, uansett topografi, og kommer til der andre ikke når. Den er bærbar, enkel å mobilisere og kan slippes ut på tokt alene fra land, lettbåt eller skip. Den vil kartlegge og rekognosere i miljøer og områder som tidligere ikke har vært mulig.

Eelume S, All-Terrain AUV er verktøyet for fremtidens forsvar, utviklet basert på norske krav.

Discover more
www.eelume.com

Bilde: Wavefront Solstice MAS

+ 3 cm akustisk oppløsning

+ Banebrytende innen forsvars-
applikasjoner som ISR og MCM

Bilde: Voyis

+ Krystallklare bilder

” – Noe av det enkleste er å bygge forlegning slik at rekruttene har et sted å sove.

Kompanisjef Maja Andersen

Voksesmerter i Forsvaret

I årene framover skal langt flere gjennomføre førstegangstjenesten. Det vil kreve betydelig flere ansatte og milliarder av kroner i investeringer i Forsvarets bygningsmasse.

Tekst & foto Øyvind Førland Olsen

«Oppbygging av Forsvarets struktur vil kreve en gradvis økning i antall vernepliktige inne til tjeneste hvert år, til om lag 4600 flere i 2036. Regjeringen vil styrke utdanningskapasiteten gjennom utviklingen av Terningmoen og Madla som baser for Forsvarets rekruttskoler».

Avsnittet over er fra Langtidsplanen for forsvarssektoren (LTP). Planen som strekker seg fram til 2036 er ambisiøs. Fra et forsvar som har blitt mindre over flere år, som har betydelige mangler, har regjeringen besluttet at den tiden er over.

Det er det tilsynelatende bred enighet om på Stortinget om også, for øyeblikket, og kanskje i uoverskuelig framtid slik at opptrappingen som ligger til grunn i LTP, følges opp i årene som kommer.

Det får store ringvirkninger for hele sektoren.

Offisersbladet har besøkt Madla og Terningmoen, der Forsvarets to rekruttskoler skal utdanne rekrutter slik at de grunnleggende soldatferdighetene er på plass før de sendes videre til Hæren, Luft- og Sjøforsvaret. Offiserene og spesialistene vi har møtt forteller at de er positive til den forstående økonomiske satsingen på Forsvaret i årene som kommer.

Likevel, det er åpenbare behov og langvarige forpliktelser som må følges for at Forsvaret skal være i stand til å vokse og samtidig være i stand til å utdanne soldater på best mulig måte. Det vil kreve mye ressurser framover:

– Noe av det enkleste er å bygge forlegning slik at rekruttene har et sted å sove. Behovet er likevel mye større enn det. Vi må ha treningsfasiliteter, undervisningsbygg og arealer for å drive utendørs trening også.

Det sier kompanisjef Maja Andersen på Terningmoen.

– For enkelte strekker dagen seg langt ut over vanlig arbeidstid. Denne uka har en av mine troppssjefer avspasering mer eller mindre hele uka som følge av overtid.

Det sier kompanisjef Håvard Merødningen på Madla.

På de neste sidene kan du lese om utfordringene Forsvaret står overfor med å ta imot langt flere rekrutter enn før.

*Maja Andersen har ansvaret for
drøyt 300 rekrutter i sitt kompani.
Her er det oppstilling 8. mai.*

Halv milliard til Madla

KNM Harald Haarfagre skal pusses opp for å kunne utdanne flere rekrutter. Helst skulle de ansatte sett at styrkingen kom raskere og at det lå enda mer penger på bordet.

Kommandørkaptein Jarle Heggelund er spent på hva langtidsplanen for forsvarssektoren betyr for Madla.
- Behovet for EBA (eiendom, bygg og anlegg) var stort allerede i eksisterende langtidsplan, sier Heggelund.

Tekst & foto Øyvind Førland Olsen

Det forteller Jarle Heggelund som er sjef for KNM Harald Haarfagre, også kjent som Madlaleiren. På basen som ligger tett på sentrum av oljehovedstaden Stavanger utdannes soldater til førstegangstjenesten for Sjøforsvaret og Luftforsvaret. I fjor møtte 4170 rekrutter for utdanning ved leiren.

I 2028 skal tallet være 4800 rekrutter per år, og med langtidsplanen som strekker seg fram til 2036 blir det sannsynligvis enda flere framover – kanskje over 5000 hvert år.

– Hvor mange det blir er usikkert, men det er klart at det blir en økning. Pr i dag er vi for få til å løse de oppgavene vi er pålagt. Det er derfor veldig positivt at KNM Harald Haarfagre vil bli prioritert framover. Det er helt nødvendig for å kunne oppfylle målet om å utdanne flere rekrutter.

STØRRE BEHOV

Heggelund har børtet av seg støvet etter å ha satt første spadestikket i bakken tidligere

på dagen. Sammen med en håndfull representanter fra Forsvarsbygg som poserte for Forsvarets fotograf og lokal media, markerte det starten på byggingen av en helt ny mannskapsforlegning. Den skal stå ferdig sommeren 2025, og huse 96 rekrutter. Behovet for kaserner og flere bygg er imidlertid ikke tilfredsstillende med én kaserne, sier Heggelund.

– Det er flott at den bygges, men behovet er større. Vi har hatt en konseptvalgutredning hvor vi har kartlagt behovet for nybygg og vedlikehold. Det var betydelig større beløp enn det som ligger inne nå, sier Heggelund.

Han viser til at behovet Madla meldte inn var rundt 900 millioner kroner til nybygg samt til vedlikehold og oppussing av eksisterende byggmasse. Det de er forespeilet av vedtatt prosjektering er rundt halvparten. I tillegg til nevnte kaserner, er det også prosjektert et nytt idrettsbygg der arbeidet skal starte neste år, ifølge Forsvarsbygg.

– Behovet for EBA (eiendom, bygg og anlegg) var stort allerede i eksisterende langtidsplan. Med opptrappingen som den nye langtidsplanen legger opp til, blir behovet naturlig nok enda større, sier Heggelund.

– Nå håper jeg vi får mulighet til å sette oss ned å få innsikt i hva den nye langtidsplanen faktisk innebærer for Forsvaret og for Madla. Ta Sjøforsvaret for eksempel: Der skal det satses stort med en ny flåtestruktur.

Det er ikke bare ansatte om bord på fartøyene – det er vernepliktige også. De skal utdannes her og det får ringvirkninger for oss, sier Heggelund.

MYE TID PÅ VASK

– Det er helt klart et behov for flere årsverk for å drifte leiren best mulig, og det er mange offisersstillinger som er fylt av spesialister. Arbeidsbelastningen for mange av de ansatte på Madla er stor.

Det sier flotiljemester (OR7) Håvard Merødningen som er kompanisjef på rekruttskolen.

På Madla er mye av bygningsmassen gammel. – Rekruttene reagerer ikke nødvendigvis på slitte kaserner, og de ser ikke de problemene vi ser, sier kompanisjef Merødningen.

Han viser Officersbladet rundt på leiren. Det er bygg som renoveres etter at det ble oppdaget asbest i veggene.

Det er ti-mannsrom og en bygningsmasse som strekker seg tilbake til 1800-tallet. Mange av byggene er likevel av nyere dato- fra 1950-70-tallet. Den nyeste forlegningen for rekrutter er rundt 20 år.

Forlegningen som skal stå ferdig i 2025 er sånn sett etterlengtet og helt nødvendig. Behovet er imidlertid større enn én ny kaserne, sier Merødningen

- På grunn av alderen på byggene og slitte gulv, bruker vi mye mer tid enn ønskelig på for eksempel gulvvask. Det høres kanskje ikke som noe som er spesielt viktig, men det tar tid fra andre deler av rekruttutdanningen som vi skal gjennomføre, forklarer han.

Den oppfatningen deler også rekruttene som hiver i seg noen brødsiver og knekkebrød på kasernen fra 70-tallet.

- Gulvet er så slitt at det er vanskelig å holde rent. Det er bedre på «Foxtro», sier Rosmari Flatebø mens medrekrutt Guro Nerskogen (begge 19 år) nikker sin enighet.

- Det er jo egentlig veldig ok her. Det går i ett: Vi har hatt intervalltrening, stridsmeldinger og innføring i våpen, og snart drar vi til Kongsberg der vi skal drive med vakt- og sikring resten av førstegangstjenesten, forklarer Nerskogen.

ET KORT OPPHOLD

- Rekruttene reagerer ikke nødvendigvis på slitte kaserner, og de ser ikke de problemene vi ser. Vi har jo de bare til låns noen uker, sier Merødningen.

Han viser til at den største belastningen trolig faller på de ansatte på Madla. På grunn av manglende fasiliteter knyttet til å øve på grunnleggende soldatferdigheter som nærkamp og skyting, må de ansatte og rekruttene transporteres til andre steder for å gjennomføre aktivitet, sier Merødningen.

“ - Jeg håper at pengene som kommer som følge av langtidsplanen vil ha positive ringvirkninger for utviklingen av blant annet lagerbygg for materiell og utstyr.

Kompanisjef Merødningen

Da må rekruttene reise til Vatneleiren for blant annet skytetrening. Den ligger godt og vel 20 minutter unna med transport.

- For enkelte strekker dagen seg langt ut over vanlig arbeidstid. Denne uka har en av mine troppssjefer avspasering mer eller mindre hele uka som følge av overtid. Det skaper utfordringer knyttet til driften av leiren og utdanningen av rekruttene, sier Merødningen.

Kompanisjef Håvard Merødningen forteller at ansatte på Madla er under et stort arbeidspress. I tillegg til flere ansatte er det et behov for langsiktig satsing på bygningsmassen i leiren, ifølge flotiljemesteren.

Guro Nerskogen (t. v.) og Rosmari Flatebø er rekrutter på Madla. De forteller at de trives i leiren, men at det går mye tid til gulvvask.

- At personellet er Forsvarets viktigste ressurs, det føler jeg at vi fortsatt har en jobb med å bevise.

MÅ PLANLEGGE LANGSIKTIG

Ifølge Merødningen er det behov for å tilføre midler over en lengre tidsperiode.

- Vi trenger lokaler for undervisning. Mye av utdanningen er det ikke hensiktsmessig å gjøre ute i all slags vær. Å drive med våpent teori eller etikkundervisning i minusgrader eller regn, er ikke gunstig. Det svekker utbyttet og rekruttene lærer mindre enn det de hadde gjort under bedre forhold, sier Merødningen.

Han viser vei over oppstillingsplassen og forteller om de åpenbare behovene som

II - Gulvet er så slitt at det er vanskelig å holde rent. Det er bedre på «Foxtro».

Rekrutt Flatebø

friske midler kan løse. Det svarer ikke på personellutfordringene på Madla, men det vil gjøre forutsetningene for å drifte leiren bedre.

- Jeg håper at pengene som kommer som følge av langtidsplanen vil ha positive ringvirkninger for utviklingen av blant annet lagerbygg for materiell og utstyr, sier Merødningen og sikter til Forsvarets logistikkorganisasjons depot på Madla som må få større kapasitet.

- Det er det behov for også - når vi skal vokse. Vi kan ikke bare tette «her og nå» behovene - vi er nødt til å tenke langsiktig på behovene om to- fem og ti år framover, sier Merødningen.

MADLA VAR RØD

Sjef for Madla Jarle Heggelund viser til at behovene for både EBA og ansatte vil øke i årene framover. Han har vært på Madla i rundt 20 år av karrieren.

Nå er han positivt avventende til hva

Langtidsplanen for forsvarssektoren betyr for rekruttskolen i Stavanger.

- Vi må utvide kjøkkenkapasiteten kraftig for å ta i mot et økt antall rekrutter. Vi må også få på plass trenings- og idrettsanlegg for å ivareta de behovene vi har i henhold til utdanningsplaner.

Kjøkken og idrettsbygg vil stikke av med en stor del av det bevilgede beløpet vi har.

Han forteller at treningsanlegg og kjøkken/ messe er forventet å stå ferdig rundt 2027.

- Tidligere var leiren rød, sier kommandørkaptein Heggelund og viser til planene om å legge ned leiren rundt 2007.

Da forslø tidligere forsvarssjef Sverre Diesen at rekruttskolen i Madlaleiren skulle flyttes til henholdsvis Bergen for Sjøforsvaret og til Kjevik for Luftforsvaret.

FÅ OFFISERER PÅ MADLA

Nå blir det vekst framover for Madla,

spørsmålet er hvor mye og hva det betyr for personellet på Madla. På Madla er det rett i overkant av 200 ansatte. Bare 11 er offiserer.

- Er det et problem at spesialister fyller stillinger som egentlig skulle være besatt av offiserer?

- På den ene siden ville det vært positivt med godt erfarne offiserer som kan bidra i stabs- og utredningsarbeid. Samtidig er og blir vi en spesialistavdeling. Vi skal utdanne vernepliktige og vi skal utdanne spesialister på lavere nivå.

- Vi er ikke en avdeling på 70/30, sier Heggelund og sikter til måltallet for Forsvaret der 70 prosent skal være spesialister, og resten offiserer.

- Vi er nok mer 85/15. Når det er sagt ville det være gunstig med noen flere offiserer.

Samtidig er spesialistene våre dyktige folk og fra OR-6 og oppover er dette erfarne og voksne ansatte. Jeg er ikke redd for kompetansen ved KNM Harald Haarfagre.

“ - Vi må utvide kjøkkenkapasiteten kraftig for å ta i mot et økt antall rekrutter.

Kommandørkaptein Heggelund

Slik skal den se ut, den nye mannskapsforlegningen på Madla. Den skal stå klar sommeren 2025 (Illustrasjonsfoto: Forsvarsbygg).

I april startet arbeidet med en ny mannskapsforlegning på Madla. Den skal stå ferdig sommeren 2025.

Fakta:

Info fra Forsvarsbygg om vedlikeholdsprosjekter på Madla

Behovet for nybygg og vedlikehold på Madlaleiren er stort. Her følger noen av prosjektene til Forsvarsbygg i leiren. Listen Offisersbladet har fått oversendt er betydelig lengre.

Sykestue: Plaget med tilstopping, og røtter vokser inn i betong.

Tiltak: Oppgradering av bunnledninger.

Mannskapsforlegning: Rustkader og tæring på takkonstruksjon mellombygg. Utette brannceller i sjakter.

Tiltak: Utbedre skader på stålplatetak, samt brannetting i sjakter alle bygg.

Garasje: Er delvis ombygd til opplæringslokaler. Må vurdere bruksendring. Kan gi krav om brannalarmanlegg. Tilbygg rustne plater som må byttes. Lekkasje.

Tiltak: Taktekking og generell oppgradering av utslitte overflater.

Vakt & arrest: Vinduer og dører fra 80-tallet til 2014, bør skifte ut eldre vinduer. Svært slitt innvendig.

Tiltak: Utskifting av vinduer og innvendig oppussing.

Milliardinvestering i horisonten for Terningmoen

Terningmoen er lovet milliarder for å utdanne flere rekrutter for Hæren. Utfordringen blir likevel å beholde nok ansatte framover.

Tekst & foto Øyvind Førland Olsen

– Noe av det enkleste er å bygge forlegning slik at rekruttene har et sted å sove. Behovet er likevel mye større enn det. Vi må ha treningsfasiliteter, undervisningsbygg og arealer for å drive utendørs trening også. Det sier kaptein Maja Andersen (36) som er kompanisjef på Terningmoen. Noen minutter tidligere holdt hun en tale for kompaniet på oppstillingsplass. Det var 8. mai og de i overkant 300 ferske rekruttene som etter noen uker sendes videre til Hæren og Forsvarets ulike avdelinger, fikk en hurtiginnføring på oppstillingsplass om hva det innebærer å være soldat.

«Det er vi som soldater som er ansvarlig for å opprettholde freden hvis den blir truet. Forsvaret er og blir et politisk verktøy, og når våre folkevalgte bestemmer at dette verktøyet skal nyttes, er det soldatenes jobb å stille opp og utføre», sa Andersen til rekruttene på oppstillingsplass.

IKKE EN FOLKEHØGSKOLE

De neste ukene skal kompaniet Andersen er ansvarlig for lære seg grunnleggende soldatferdigheter. De skal trene på skyting, nærkamp, sanitet og andre stridsdriller. De er langt fra ferdige soldater når de forlater Terningmoen, men de skal ha lært nok slik at de kan bygge videre på kunnskapen videre i førstegangstjenesten, forklarer Andersen.

– Enkelte av rekruttene er nok litt naive og tenker på førstegangstjenesten som et år på folkehøgskole. Vi er nødt til å realitetsorientere dem, sier kompanisjefen.

FRA HUNDRE TIL TUSEN

Regjeringen med forsvarsminister Bjørn Arild Gram i spissen, lanserte i april en ambisiøs plan for Terningmoen leir på Elverum. Det skulle komme milliarder av kroner til å investere i leiren. Nå er det rundt 2000 rekrutter per år som utdannes ved Terningmoen. Det antallet skal betydelig opp, hvis planen om at det meste av Hærens rekruttutdanning skal skje på Terningmoen realiseres. Samtidig skal antallet som gjennomfører førstegangstjenesten gå fra 9000 til 13.500 per år, ifølge regjeringen.

Da kan det bli i overkant 7000 som gjennomfører rekrutten på Terningmoen.

Overfor Forsvarets forum sier forsvarsminister Gram at det skal investeres to til tre milliarder kroner i Terningmoen og områder rundt. Investeringene kan allerede starte i sommer. Helt konkret hvor rekruttene skal sove, spise og trene er – nå som de skal bli enda flere – ennå uklart.

– Det vi rekker å gjøre (i år) er en rekke mindre vedlikeholdstiltak. Vi gjør det vi klarer raskt. Milliardinvesteringen til Terningmoen ligger ikke inne i dette beløpet. Det krever anbudsprosesser og langsiktig planlegging, sa Gram til Offisersbladet i mai.

LITE TID TIL HVILE

Per nå foregår deler av rekruttutdanningen i Rena leir, mens brorparten er på Terningmoen. Det er også forslag om å ta i bruk Haslemoen leir som Forsvaret ga avkall på i 2003. Den leiren har blitt benyttet som asylmottak og som arena for musikkfestival tidligere. Hva eller hvem som flytter inn i framtiden er ennå uklart.

Maja Andersen forteller at det er mange løsninger som er aktuelle for å kunne håndtere langt flere rekrutter enn i dag. Likevel er det viktig at man finner fram til løsninger så fort som mulig – spesielt knyttet til bygg og eiendom. Minst like viktig er det at personellressursene strekker til. Det må være nok og kompetent befal som kan håndtere og følge opp rekruttene på en god måte, forklarer Andersen.

– Det er ikke tid til å ta en pust i bakken. I tillegg til den vanlige rekruttutdanningen, er det også en del rekrutter som gjennomfører Hærens soldatmodul for å klargjøre dem for videre tjeneste i enkelte avdelinger i Hæren. De rekruttene får litt mer skytetrening, nærkamp og stridsteknikkutdanning, og rundt tre ekstra uker på Terningmoen før de sendes videre, sier Andersen.

– Vi er helt avhengig av erfarent personell for å få hjulene til å gå rundt. Det er utfordrende nok som det er her på Terningmoen, sier Andersen og sikter til det kontinuerlig

Kaptein Maja Andersen er kompanisjef på rekruttskolen på Terningmoen.

arbeidet med å utdanne rekrutter for første-gangstjenesten i Hæren og Forsvaret.

MÅ BEHOLDE FLERE

I kompaniet til kaptein Andersen er det rundt 29 ansatte. Det er personell de er helt avhengige av å beholde for å sikre kvaliteten på utdanningen. Da kan det være en idé å tenke nytt om å beholde ansatte, og strekke seg litt lenger. Og det haster mest å finne fram tiltak å beholde ansatte som sitter på lånt tid, spesialistene med T-35 tilsettelse i Forsvaret, ifølge Andersen.

- Folk er ikke villige til å gå over på T-60 og dermed også si ifra seg bonusen knyttet til T-35 kontrakten. Kanskje er vi nødt til å la folk beholde bonusen og få de med videre?, sier Andersen.

- De pengene, sier Andersen og sikter til bonusen som venter på slutten av kontrakten (fylte 35 år),... - de er uansett tapt. Da er det bedre å beholde de ansatte vi har enn å være nødt til å rekruttere og utdanne på nytt, sier hun.

Hun mener veksten i antall rekrutter på Terningmoen blir vanskelig å realisere uten flere ansatte til å håndtere den økte rekruttmassen.

- Jeg er bekymret for om vi klarer å beholde tilstrekkelig ansatte til å bemanne sju kompanier. Hvis vi ikke beholder flere enn i dag da har vi et problem, og da hjelper det heller ikke bare å fylle på med folk, sier Andersen.

MÅLANGIVELSE I SKOGEN

På rekke og rad marsjerer et hundretalls rekrutter ut av leiren på Terningmoen, ut av gjerdet

Kristian Kleppang (28) er lagfører og instruktør ved rekruttskolen. Han forteller at arbeidsmengden for de ansatte på Terningmoen er høy.

som omkranser leiren og over togsporene på sørsiden av leiren. En av dem som følger rekruttene gjennom dagen er Kristian Kleppang (28). Han leder et lite lag av rekrutter gjennom barskogen, og viser med tegn og ord hvordan de best mulig kan holde seg skjult for fienden.

Lagfører Kleppang har fem års erfaring fra Telemark Bataljon. Fra å trene sammen med vervede soldater, er han nå instruktør for helt ferske vernepliktige rekrutter. Til tross for at han ennå ikke engang har blitt tretti, er tobarnsfaren en av der mer erfarne som instruktør for de unge rekruttene på Terningmoen. Anbefalingen som ligger til grunn for utdanningen av rekrutter er 12 per instruktør. Nå er det et sted mellom 25-30 per instruktør. Når det er undervisning må instruktørene håndtere opp til 40 rekrutter.

Det er krevende forteller Kleppang. For å få det til å fungere får de hjelp av vernepliktige i førstegangstjenesten for å bistå i utdanningen av rekruttene - som hjelpeinstruktører, forteller Kleppang.

- De gjør en viktig jobb og bidrar til at vi klarer å gjennomføre utdanningen, sier Kleppang.

- Nå har jeg vært tre år her og jeg stortrives med kollegaene, men vi har store utfordringer. Vi klarer bare delvis å ta vare på materiellet. Det er fordi vi altfor dårlige fasiliteter: Kjøretøy står ikke under tak om vinteren, og vi har ikke en vedlikeholdshall som er stor nok til kompaniet.

BEGYNNER I NY JOBB

Kleppang forteller at han starter i en ny stil-

Korporal Martin Valberg gjennomfører teori om målangivelse overfor rekruttene på Terningmoen leir. De underviser opp til 40 rekrutter per instruktør.

Behovet for nybygg er stort på Terningmoen, forteller plassmajor Håkon Oppegård. – Slik situasjonen er nå kan ikke ta imot så veldig mange flere på Terningmoen før nye bygg er på plass.

ling i august. Da forlater han Terningmoen og rekruttene til fordel for Forsvarets personell og vernepliktssenter (FPVS). Det blir mindre i tillegg som følge av blant annet øvelsesdøgn, men til gjengjeld en høyere grunnlønn og en annen arbeidsbelastning, ifølge Kleppang. Nå ligger han på lønnstrinn 38.

Det merkes med en inflasjon som har løpt løpsk de siste årene, og hvor flere har opplevd en svekket evne til å håndtere både uforutsigbare og faste utgifter.

– De månedene hvor jeg ikke får noe særlig med tillegg, da går jeg tusenvis av kroner i minus. Tilleggene jeg får ved vakt og øving hadde jeg ikke klart meg uten, men de får jeg ikke pensjonsopptjening på.

– Jeg kunne gjerne blitt her lenger, men jeg er låst i grad (OR3) og stilling. Tjenesteerfaringen min tilsier en høyere grad enn det jeg har, men det får jeg ikke uten at jeg gir avkall på bonusen og går over på T-60-kontrakt. Det ønsker jeg ikke, sier Kleppang.

– Mye av grunnen til at jeg nå bytter jobb er høyere grunnlønn og i tillegg tjenesteerfaringen jeg får i FPVS, forklarer Kleppang.

BEGRENSET KAPASITET FOR FLERE FORELØPIG

På et av byggene møter Offiserbladet Håkon Oppegård. Han er garnisonssjef og sjef for Trenregimentet på Terningmoen. Han forteller at det ligger begrensninger på hvor mange ansatte og rekrutter leiren foreløpig kan huse.

En betydelig vekst som ligger til grunn i den nye langtidsplanen, krever betydelig utbygging. På Terningmoen er en god del av byggene gamle, mange er fredet og utvidelsesmulighetene har noen begrensninger innenfor området Forsvaret rår over, forteller Oppegård.

– Jeg er veldig spent på å se hvilke investerings- og utbyggingsplaner som kommer for Terningmoen.

– Slik situasjonen er nå, så kan ikke ta imot så veldig mange flere på Terningmoen før nye bygg er på plass. Kaserne, kjøkken, sykestue, kontorbygg og kvarter må bygges. Når det er sagt, håper jeg at vi kan bidra til at «ballen» begynner å rulle i nær fremtid, sier Oppegård (55).

IKKE EN IDEELL SITUASJON

Kompanisjef Maja Andersen ser også gjerne

at ballen begynner å rulle. En ting er utfordringen å beholde erfarent personell. Det er kanskje vanskeligere enn å reise bygg på Terningmoen. For at Forsvaret skal kunne oppfylle måltallet om 4600 flere i første-gangstjenesten må «førstelinjen» – rekruttskolen på Terningmoen rustes opp med nye bygg og øvingsområder, sier Andersen.

– Mange av byggene her er fredet, og noen bygg har blitt reist som midlertidige løsninger for å dekke et umiddelbart behov. Plasthallen der vi gjennomfører nærkamp-trening er midlertidig og tilfredsstillende ikke dagens behov hva gjelder kapasitet. Det koster å ha midlertidige konstruksjoner og det er heller ikke en ideell løsning, sier Andersen.

Hun lister opp noen av behovene som må på plass for å håndtere dagens rekruttmasse og veksten framover: Det må bli flere undervisningsrom, trenings- og utdanningsfasiliteter mer lagringsplass og vedlikeholdshaller for materiell og kaserne, forteller Andersen.

– Slik det er nå kan vi ikke ta vare på materiellet vårt på en god nok måte. Enten det er regn eller snø er vi nødt til å gjennomføre mye av utdanningen vår utendørs på grunn av manglende undervisningslokaler og flerbukshaller.

– Da må jeg som kompanisjef vurdere om det er forsvarlig eller ikke. Og dersom jeg vurderer at det ikke er forsvarlig, har vi ikke tid til å hente inn det tapte og må overføre soldatene med mangelfull utdanning.

– Mange av byggene her fredet, og noen bygg har blitt reist som midlertidige løsninger for å dekke et umiddelbart behov, forteller Maja Andersen. Her står hun inne i et eldre undervisningslokale på Terningmoen.

Fakta:

Forsvarsbygg om Terningmoen

- Forsvarsbygg har to nye byggeprosjekter under planlegging på Terningmoen leir.
- Forsvarsbygg skal oppføre et nytt kontorbygg og et nytt befalskvarter (hybelbygg) i leiren. Det legges planmessig til rette for oppføring av ytterligere utvikling av leiren.
- Byggene skal erstatte midlertidige bygg i leiren som fjernes når de nye byggene ferdigstilles. De nye byggene vil øke den samlede kontor- og kvarterkapasiteten i leiren.

Kilde: Forsvarsbygg

– Står foran et nødvendig løft

Forsvarssektoren har over tid bygget opp et betydelig vedlikeholdsetterslep, og brukt for lite penger på vedlikehold, sier Stine Fjærli Sjøthun i Forsvarsbygg.

Tekst Øyvind Førland Olsen

Offisersbladet: På hvilken måte påvirker ambisjonen om flere soldater i førstegangstjeneste og fast ansatte for nybygg og vedlikehold av bygningsmassen til Forsvaret?

Hele forsvarssektoren står foran et nødvendig løft dersom forslaget til LTP vedtas. Vi kjenner oss godt igjen i forslaget til langtidsplan. Vi opplever at det er mye bedre balanse i investeringsplanene nå, enn tilfellet har vært i tidligere planer. Når det skal investeres i et våpensystem eller opprettes nye militære avdelinger, må eiendom, bygg og anlegg være på plass i tide. Det er det tatt høyde for i planen. Det er ingen tvil om at ambisjonen er høy. Forsvarssektoren har over tid bygget opp et betydelig vedlikeholdsetterslep, og brukt for lite penger på vedlikehold og fornyelse av eksisterende bygningsmasse. Langtidsplanens første mål er å få det vi har til å virke. Det skal følges opp med konkrete ressurser til vedlikehold og fornyelser i eksisterende bygg, samtidig som vi må tilrettelegge for økt kapasitet. Det krever en omfattende og rask økning i produksjonskapasitet fra Forsvarsbyggs side.

Offisersbladet: Har dere kartlagt behovet for nybygg og vedlikehold?

Vi gjør kontinuerlige tilstandsevalueringer av all bygningsmasse i forsvarssektoren, og har et godt bilde av behovet. Tilstandsanalysen viser at vedlikeholdsbehovet er stort og omfattende mange steder. Derfor er vi glade for at det nå varsles at også dette vil gis et løft.

Forsvarsbygg har fått bevilget øremerket midler til personellmessig eiendom, bygg og anlegg (P-EBA), og Forsvarsbygg ser at dette gir god effekt i det vi ønsker å oppnå selv om det ikke løser hele behovet for vedlikehold, som er stort. Men de øremerka

Stine Fjærli Sjøthun er avdelingsdirektør i Forsvarsbygg (Foto: Forsvarsbygg).

midlene er brukt til målretta, konkrete tiltak som skal øke trivsel og bolyst for våre soldater/ansatte flere steder i landet

Per 2023 har over 2328 vernepliktige og 226 befal blitt berørt av tiltakene, og flere vil det bli etter hvert som prosjektene ferdigstilles. I 2023 hadde vi 16 prosjekter fordelt på 7 kaserner, 10 kvarterbygg og 1 vaktbygg.

Offisersbladet: I hvilken grad er Forsvaret involvert i prosessen som leder fram til vedtatte byggeprosjekter?

Innsatsfaktorene må være i balanse, og samarbeidet med Forsvaret er en forutsetning for å lykkes sammen. Vi skal støtte

Forsvaret med det de trenger innenfor eiendom, bygg og anlegg - i fred, krise og krig. Forsvarsbygg gjennomfører helt konkret de oppdrag vi til enhver tid gis av Stortinget, forankret i Forsvarsdepartementet og Forsvarsstaben. Disse oppdragene er styrt av Forsvarets behov og prioriteringer. I forsvarssektoren er det derfor en tett strategisk styring av investeringsporteføljen.

Forsvaret ved Forsvarsstaben er normalt prosjekteier, mens Forsvarsbygg gjennomfører prosjektene.

Nordea

Medlemstilbud på billån fra Nordea

Som medlem av BFO får du et av
Norges beste billån, med rente fra 6,5 %

Søk lån til bil, MC og caravan på
nordea.no/billån

Priseksempel: Eff. rente 8,19 % kr 150.000 o/5 år.
Etableringsgebyr kr 2.000,- Tot. Kr 182.046,-

Gir slipp på bonusen

Mrov Saaid slutter tidligere i Forsvaret enn han hadde planlagt. Nå skal han studere og mister samtidig bonusen på flere hundretusen kroner.

Tekst & foto Øyvind Førland Olsen

«Ti skudd på to minutter! Magasin i - lad våpen!»

Troppssersjant Mrov Saaid (25) gir ordre før soldatene i tropp 2 fra Huseby leir finner stillingen og sikter seg inn mot målskiva 200 meter unna.

Så lyder skuddene, først tett i tett, før det gradvis stilner.

«Staaans! Tøm våpen - kontroller.»

- Bestått Aarvåg, sier Saaid mens han inspirerer en digital gjengivelse av en målskive.

Den viser treffene til soldatene.

- Jeg hadde nerver på første skudd, repliserer Aarvåg

- Men likevel var det innafor, sier Saaid, mens han beveger seg til neste soldat. Så er det neste gruppe som skal prøve seg på det militære dugleigsmerket.

Av 20 soldater fikk 19 bestått på første forsøk.

- Nå kan neste gjeng gjøre seg klare, sier Saaid.

SLUTTER I SOMMER

Det nærmer seg slutten på Saaids tid i Forsvaret. Snart må noen andre ta seg utdannelsen av vernepliktige soldater ved Huseby leir i Oslo.

25-åringen forklarer hvorfor han velger å si farvel til Forsvaret, kollegaene og det gode samholdet.

Saaid har tjenestegjort i Forsvaret i snart syv år til sammen. De to siste årene har han vært i Huseby leir. Nå føler han seg tvunget til å slutte. Karrieren han er forespeilet er å fortsette i stillingen på T-35 kontrakt, uten muligheter for avansement.

Det er ikke noe alternativ: Belastningen har blitt for stor, og ifølge Saaid jobber han rundt to årsverk, eller rundt 80 timer i uka, øvelser og vakter inkludert.

- Det som holdt meg igjen fra å slutte var bonusen. På de 2,5 årene så har jeg bidratt til at rundt 600 vernepliktige har fullført førstegangstjenesten i kompaniet mitt, sier Saaid.

For å ha mulighet til å få en mindre belastende jobb med færre øvelser og helgearbeid, må han over til T-60 kontrakt. Da går han glipp av bonusen.

- Systemet for uttak av bonus har blitt endret, og det har blitt mye mer rigid enn det var tidligere. Jeg synes ikke Forsvaret verdsetter den kompetansen jeg eller andre med min bakgrunn har. For min del er det for seint, men det er mange andre i min situasjon som vurderer å slutte. Jeg håper Forsvaret klarer å beholde flere, men det er jeg ikke trygg på, sier Saaid.

VIL STUDERE LOGISTIKK

I august skal Saaid studere. 25-åringen begynner ved Høyskolen Kristiania der han tar en bachelor i logistikk og supply chain management. Han går da uansett glipp av bonusen som venter ham på 8G (grunnbeløpet i Folketrygden). Det tilsvarer rundt 992.000 kroner. For å få utbetalingen måtte han stå nesten åtte år til. Først da han kan ta med seg resten av bonusutbetalingen ved å fullføre T-35 kontrakten.

- På grunn av fast grad kan jeg ikke fortsette som troppssersjant til høsten.

Det neste opprykket for meg er sersjants grad. For å få dette opprykket må jeg gi avkall på alt av bonus i framtiden. Dersom jeg ikke gir avkall på bonus da må jeg bli værende på mitt nivå fram til jeg er 35 år.

- Det gir verken utdanningsmuligheter eller en sjanse for avansement i Forsvaret, forklarer Saaid.

For min del blir T-35 og T-60 da valget mellom to onder, få karrierestopp eller miste én million kroner.

- Staans! Mrov Saaïd gir tydelige ordre til soldatene på skytebanen. Snart slutter 25-åringen i Forsvaret.

“ - Jeg hadde blitt i Forsvaret lenger
hvis det ble lagt til rette for det.

Saaid sier at det var riktig for ham å slutte i Forsvaret nå, selv om han taper på det ved at bonusen uteblir.

– Jeg hadde aldri planer om å bli i Forsvaret for alltid. Jeg hadde likevel blitt i Forsvaret lenger hvis det ble lagt til rette for det. Jeg tror Forsvaret må bli flinkere til å se den enkelte ansatte og erkjenne hvor viktig det er med kompetanse – særlig når Forsvaret skal vokse.

MÅ VERDSETTE KOMPETANSE

Ifølge Saaid er det få insentiver for å gå over fra T-35 til T-60 da det innebærer at ansatte som er i lignende situasjon som ham, må si ifra seg den framtidige bonusen. Saaid etterlyser at Forsvaret i større grad verdsetter kompetansen og erfaringen spesialistene har tilegnet seg gjennom yrket.

– Jeg er bekymret for at Forsvaret bare fokuserer på å fylle stillinger og ikke nok på den verdifulle erfaringen til de ansatte. «Å tvinge» erfarent befal til å si fra seg bonuser for å ha sersjantsgrad er en kostbar praksis, og det kan føre til at verdifull erfaring går tapt. Mange av disse ansatte har tjenestegjort i årevis og besitter uvurderlig kompetanse som Forsvaret trenger, sier han.

Han mener at situasjonene der personell i Forsvaret slutter, er enda mer alvorlig som følge av krigen i Ukraina og en mer usikker sikkerhetspolitisk situasjon.

– Da kan vi ikke «straffe» de som ønsker å bidra mer, sier han.

IKKE ALENE OM Å SLUTTE

Offisersbladet har tidligere satt søkelyset på unge ansatte som velger å slutte i Forsvaret. I fjor var det 482 i OR-søylen (spesialistene) som sluttet i Forsvaret. I år blir Saaid et tall i statistikken av ansatte som slutter før de når pensjonsalder.

Ifølge leder i Befalets Fellesorganisasjon, Dag Stutlien, bør Forsvaret være villig til å strekke seg lenger for å beholde flere spesialister. At langtidsplanen for Forsvaret legger opp til at Forsvaret skal vokse med rundt 4600 ansatte, gjør behovet tiltak for å beholde personell enda viktigere, sier Stutlien.

– Det gir ingen mening å betale folk for å slutte, og BFO har vært imot denne ordningen med sluttbonuser fra starten av, sier Stutlien og sikter til de som står på T-35 kontrakt.

– Alle som vil bør få utbetalt bonusen de har opparbeidet seg og fortsette på T60-kontrakt, sier Stutlien og viser til at utregningen da gjøres på bakgrunn av tjenestetid i Forsvaret.

Da er tanken at man skal få utbetalt det man har til gode, men ennå ikke fått utbetalt med bakgrunn i tjenestetid under T-35.

BØR AVVIKLE T-35

I et høringsinnspill til Langtidsplanen for forsvarssektoren var det ett av budskapene til BFO, som et tiltak for å beholde langt flere enn det Forsvaret klarer i dag:

«Stortinget har gjennom forvarsloven etablert ordningen med T-35, det er dermed Stortinget som kan gjøre om på dette. Det er den enkleste måten å sikre tilsetning på T-60 med bonus til alle. Et viktig tiltak for å endre en etablert opplevelse blant de yngre årskullene, om at Forsvaret er mer enn et midlertidig oppholdssted, er å fjerne den avgangsstimulerende aldersgrensen T-35. BFO foreslår videre å avvikle T-35 i sin helhet og tilsette alle på T-60 med evt bonusutbetaling».

FØLER SEG IKKE VERDSATT

Ifølge Saaid opplever ikke at Forsvaret verdsetter erfaringen han har fått i Forsvaret.

– Befal med realkompetanse gjennom praktisk erfaring, kan være like verdifulle som de som har gått gjennom de mer tradisjonelle utdanningsveiene. Det nåværende systemet legger lite vekt på individuell tilpasning, sier Saaid.

25-åringen sier han ville risikert å få en karrierestopp i Forsvaret ved å fortsette. Yngre

ansatte ville rykke forbi, mens han ble på stedet hvil.

– Ansatte på T-60 kontrakt har graden og utdanningsmuligheter i Forsvaret. De har ikke nødvendigvis realkompetanse. Hvis jeg hadde fortsatt i Forsvaret, ville jeg havne i en situasjon der mine nærmeste ledere på troppsnivå er yngre og har mindre erfaring enn meg, sier Saaid.

FÅ FULLFØRER T-35

En rapport fra Forsvarets forskningsinstitutt fra 2021, konkluderer med at det er høy «turnover» blant spesialistene. Til tross for at én av tre i undersøkelsen svarte at de ville fullføre T-35-kontrakten, og dermed få full utbetaling av bonusen, er det en av ti spesialister som sto kontrakten ut.

«Til tross for bonusen er det få som fortsetter i jobben lenge nok til å få den utbetalt. Erfaringstall fra Forsvaret viser at mange spesialister slutter i alderen 22–24 år. Dette fører til slitasje på utdannings- og opplæringsinstitusjoner, vakanser og for lavt kompetanse- og erfaringsnivå i de operative avdelingene», heter det i rapporten «Ny bonusordning for T35-personell – et frempek på muligheter og utfordringer».

– STÅTIDEN HAR ØKT «SIGNIFIKANT»

– T-35 kontrakter ble etablert i en tid der Forsvaret skulle bygges ned, og man var bekymret for at for mange stod for lenge. Det skriver HR-direktør i Forsvaret Cecilie Heuch til Offisersbladet.

Hun sier at situasjonen nå har endret seg, og at de siste to årene har Forsvaret stort sett bare tilbudt T-60 tilsetning.

– En positiv effekt av at flere har signert T-60 i stedet for T-35 er at i 2022, 2023 og 2024 er tallene på ståtid for de unge økt signifikant, skriver Heuch.

Heuch viser til at virksomhetsplanen til Forsvaret har flere punkter for å beholde personellet i Forsvaret som hun lister opp:

- Lønnspolitikk (de unge ble prioritert i mellomoppkjøret)
- Lederutdanning og medarbeiderutvikling
- Økte utdanningskvoter
- Akkreditering av fagkurs
- Mulighet for å søke stipend

– I tillegg så handler det også om rammene rundt som det også jobbes med, blant annet boforhold, mulighet for å øve og trene mer og tilgjengelig operativt materiell med mer, skriver hun.

På spørsmål om det kan være aktuelt å følge leder i BFOs oppfordring om å betale ut bonus de på T-35 har opparbeidet seg, for å få flere over på T-60, svarer hun følgende:

- Det er mange hensyn å ta her. Vi arbeider med å finne gode løsninger for den enkelte ansatte og Forsvaret som arbeidsgiver.

- DU SKYTER ALENE

«Staans», roper Saaid idet siste smell lyder på Løvenskiold skytebane i Bærum kommune.

- Det er noen som er veldig gode, og andre som ikke er like gode. For å bli bedre er det viktig å tørrtrene; å trene på avtrekk. Det gjør jeg og det er viktig at de vernepliktige soldatene også gjør, sier Saaid.

På skytebanen sammenligner soldatene resultatene etter dagens skyting. Det er smil og latter, og omfavnelser. Det er bare ei som ennå ikke har fått nok poeng for dugleigsmerke i bronse.

- Du skyter alene. Pust inn. Ta det rolig, sier Saaid, samtidig som Johanne Storsletten finner stillingen og sikter seg inn mot skiva.

Bak henne er medsoldatene stimlet sammen og følger med på den unge soldaten.

MÅ HÅNDTERE STRESS

«Å skjerme dem fra slike situasjoner ville ikke tjene dem godt i det lange løp, da stress og press er en uunngåelig del av livet. Da er det ikke bare viktig å lære dem å «ta grep», men også ta kontroll og styring på livene deres», forklarer Saaid.

Storsletten er tydelig stresset, men finner fram til stillingen. Straks starter testen på nytt - nå med all oppmerksomheten rettet mot henne.

- Er du klar?

Mrov Saaid instruerer Johanne Storsletten da hun tørrtrener for hun prøver seg på dugleiksmerket på nytt. - Dette kommer til å gå bra, forsikrer Saaid.

- Ja!

- Dette kommer til å gå bra, forsikrer Saaid like før første avtrekk i en skuddserie. Så er det over. Saaid studerer målskiva og konkluderer: - 170 poeng. Du gikk opp fra 146 poeng, sier troppssersjanten.

Det er mer enn godt nok for Storsletten som har skutt seg over kravet for godkjent merke på 150 poeng.

Alle 36 soldatene har skutt seg godkjent til Dugleigsmerke i bronse. Neste skyteøvelse for soldatene er presisjonstesten.

SLUTT I FORSVARET

For Saaid er det ikke mange turer til skytebanen eller feltdøgn som gjenstår. Det er snart et tilbakelagt kapittel for korporalen (OR4). Uniformen og våpenet skal leveres inn. Å være soldat har vært identiteten til

Saaid og det er viktig for ham å understreke hva kollegene i Forsvaret har betydd for ham.

- Jeg er veldig takknemlig for alle de fantastiske menneskene jeg har hatt gleden av å samarbeide med.

Om noen måneder venter skolebenken Saaid.

- Kommer du til å savne jobben i Forsvaret?

- Det er vemodig å forlate Forsvaret. Det har vært givende å jobbe med gode kolleger, å se utviklingen til soldatene som jeg hatt ansvaret for - fra de kom inn ferske fra rekrutten til at de har tilegnet seg kunnskap og ferdigheter.

- Å være en del av det kommer jeg til å savne.

PS: I mai ble det klart at Saaid hadde tilstrekkelig realkompetanse til å få opprykk til sersjant. Det forutsatte at han skrev under på T-60 kontrakt som har virkning fra 1. august. Ifølge Saaid var det 35 i Hæren som fikk dette tilbudet. Likevel står Saaid ved valget om å slutte i Forsvaret: Hvis jeg en gang i framtiden igjen ønsker å jobbe i Forsvaret, da blir jeg ansatt på T-60 uansett. Derfor blir det ulogisk ikke å signere. Jeg anser dette (opprykket) som en anerkjennelse av min kompetanse og fin avslutning på karrieren, sier han.

Saaid sier at det er viktig at soldatene håndterer stress. Her er Johanne Storsletten med flere medsoldater etter skytetesten.

KONGSBERG

ONE SYSTEM

- TO GROW WITH

MIX OF MISSILES

- FOR MISSION FLEXIBILITY

EVOLUTION CONTINUES

- APPROACHING FULL SPECTRUM AIR DEFENCE

AIM-120 AMRAAM

AMRAAM Extended Range (ER)

AIM-9X Sidewinder

Paul Bjarte Løyning (t.v.) og Tom Bjarte Norland er glade for at Offisersbladet har valgt å trykke magasinet i Norge og ved Ålgård Offset.

Fra Riga til Jæren

Ålgård Offset har fått ansvaret for å trykke medlemsmagasinet til Befalets Fellesorganisasjon. Offisersbladet kommer hjem til Norge.

Tekst & foto Øyvind Førland Olsen

– Vi har bygget stein for stein over mange år. Vi startet med to ansatte. Nå er vi 75, sier Paul Bjarte Løyning.

Han er konsernsjef for Ålgård Offset. Ved siden av ham er Tom Bjarte Norland som er styreleder. Sammen utgjør de en lederduo i Norges største trykkeri, og har ansvaret for at Forsvarets forum, Fagbladet, Elle, HV-bladet og over hundre andre magasiner som trykkes etter bestilling.

Om noen måneder kan trykkeriet ved elva Figgjo utenfor Stavanger legge enda et magasin til folden – nemlig Offisersbladet.

– Jeg tror folk har behov for å sette seg ned med et magasin eller en bok, for å få et avbrekk i hverdagen. Og selv med store krav til effektivisering og automatisering, og tøff konkurranse fra utlandet, har vi fått det til, sier Norland.

KORTERE REISEVEI

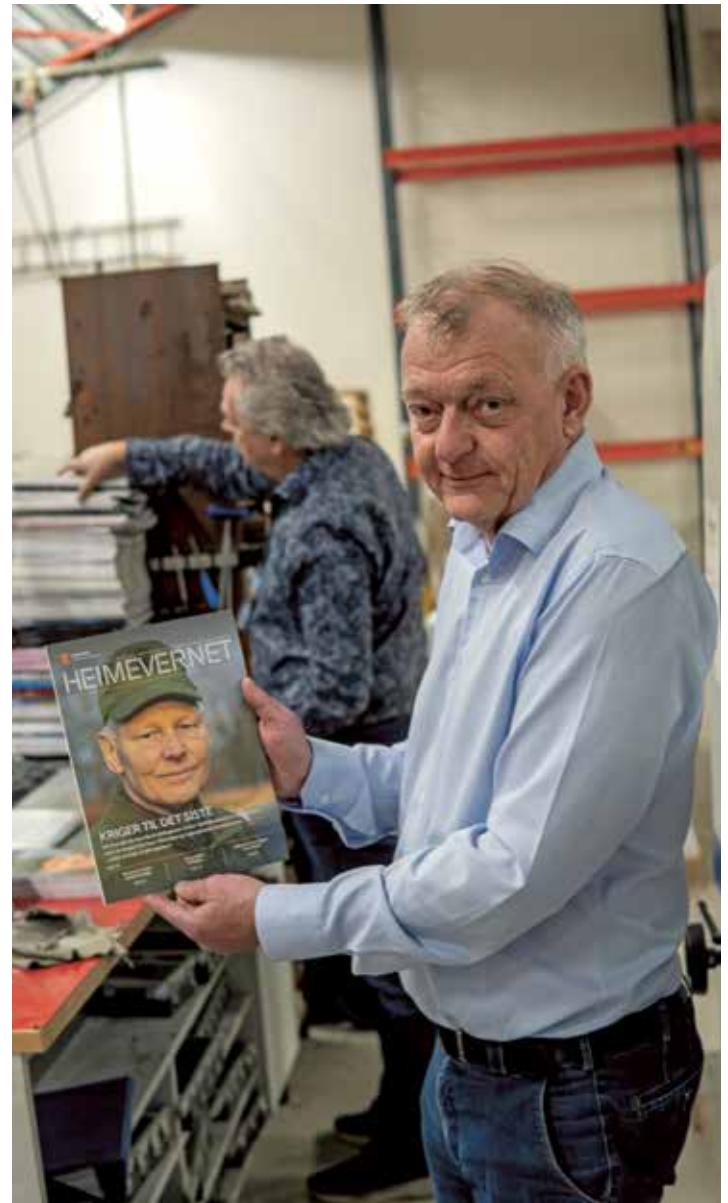
Offisersbladet har i flere år blitt trykket i

Riga, Latvia. Det har først og fremst vært begrunnet i at det var rimeligere enn å trykke i Norge. I forbindelse med at Offisersbladet skal gjøre endringer på papiret, ved å gå fra glanset til matt papir, viste det regnestykket ikke lenger å gjelde. Nå er bladet rimeligere å overlate i norske hender, og reiseveien fram til de rundt 10.500 abonnentene blir kortere.

At Offisersbladet velger å trykke magasinet i Norge, setter Ålgård Offset pris på.

Ålgård Offset kan vise til at over 100 magasiner trykkes på Jæren, blant andre Forsvarets forum, Fagbladet, Heimevernsbladet og snart Offisersbladet. Fra tredje utgave i 2024 trykkes magasinet i Norge.

Paul Bjarte Løyning holder fram en utgave av Heimevernsbladet som nettopp er ferdig i trykken.

- Det er mange som ønsker å trykke i Norge, det er noe følelsesmessig knyttet til det. Samtidig har vi investert millioner av kroner i nytt moderne utstyr. Vi har fulgt med i timen, forteller Løyning.

- Vi har mange magasiner som trykkes her. Og vi har fortsatt god kapasitet til å trykke mer enn det vi gjør i dag, fortsetter han.

FLYTTET INN I 1984

Mens hundrevis av kilo med papir går gjennom de toppmoderne massive trykkemaskinene, forteller Løyning og Norland om driften ved Ålgård Offset. Her går maskinene døgnet rundt, og titalls ansatte på skift sørger for eventuelle feil blir rettet opp umiddelbart.

Driftsstans er ikke et alternativ.

- Vi flyttet inn på denne tomte som vi fikk av kommunen i 1984. Tidligere var trykkebransjen i Norge stor og nesten lønnsledende. Sånn er det ikke lenger, sier Løyning.

- Og om jeg er optimist og tror på framtiden?

- Vi har alltid vært optimister, fortsetter han før Norland griper ordet.

- Det vil alltid være behov for det trykte mediet. Og selv om ikke trykkebransjen er stor i Norge, er den enorm i utlandet. Over 20 millioner jobber med det trykte mediet på verdensbasis.

Info:

Fakta: Tall om trykking

- 70 prosent av papiret resirkuleres
- Papir kan resirkuleres sju ganger
- Regelmessig hogst og planting av skog fanger og lagrer CO2
- Det totale skogsområdet i Europa er rundt 30 prosent større nå enn i 1950

Kilde: Antalis International, bransjeorganisasjon for trykkeindustrien

Hyundai Kona EV Premium Long Range

- Metallic lakk
- Oppvarmet ratt
- 360 graders kamera
- Tonde ruter bak
- BOSE Premium lydanledd
- El. seter foran
- El. bakluke
- Smart Key
- Varmepumpe
- Sort interiør
- Blindsonevarsling
- Vinterhjul u/pigg

Leieperiode 36 mnd / 45.000 km
Startkostnad kr 0,-
Pris pr mnd kr 4.290,-
Rekkevidde inntil 514 km (WLTP)

Nissan Ariya Advance e-4ORCE AWD

- Metallic lakk
- El. bakluke
- Toned bakruter
- LED frontlys
- 360 graders kamera
- 19" alu. felger
- Blindsonevarsling
- Oppvarmet ratt
- Sorte stoffseter
- 6-veis elektrisk justering av forseter
- Vinterhjul u/pigg

Leieperiode 36 mnd / 45.000 km
Startkostnad kr 0,-
Pris pr mnd kr 5.490,-
Rekkevidde inntil 515 km (WLTP)

Toyota bZ4X Active Tech AWD

- Metallic lakk
- Keyless
- 360 graders parkeringskamera
- 18" lettmetallfelger
- El. bakluke
- Blindsonevarsling
- Toned bakruter
- LED hovedlys
- Oppvarmet ratt
- Vinterhjul u/pigg

Leieperiode 39 mnd / 48.750 km
Startkostnad kr 0,-
Pris pr mnd kr 4.990,-
Rekkevidde inntil 460 km (WLTP)

Volvo EX30 Twin Performance Plus AWD

- Metallic lakk
- El. bakluke
- Toned bakruter
- LED frontlys
- Ryggekamera
- Harman Kardon lydanledd
- Oppvarmet ratt
- Adaptiv cruise
- Digital nøkkel
- Google service
- 19" Aero lettmetallfelger
- Vinterhjul u/pigg

Leieperiode 40 mnd / 50.000 km
Startkostnad kr 0,-
Pris pr mnd kr 6.690,-
Rekkevidde inntil 460 km (WLTP)

CTC Privatileie – et **bekymringsløst bilhold**

SOMMERKAMPANJE

Audi Q4 e-tron 55 Quattro Edition PRO

- Metallic lakk
- Tilhengerfeste
- Ryggekamera
- Adaptiv cruise
- Advanced key
- 20" grafittgrå lettmetallfelger
- LED Matrix hovedlys
- Sportsseter i stoff
- El. bakluke
- Fjernlysassistent
- Klima- og vinterpakke
- Sort Optik
- Ekstra mørke ruter bak
- El. fører sete
- Beskyttelsespakke
- 19" vinterhjul u/pigg

Leieperiode 39 mnd / 48.750 km
Startkostnad kr 0,- inkl. MVA
Pris pr mnd kr 7.990,- inkl. MVA
Rekkevidde inntil 487 km (WLTP)

Audi Q8 e-tron Quattro Advanced LTD

- Metallic lakk
- Tilhengerfeste
- Ryggekamera
- Adaptiv cruise
- Skinn/Dinamica Microfiber sportsseter
- Adaptiv cruise
- 20" 5-arm Aero grafittgrå felger
- LED hovedlys
- Audi Sound System
- Oppvarmet ratt
- El. bakluke
- Adaptiv luftfjæring
- Ekstra mørke ruter bak
- 20" vinterhjul u/pigg

Leieperiode 39 mnd / 48.750 km
Startkostnad kr 0,- inkl. MVA
Pris pr mnd kr 9.790,- inkl. MVA
Rekkevidde inntil 531 km (WLTP)

Audi Q6 e-tron 55 Quattro Tech Plus

- Metallic lakk
- Tilhengerfeste
- Omgivelseskamera
- Advanced key
- LED Matrix hovedlys
- Sportsseter i stoff
- El. bakluke
- Oppvarmet ratt
- Blindsonevarsling
- Adaptiv cruise
- 19" grafittgrå lettmetallfelger
- Bagasjeromsmatte
- El. seter foran
- Vinterhjul u/pigg

Leieperiode 39 mnd / 48.750 km
Startkostnad kr 0,- inkl. MVA
Pris pr mnd kr 10.590,- inkl. MVA
Rekkevidde inntil 609 km (WLTP)

Toyota RAV4 Plug-in Hybrid AWD Active Tech

- Metallic lakk
- Tilhengerfeste
- Ryggekamera
- Bi-LED hovedlys
- El. bakluke
- Sporty seter i kunstskinn
- Toned bakruter
- Dynamisk radar fartsholder
- Blindsonevarsling
- Filassistanse
- 18" lettmetallfelger
- 18" vinterhjul u/pigg

Leieperiode 39 mnd / 48.750 km
Startkostnad kr 0,- inkl. MVA
Pris pr mnd kr 7.390,- inkl. MVA

Kampanjevilkår

Til de oppgitte priser kommer følgende i tillegg:

- Flåteforsikring p.t. **fra** Kr. 7.990,- pr. år fra IF (15.000 km pr år)
- Service i.h.t bilens servicehefte må følges og betales av leietaker
- Trafikksikringsavgift tilkommer forsikringen.
- Etableringsgebyr Kr. 3.990,- (opprinnelig kr 4.990,-)
- Andre kjørelengder på forespørsel

Det tas forbehold om kredittvurdering, endringer i avgifter og rente.
(Vi leverer de fleste merker og modeller – finner du ikke bilen du er på utkikk etter, ta kontakt.)

Prisene forutsetter levering i år, eller så langt lageret rekker.

Kontaktpersoner

Petter Ødegård – Selger
Mobil: 40 62 11 19
E-post: petter@ctcbil.no

Tom Brenna – Salgssjef
Mobil: 90 08 61 90
E-post: tom@ctcbil.no

Omstillings- og tariffbrev 2/2024

Er vi bevisst vår opptreden?

Nytt direktiv på plass og en ny veileder på vei.

Av forhandlingsleder Grete Thorsby

Grete Thorsby

Det er ikke mulig å gi regler for hvordan man skal opptre i enhver situasjon. En god regel kan være å følge de skikker som hersker i det miljøet man er.

For over et år siden begynte Forsvarsstaben arbeidet med å vurdere nødvendigheten av et regelverk for å håndtere forekomsten av uønsket og uprofesjonell adferd. Et nytt direktiv for opptreden i Forsvaret er nå utarbeidet og skal etter planen drøftes mellom partene nivå 1 medio juni 2024. Formålet med direktivet er å bidra til at Forsvarets personell utviser aktsomhet og opptrer på en måte som ivaretar den enkeltes uavhengighet, lojalitet og integritet i tjenesten. Det skal også utarbeides en veileder til direktivet, slik at formell iverksettelse vil ikke være før høst/vinter 2024 – etter formell behandling både i FHAMU og HA/TA møte nivå 1 (drøfting).

Det er ikke mulig eller ønskelig for Forsvaret å regulere alle situasjoner som kan oppstå, og direktivet omtaler minstekravene til opptreden. Forsvaret forventer at ingen utnytter dette, og at alt personell avstår fra handlinger som man burde forstå er uønsket eller upassende.

Direktivet regulerer handlinger som er relevant for tjenesteforholdet, og private anliggender reguleres ikke av direktivet. Direktivet omhandler ikke mobbing, trakassering, seksuell trakassering, alvorlige seksuallovbrudd, eller annen opptreden som er regulert i norsk lov.

UTDRAG FRA DIREKTIVET

Forsvaret forventer at alt personell behandler hverandre med respekt, og opptrer som gode representanter og rollemodeller. Forsvaret forventer videre at personellet opptrer profesjonelt, objektivt og med stor grad av integritet. Alt personell må opptre

hensynsfullt i den fysiske, digitale og sosiale kommunikasjonen og kontakten med andre.

I Forsvaret vil det oppstå kollegiale, vennskapelige, romantiske og seksuelle forhold. Dette er relasjoner som må forvaltes på en forsvarlig måte mellom partene og innad i Forsvaret, slik at disse ikke skaper utfordringer i tjenesten eller arbeidet. Det skal være rom for å være åpen om kjærlighetsforhold og seksuelle relasjoner, og det skal være prosedyrer for hvordan slike saker skal behandles og håndteres der dette er nødvendig.

Relasjoner mellom mennesker skal være frivillige og gjensidige. Selv om alle i

utgangspunktet kan si fra om egne grenser og vilje, gjør et ubalansert maktforhold i Forsvaret dette krevende.

Forsvaret forventer at alle militært tilsatte, sivilt ansatte, militære sjefer, sivile ledere og/eller annet personell som i kraft av militær grad, stilling, funksjon eller situasjon utøver myndighet, makt, innflytelse eller bestemmer over andre, er sitt ansvar bevisst og utøver god rolleforståelse.

Direktivet regulerer handlinger som er relevant for tjenesteforholdet, og private anliggender reguleres ikke av direktivet (Illustrasjonsfoto: Torgeir Haugaard/Forsvaret).

Verdi gjennom ord og handling

Forsvarets verdigrunnlag revidert pr 2024

Av forhandlingsleder Grete Thorsby

Kjerneverdiene i Forsvaret skal være en rettesnor for personellets handlinger. De skal bidra til at Forsvarets personell løser oppgavene og tar vare på kollegaene sine på en god måte. Forsvarets verdier tør være godt kjent – respekt, ansvar og mot (RAM), der disse er nærmere forklart i Forsvarets verdigrunnlag.

Forsvarets verdigrunnlag er nå revidert og ny

versjon ble drøftet mellom partene nivå 1 i mai 2024. Kjerneverdiene er de samme, men forklaringen rundt er endret. En punktvis liste av verdier skal også inngå i strategi for kultur og profesjon (som er under utarbeidelse) og vil være et godt grunnlag for å ta kulturdiskusjonen videre, der ledelse er en vesentlig innsatsfaktor.

BFO stiller seg bak den reviderte versjonen, men påpekte i drøftingen betydningen av klarspråk slik at leserne i målgruppen finner informa-

sjonen de trenger, forstår den og kan bruke den. Klarspråk skaper både tillit og fremmer kommunikasjon. Dette vil være en klar fordel i budskapet som skal formidles.

I forsvarssektoren er det fem kjerneverdier – vidsyn, åpenhet, respekt, ansvar og mot. Den reviderte utgaven av Forsvarets verdigrunnlag er å anse som en operasjonalisering av sektorens verdigrunnlag. Innen juni 2024 vil Forsvaret ha et revidert verdigrunnlag til å brukes.

Tilgang til personell og kompetanse i krise og krig

Strategisk samarbeidsavtale KAMS og delavtaler om luftvedlikehold

Av forhandlingsleder Grete Thorsby

Forsvarssektoren har en stadig mer omfattende bruk av konkurranseutsetting og strategisk samarbeid for å løse oppgaver som tidligere var lagt til Forsvaret. Dette betyr økt bruk og avhengighet av sivile aktører til å utføre kritiske oppgaver i driften av Forsvaret, også i en krigs- eller krisesituasjon.

For vedlikeholdstjenesten i Forsvaret betyr dette en endring med tanke på effektivisering og utvikling av tjenesten, med inngåelse av et strategisk samarbeid for å kunne utnytte nasjonal kompetanse til å dekke Forsvarets behov for vedlikehold på militære system. Forsvarsdepartementet har utarbeidet utkast til *policy for inngåelse av strategiske avtaler med industri og næringsliv i forsvarssektoren*, hvor BFO gav sine innspill til denne i november 2023. BFO avventer fremdeles svar på når denne policyen skal ferdigstilles.

Kongsberg Aviation and Maintenance Service (KAMS) er valgt som hovedleverandør av vedlikehold av Forsvarets militære luftsystemer, hvor det ble inngått en strategisk samarbeidsavtale i 2019. Alle delavtaler, som for eksempel vedlikehold F35, P8 eller Bell 412 SP, har sitt oppheng i den strategiske avtalen. Da dette får betydning for de ansattes arbeidssituasjon, skal alle delavtaler for de ulike våpensystemene i Luftforsvaret behandles mellom

partene. Delavtaler som har vært til behandling i mai 2024 er for P8 og Bell 412 SP. Hovedregelen er at samarbeid med den sivile forsvarsindustrien, ikke skal komme i tillegg til og som erstatning til Forsvarets egen vedlikeholdskapasitet.

Som følge av strategisk samarbeid er det viktig at blant annet folkerettslige forhold ved konkurranseutsetting og bruk av strategisk samarbeid blir gjort rede for, slik at Norge ikke bryter med folkeretten ved bruk av disse. Krigens folkerett og nasjonal lovgivning, fastsetter rammen for bruk av militærmakten. Bruk av sivile til å understøtte militære operasjoner i væpnet konflikt er, med visse begrensninger, tillatt etter krigens folkerett. Planlegging for, og trening på, sivil støtte i væpnet konflikt skal være i henhold til krigens folkerett.

Kongsberg Aviation and Maintenance Service (KAMS) er valgt som hovedleverandør av vedlikehold av Forsvarets militære luftsystemer, blant annet F-35 (Foto: Onar Digerenes Aase/Forsvaret).

Forsvarsdepartementet har utarbeidet en folkerettslig utredning for å bidra til å avklare prinsippene og de overordnede folkerettslige reglene knyttet til grensene for bruk av sivile i krig. Utredningen er ment som en veiledning og tolkningsuttalelse om de folkerettslige rammene for bruk av sivilt ansatte i Forsvaret, sivile fra totalforsvaret og sivile kontraktører og leverandører til støtte for Forsvaret i krigstid. Utredningen skal i 2024 sendes ut til etatene i forsvarssektoren, og denne har vært etterlyst av BFO og de øvrige arbeidstakerorganisasjonene siden 2019. Sammen med utredningen vil det gå ut et oppdrag til forsvarssektoren om å gjennomføre en kartlegging for å få oversikt over hvordan bruken av sivile er i dag, og hvilke tiltak som eventuelt må settes inn for å ha trygghet for at forsvarssektoren overholder folkeretten. Eksempler på tiltak kan være at Forsvaret må kunne utruste sivilt personell som understøtter forsvarsinnsatsen med nødvendig utstyr slik som uniformer. Resultatet av denne kartleggingen vil være førende for implementering av tiltak.

Forsvarsstaben har i sakens anledning også utarbeidet utkast til et konsept for bruk av ansatte for sivile leverandører og rekvirerte selskaper i fred, væpnet konflikt og krig. Arbeidstakerorganisasjonene nivå 1 har krevd drøfting av konseptet, slik at planlagt publisering medio juni 2024 vil mest sannsynlig bli utsatt.

Omstillings- og tariffbrev 1/2024

Fagansvar for militær trening og idrett**Betydningen av fagfeltet sett i lys av utholdenhet og operativ evne**

Av forhandlingsleder Grete Thorsby

Fysisk yteevne er av stor operativ betydning for Forsvaret. Dette er sett i lys av økt utholdenhet i operasjoner, økt stridsevne og reduserte klartider samt fysiske, mentale og helseeffekter. I stort skal den ansatte være trent til å prestere når det kreves. Tid til fysisk fostring i den daglige tjenesten er ikke en rettighet ansatte i Forsvaret har, men en mulighet dersom situasjonen tilsier det.

Pr i dag er fagansvaret for militær idrett og trening (MIT) tillagt Forsvarets høgskole, men det er en pågående prosess for overføring av fagansvaret til en annen driftsenhet.

Prosessen har pågått siden 2018 med mange ulike saksbehandlere i Forsvarsstaben, og i desember 2023 ble Hæren vurdert til å være den beste DIF'en til å overta fagansvaret. Av syv ulike tiltak som skulle vurderes for hvilken DIF som var best egnet, ble kun tiltak 2) vurdert av Forsvarsstaben;

1. Organisering
2. Personell – tilførsel av friske stillinger
3. Kompetanse – ny helhetlig utdanningsmodell
4. Økt fokus på ukentlig fysisk trening
5. Oppfølging av innsatsområder i strategisk plan
6. Endret prioritering og fokus for fagfeltet
7. Fysisk test – avvikshåndtering – internkontroll

Overføring av fagansvaret skulle videre formaliseres ifm. drøfting av *virksomhetsplan for Forsvaret 2024-2035*, med oppdrag til Hæren og Forsvarets høgskole. En tydelig og samlet tilbakemelding fra ATO nivå 1 om manglende medbestemmelsesprosess, en vurdering som ikke er basert på fakta og beslutning fattet før partsbehandling, førte til at Forsvarsstaben trakk saken fra agendaen i mars 2024, slik at en ny helhetlig vurdering kan gjøres i saken. Vi kan imidlertid ikke forvente dette gjennomført innværende år pga. tilgjengelige ressurser i Forsvarsstaben.

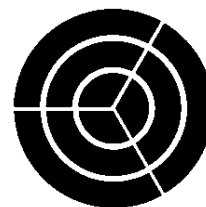
Det er forespeilet en økning av antall personell, både ansatte og førstegangstjeneste-

Pr i dag er fagansvaret for militær idrett og trening (MIT) tillagt Forsvarets høgskole, men det er en pågående prosess for overføring av fagansvaret til en annen driftsenhet (Foto: Anette Ask/Forsvaret).

gjørende. En helhetlig løsning for fagfeltet MIT blir avgjørende for å ivareta personell som er inne til tjeneste og personell som skal inn til tjeneste. BFO mener at det bør bygges videre på det grunnlaget som allerede er der, da det er ressurskrevende å bygge et fagmiljø.

BFO noterer seg at i instruks for sjef Hærens undergitte sjefer (satt i kraft 2024-04-05) er sjef Hærens våpenskole (HVS) gitt fagansvar for «militær idrett og trening» basert på skriv DL 2021022095-013. BFO ble lovet på møte i mars 2024 at FST/HR & Kompetanse skulle ta kontakt med sjef Hæren for å trekke dette tilbake. I skrivende stund er det fremdeles ikke gjort.

Forsvarets HR bestemmelse og HR veilederne

Revisjon endelig i gang

Av forhandlingsleder Grete Thorsby

Formålet med HR-bestemmelsen er å bidra til en helhetlig og effektiv forvaltning av HR-området, samt sikre en rettferdig og god ivaretagelse av Forsvarets personell.

Bestemmelsen fastsetter forsvarsspesifikke rettigheter og plikter innen HR-området, som ikke allerede er regulert i annet regelverk.

BFO erfarte tidlig behov for revisjon etter at HR bestemmelsen med tilhørende veiledere ble satt i kraft 1. februar 2023 og meldte dette tidlig i 2023 til Forsvarsstaben. BFO anser det som vesentlig at Forsvarets regelverk er tilpasset dagens situasjon, både sikkerhetsmessig og personalpolitisk, i den hensikt at regelverket forenkles og gjøres mer fleksibelt der det kan og setter riktig retning for utviklingen av Forsvaret.

Oppdraget om revisjon er gitt til Forsvarets personell- og vernepliktssenter. I utgitt FRAGO, der revisjonsarbeidet er nærmere beskrevet, kan vi lese «FSJ høyeste prioritet for 2024 er personell og kompetanse. Kompetansesituasjonen i Forsvaret krever en innretning som også tar inn endringene som følge av OMT. I lys av dette er det avgjørende at dagens HR bestemmelse revideres, slik at den understøtter en moderne, fleksibel og effektiv forvaltning av Forsvarets personell, og som sikrer ønsket operativ effekt. HR bestemmelsen skal fokusere på beholdeperspektivet, og medvirke til Forsvaret som en attraktiv arbeidsgiver».

Revisjonsprosessen er i gang. I første omgang handler det om umiddelbare justeringer, som bidrar til forenklede prosesser av del B (Forvaltning av militært tilsatte), del I (Utdanning i Forsvaret) og del M (Kompetanse og medarbeiderutvikling).

Endringer til disse kapitlene skal etter planen drøftes mellom partene nivå 1 i løpet av juni 2024. Det er gjennomført flere arbeidsmøter og diskusjonene mellom partene har vært lange og interessante. For BFO er personellet i fokus, og BFO har denne tilnærmingen gjennom hele prosessen.

En total revisjon er videre planlagt av arbeidsgiver i perioden 1. juli 2024 – 1. juni 2025, der også øvrige kapitler er planlagt revidert. Den totale revisjonen skal gjøres i tråd med Forsvarets behov og i rammen av HR utviklingsstrategi. BFO har senest i mai 2024 etterlyst en presentasjon og status på nevnte strategi, der vi i januar 2024 påpekte en forventning om at partene i fellesskap skulle utarbeide og fastsette en HR utviklingsstrategi i 2024. Det kan dog synes som at den strategiske utviklingsplanen allerede er fastsatt. BFO kommer tilbake til HR utviklingsstrategi så snart Forsvarsstaben har svart på vår henvendelse.

Cyberforsvarets base- og alarmtjenester gjennomførte øvelse ved Forsvarets personell- og vernepliktssenter på Hamar (Foto: Anette Ask/Forsvaret).

Omstillings- og tariffbrev 1/2024

Veien videre etter lønns- og insentivprosjektet

Hvordan gå fra intensjon til handling?

Av forhandlingsleder Lars Omberg

Lars Omberg

Lønns- og insentivprosjektet er nå i en overgangsfase med en ny organisering.

Det er utarbeidet et mandat for det videre arbeidet. Den overordnede hensikten med lønns- og insentivprosjektet har vært

å utrede og anbefale forbedringer i forsvarssektorens lønns- og insentivordninger.

Sluttrapporten fra mars 2024 markerer dermed avslutningen av prosjektet og overgangen til det videre arbeidet med konkretisering, prioritering og implementering av tiltak.

Hensikten med den videre midlertidige prosjektorganiseringen er å legge til rette for en smidig og hensiktsmessig overgang til linjen. Ansvaret og eierskapet for den videre oppfølgingen overføres til Forsvaret.

Målsettingen er at linjen skal kunne overta arbeidet med implementering i sin helhet så raskt som mulig og senest innen utgangen av 2024.

Oppdraget videre er å følge opp prosjektets anbefalinger i sluttrapporten og forberede en snarlig overføring og implementering i linjen og det løpende partssamarbeidet.

Dette innebærer blant annet å

- avklare hvilke av prosjektets anbefalinger som kan følges opp administrativt, hvilke som kan tas i styringssløyfen, og hvilke som må drøftes og/eller forhandles.
- tidsfase tiltak, herunder hvilke tiltak som kan iverksettes på kort sikt.
- identifisere, vurdere og legge til rette for gjennomføring av pilotprosjekter for arbeidstidsordninger og kompensasjon.

- identifisere og legge til rette for gjennomføring av pilotprosjekter for kontorfellesskap.

- koble på de respektive fagmiljøene i sektoren som er nødvendig for en vellykket gjennomføring.

Arbeidet organiseres i en arbeidsgruppe under ledelse av FST, støttet av ressurser fra FD.

Arbeidsgruppen består av representanter fra FST, FD og FPVS.

Det etableres videre en referansegruppe med representanter fra arbeidstakerorganisasjonene som har vært en del av lønns- og insentivprosjektet.

I tillegg etableres det også en styringsgruppe under ledelse av FST og med lederne av arbeidstakerorganisasjonene som har vært en del av lønns- og insentivprosjektet.

Arbeidsgruppen rapporterer til styringsgruppen.

Styringsgruppens viktigste rolle er å sikre forankring og fremdrift, og er besluttsende myndighet på

a. forankring av arbeidsgruppens anbefalinger,

b. justeringer i tidsplan, og

c. terminering eller endret prosjektorganisering.

BFO har store forventninger til det videre arbeidet med implementering av konkrete tiltak, som kan bidra til å både beholde og rekruttere ansatte.

(Illustrasjonsfoto: Adobe Stock).

Lønnsoppgjør 2024

Status og utsikter

Av forhandlingsleder Lars Omberg

Vi har fått en god økonomisk ramme på 5,2 prosent som følger frontfaget, i tillegg til at sentrale prinsipper som godskriving og minstelønn er videreført inn en ny modernisert tariffavtale. Den nye tariffavtalen innebærer at lønnstrinn er erstattet med kronebeløp.

Dette er en videreutvikling og modernisering som bidrar til å redusere ulik forvaltning mellom eksisterende avtaler. I tillegg gir dette en bedre fleksibilitet og er mer i samsvar med den faktiske situasjonen der mange av våre medlemmer nå har kronebeløp som følge av blant annet ansiennitetstillegg.

Løsningen innebærer 25 prosent til sentrale justeringer og 75 prosent til lokale forhandlinger i Forsvaret.

Det er derfor avtalt et generelt tillegg på 0,75 prosent fra 1. mai som utgjør mellom ca 2.600 og 10.300 kroner avhengig av lønnsnivå. Videre er det også avtalt at det avsettes 2.15 prosent til lokale forhandlinger med virkningspunkt 1. mai.

For Forsvaret betyr dette omtrent 200 millioner til lokale forhandlinger. En betydelig avsetning til lokale forhandlinger i Forsvaret gir gode muligheter til å forhandle frem gode løsninger for våre medlemmer.

BFO har et godt apparat til å gjennomføre forhandlinger både sentralt og lokalt som potensielt innebærer delegering av forhandlingene til driftsenhetene.

Et sentralt tema i forhandlingene har vært å komme til enighet om én felles tariffavtale i Staten. Dette har også vært meget viktig for

BFO, for å sikre våre medlemmer fremtidig lønnsutvikling.

BFO vil komme tilbake med mer og utfyllende informasjon om kommende lokale forhandlinger. Som følge av en pågående streik i Staten vil det meste av møteaktiviteten også i Forsvaret opphøre til konflikten er avsluttet.

Det avsettes 2.15 prosent til lokale forhandlinger med virkningspunkt 1. mai. For Forsvaret betyr dette omtrent 200 millioner til lokale forhandlinger (Illustrasjonsfoto: Adobe Stock).

Omstillings- og tariffbrev 1/2024

Modernisering og effektivisering

Status og nye prosjekter i sikte

Av Sentralt frikjøpt tillitsvalgt M&E Jon Erling Johansen

Jon Erling Johansen

Flere av M&E-prosjektene er nå implementert mens andre er i sluttfasen. Det gjenstår likevel arbeid knyttet til disse – hvordan har prosjektene blitt gjennomført, og hvordan har prosessene knyttet til dette vært? Har man oppnådd det man ønsket å oppnå? Er det noe som må justeres for å bedre måloppnåelsen?

Gjennomføringsplanen for F24 Materiell-drift og vedlikehold skal drøftes i nær fremtid. Denne drøftingen er nå blitt utsatt grunnet pågående arbeidskonflikt. I prosjekt F24 IKT er det blitt drøftet hvilke strukturelementer (avdelinger) som er berørt av omstillingen. På bakgrunn av disse drøftingene vil det bli gjennomført omstillingssamtaler ved avdelingene.

Det er to nye sektorovergrepene prosjekter som nå er i oppstartsfasen – F24 Personell og kompetanse og F24 Investeringer. Disse prosjektene omfatter Forsvarsdepartementet og Forsvaret og

partene har gjennomført møter for å inngå omstillingsavtaler. Ingen andre etater anses berørt av dette nå.

DRONNUR 2D

A Portable High-Performance Radar Sensor

Detect, track and classify LSS targets such as

- ✓ Nano-drones and larger (Including hovering)
- ✓ Propeller Aircrafts & Helicopters
- ✓ Vehicles & Pedestrians
- ✓ Ground Bursts
- ✓ Any object moving at sea

Features

- ✓ 2D Hybrid Pulsed and CW Doppler Radar
- ✓ Optional LPI and Frequency Agility
- ✓ Rotating CW / CCW / Sector / Stop & Stare
- ✓ Embedded AIS/ADS-B/GNSS Receivers
- ✓ Micro-Doppler Analysis
- ✓ Multiple Hypothesis Tracker & Fusion Engine
- ✓ In-house design, NATO sourced parts
- ✓ Fully encrypted firmware
- ✓ 20Kg, 30s deployment time

www.dspnor.com
Bergen, Norway

Elevene – vår investering for fremtiden

Vilkår og forvaltning må gå hånd i hånd

Av Kjell Ivar Simensen, kompetanseutvikler i Befalets Fellesorganisasjon

Kjell Ivar Simensen

Etter innføringen av utdanningsreformen (URE) er militære studenter vilkår et komisk puslespill, der brikkene ikke lenger passer sammen. Studentene er verken ansatte eller vernepliktige, men de flyter et sted midt i mellom.

Akkurat som en forsvunnet sokk i vaske-maskinen, som du finner igjen etter ett år i trommelen.

Det eneste som er konsekvent, er at det alltid velges den billigste løsningen i hele avtaleverket.

Ta Pål, for eksempel. Han er her en fiktiv person, men situasjonen han befinner seg i, er høyst reell.

Pål er kadett på Krigsskolen (KS). «Lønn»? Nei, det får han ikke. I stedet får han et tjenestetillegg, som de i førstegangstjenesten, pluss et utdanningstillegg som tilfeldigvis summerer til 1G per år. Men vent, det er

ikke egentlig 1G, for da måtte Forsvaret justere det hvert år 1. mai. Her er penger spart!

Og de syv hjemreisene som de i førstegangstjeneste får? Ikke for Pål. Han er jo ikke vernepliktig. I stedet får han fire reiser til sin siste folkeregistrerte adresse, som er på Rena etter årene i TMBN, ikke til hjemstedet hans i Alta. Så Pål får kose seg med fire turer til Rena hvert år, mens han må punge ut en månedslønn for å besøke mor til jul. Penger spart igjen!

Pål har vært lur og spart under sin tid i Telemark bataljon (TMBN) og kjøpt seg en leilighet på Lillestrøm. Der bor han med sin samboer når han har fri, noe som ikke skjer så ofte med opptil 80 timer «undervisning» i uken. Han får bostøtte som de i førstegangstjenesten, noe som gjør at han kan beholde både leiligheten og samboeren. Men, nå mister han sengen på Linnerud, som har gjort de lange dagene levelige. Så nå må han pendle mellom Lillestrøm og Linnerud hver dag. Med sin lønn har han ikke råd til bil, så pendlingen skjer kollektivt og tar to ekstra timer av den lille tiden han har igjen av døgnet. Eller, han

kan beholde sengen på Linnerud og kvitte seg med både leiligheten og samboeren. Penger spart!

Pål er ikke ansatt, så ferie er en fjern drøm. Ikke høstferie, ikke vinterferie, og undervisningen varer til 22. desember. På sommeren «jobber» han på FOS frem til 10. juli. Han må også bruke helger og kvelder på å forberede seg som instruktør under utdanningen, fordi hans militære kompetanse fra tidligere er uvurderlig. Kjent som gratis arbeidskraft. Nok en gang, penger spart!

Da Pål startet på KS, var han svært motivert for en karriere i Forsvaret. Etter hvert har motivasjonen hans falt. Pål ser bare frem til å fullføre utdanningen og plikttjenesten, for så å slutte så fort som mulig.

Pål er ikke unik. Det unike er at noen faktisk blir overrasket over at ståtiden blant unge er kortere etter militær utdanning i dag. Vi skal doble antall elever ved Forsvarets Høgskole (FHS) i årene som kommer. Det er en flott plan, men det hjelper lite hvis de fleste hopper av etter kort tid. Vilkårene må forbedres, og vi må gi dem både rettigheter og plikter.

Etter innføringen av utdanningsreformen (URE) er militære studenter vilkår et komisk puslespill, skriver Kjell Ivar Simensen. Her ser vi kadetter fra Luftkrigsskolen (Foto: Julie Haugen/Forsvaret).

Ny ansatt i BFO: **Ann Helén Dybwad**

For Ann Helén Dybwad er det tungt å ta av seg uniformen. Nå skal hun jobbe for at Forsvaret blir bedre til å ta vare på sine egne.

Tekst & foto Øyvind Førland Olsen

Dybwad (55) er oppvokst i Hurdal, og på bor nå på Råholt. I de drøyt 25 årene hun har tjenestegjort i Forsvaret, har hun tilbragt i rundt en tredjedel av dem i utlandet.

Hun har tjenestegjort i Libanon, Somalia, Kosovo/Makedonia, Sør-Sudan og Mali på vegne av Forsvaret, NATO og FN. Den første misjonen var i 1989 i Libanon, den siste i 2023 i Mali.

– Å tjenestegjøre i utlandet over tid, enten det er i FN eller NATO-regi gir god innsikt i verdenspolitikken, sier Dybwad som er Befalets Fellesorganisasjons nyeste ansatte.

Hun begynte i stillingen som forhandlingsleder i april.

IKKE EN LETT BESLUTNING

Majoren som kommer fra en stilling i

Forsvarets operative hovedkvarter, er blant dem som har lengst opphold i Afghanistan. Erfaringen fra utenlandstjenesten tar hun med seg inn i Befalets Fellesorganisasjon, sier Dybwad som viser til at det ikke var en lett beslutning å forlate jobben på Reitan.

– Det er en sorgprosess å ta av seg uniformen. Jeg er stolt over uniformen, flagget og tjenesten jeg har gjort for Norge. Nå blir det viktig å sørge for at Forsvaret blir bedre på å ivareta personellet sitt.

– At personellet føler at de har er en meningsfull jobb, er kritisk viktig for å beholde flere enn vi klarer i dag. Det er bekymringsfullt hvis ansatte mister troen på Forsvaret, sier Dybwad.

NI ÅR I UTLANDET

Til sammen regner Dybwad at hun har rundt ni års tjeneste i andre land enn Norge. I tillegg har hun en mastergrad fra USA ved

«Middlebury Institute of International Studies at Monterey» (tidligere Monterey Institute of International Studies). Der studerte hun til en master of arts i International Policy Studies.

– Jeg er glad i lover og regler, og jeg ser fram til å sette meg inn i ulike særavtaler. I Forsvaret mangler vi kompetanse på FN-operasjoner, og vi har nok mye å lære på å forstå forskjellene på FN og NATO-operasjoner, da dette kan bli kritisk viktig for de tjenestegjørende som skal deploieres.

PS!

Visste du at Dybwad ble tildelt Veteranprisen 2021?

I begrunnelsen for tildelingen het det blant annet at «Hun har jobbet med å skaffe forståelse for hva tjeneste i internasjonale operasjoner innebærer. Hun har vært spesielt viktig for samholdet blant veteraner fra Somalia på begynnelsen av 1990-tallet.».

Ofte ligger det viktigste under overflaten

Fagpressens 240 medlemsmedier bidrar med spesialisert innsikt på sine områder innen fag og fritid. Denne innsikten kommer i form av dybdejournalistikk, formidlet gjennom mer enn 100 000 egenproduserte norske artikler og reportasjer i året.

Se mer på fagpressen.no/dybde

LEDER
Dag Stutlien
930 67 475
dag.stutlien@bfo.no

NESTLEDER
Lars Ullensvang
907 67 282
lars.ullensvang@bfo.no

SEKRETARIATSLIDER
Stein Grongstad
993 26 146
stein.grongstad@bfo.no

LEDER KOMMUNIKASJONSAVD.
Viggo Holm
400 36 653
viggo.holm@bfo.no

FORHANDLINGSLEDER/LEDER FU
Grethe Bergersen
990 96 521
grethe.bergersen@bfo.no

IT DRIFT- OG ARKIV ANSVARLIG
Kyrre Felde
970 99 880
kyrre.felde@bfo.no

MEDLEMSREGISTER
Mona Eriksen Rudberg
924 28 698
mona.rudberg@bfo.no

ØKONOMILEDER
Mona Skansen Audne
957 50 165
mona.audne@bfo.no

REDAKTØR OFFISERSBLADET
Øyvind Førland Olsen
928 40 219
oyvind.olsen@bfo.no

MARKEDSANSVARLIG
Dorte Storihe Ødegård
984 88 211
dorte.odegard@bfo.no

KOMMUNIKASJONSRAÐGIVER
Mariell Halstensen
938 04 855
mariell.halstensen@bfo.no

REKRUTTERING
Jacob Tvedt Gelius
984 14 071
jacob.gelius@bfo.no

REKRUTTERINGSANSVARLIG
John Anders Bakke
450 10 814
john.bakke@bfo.no

MEDLEMSSERVICE
Mia Nicoline Huitfeldt
959 02 014
mia.huitfeldt@bfo.no

FORHANDLINGSLEDER
Ann Helén Dybwad
918 31 300
ann.dybwad@bfo.no

FORHANDLINGSLEDER/TARIFF
Lars Omberg
920 91 238
lars.omberg@bfo.no

FORHANDLINGSL./MEDBEST.
Grete Thorsby
952 16 662
grete.thorsby@bfo.no

KOMPETANSEUTV./BFO-SKOLEN
Kjell Ivar Simensen
951 32 939
kjell.simensen@bfo.no

HTV HÆR
Rune Isvik
400 29 792
htv-haer@bfo.no

HTV SJØ
Per Ivar Haugen
934 59 898
per.haugen@bfo.no

HTV LUFT
Lars Andre Anthonsen
909 99 595
lars.anthonsen@bfo.no

HTV LUFT, VARA
Marius Krey
99374769
marius.krey@bfo.no

HTV HEIMEVERNET
Inge Øyen
992 22 781
inge.oyen@bfo.no

FOH
Hans Petter Myrseth
909 98 298
htv-foh@bfo.no

HTV HÆR, VARA
Håkon Widerøe
924 55 769
hakon.wideroe@bfo.no

HTV SJØ, VARA
John L Strømseng
0540-3486/926 24 550
john.stromseng@bfo.no

FPVS
Trond Arild Bølla
992 15 663
trond.bolla@bfo.no

UTLAND
Tor Gunnar Framnes
930 53 744
tor.framnes@bfo.no

NORD-NORGE
Tore K. Halvorsen
489 43 315
tore.halvorsen@bfo.no

M&E
Jon Erling Johansen
924 70 604
jon.johansen@bfo.no

NORD-NORGE
André Christian Solhaug
930 98 893
andre.solhaug@bfo.no

HTV

CYFOR
Tore Knutsen
958 65 362
htv-cyfor@bfo.no

FST
Åsmund Hanevik
920 69 306
htv-fst@bfo.no

FMA
Børre Hagen
932 80 857
htv-fma@bfo.no

FLO
Sverre Holter
474 52 352
htv-flo@bfo.no

FHS
Frank Tore Laugen
472 52 788
htv-fhs@bfo.no

FFT
Rolf Falchenberg
992 08 326
htv-fft@bfo.no

FUNG FFT
Kenneth B. Henriksen
990 93 808
kenneth.b.henriksen@gmail.com

FSAN
Hans Erik Bergene
932 27 168
htv-fsan@bfo.no

FB
Vebjørn Hanssen
404 35 973
htv-fb@bfo.no

ETJ
Ta kontakt på e-post htv-etj@bfo.no

FS
Ola Jonson Bakk
htv-fs@bfo.no

FD
Egil Daltveit
950 60 162
egil.daltveit@fd.dep.no

NSM
Lars Jørgen Løland
920 58 345
lars-jorgen.loland@nsm.no

KAFO LANDSSTYRE

LEDER KAFO
Danica Fischer [LKSK]
Tlf: 480 02 271
E-post: kafo@bfo.no

NESTLEDER KAFO
Martin Nordvang [LKSK]
E-post: kafo@bfo.no

SEKRETÆR KAFO
Hilde Johansen [LKSK]
E-post: kafo@bfo.no

KAFO kjernestyre

Ny ledertrio i KAFO! I april avhold KAFO sin årlige kongress på Kielfergen. Kongressen er KAFOs øverste organ og det er her det velges et nytt kjernestyre. Styret leder landsstyret bestående av to representanter fra hver skole. Ny leder KAFO ønsker å bruke leders spalte til å introdusere det nye styret!

LEDER: DANICA MAE FISCHER

Mitt navn er Danica, jeg er 21 år og går 2. året på operativ linje på Luftkrigsskolen. Jeg skal ha bransjeutdanning innenfor luftforsvarets CIS. Jeg vil beskrive meg selv som sosial, energisk

og engasjert! På fritiden gjør jeg mye forskjellig, jeg er veldig glad i å trene, den siste tiden har jeg blitt bitt av løpebasillen. Jeg har tidligere drevet med langrenn og trives generelt med alt av utholdenhetsrelatert trening! I tillegg er jeg interessert i musikk, jeg spiller piano og jeg er med i Luftkrigsskolens eget husband som vokalist. Når tiden strekker til, er jeg god til å kose meg med en bok eller strikke!

Hvorfor søkte jeg verv i KAFO? Jeg har alltid vært initiativrik, og har et ønske og lyst til å hjelpe andre. Vi er heldige på krigsskolen fordi det finnes mange arenaer man kan ta initiativ og vise engasjement. Jeg har tidligere vært tillitsvalgt på mitt kull i Luftkrigsskolens lokalstyre, og jeg satt med et ønske om å bidra mer. KAFO eksisterer for å hjelpe kadettene der vi møter utfordringer i hverdagen, og jeg har erfart viktigheten av å ha en fagforening som støttespiller. Jeg gleder meg til å komme i gang, og ser jeg frem til neste styringsperiode med iver og entusiasme.

NESTLEDER: MARTIN DAAE NORDVANG

Hei! Jeg heter Martin, er 21 år og går 1. året på Luftkrigsskolen. Jeg tar bachelor i ledelse og militær logistikk, og skal tilbringe mine to neste år på Sjøkrigsskolen. Jeg er en strukturert, positiv og fremover-

tenkende person som liker å få ting gjort. Vervet som nestleder passer meg veldig godt fordi jeg liker å støtte opp under andre

Kjernestyret.

og se hva som trengs for å avlaste sjefen. Jeg er sikker på at Danica, Hilde og jeg vil fungere veldig godt sammen i kjernestyret.

På fritiden liker jeg aktiviteter som får adrenalinet til å pumpe, samtidig som jeg også setter pris på en rolig dag i marka. Jeg søkte verv i KAFO fordi jeg lett engasjerer meg i saker som handler om hvordan mine medkadetter blir behandlet. Jeg opplevde at det var ting som skurret i systemet, og ønsket derfor å få mer innsikt samtidig som jeg ville fremme kadettenes stemme. Som tillitsvalgt for kullet mitt i KAFO lokalstyret det første året, følte jeg at jeg gjorde en viktig jobb. Nå som nestleder har jeg blitt enda mer engasjert i arbeidet, og jeg gleder meg til å se hva vi kan oppnå sammen det kommende året.

SEKRETÆR: HILDE JOHANSEN

Hei, mitt navn er Hilde, og jeg går for tiden i andreadveiling på Luftkrigsskolen.

Jeg er en aktiv, sosial og over gjennomsnittlig organisert jente, som jeg tror

vil komme godt med i vervet som sekretær.

Mitt første møte med Forsvaret var da jeg skulle avtjene førstegangstjeneste i april 2021. Med lite kunnskap om hva Forsvaret egentlig var, og hvor jeg kunne tenke meg å tjenestegjøre lot jeg seleksjonssenteret få bestemme hvor det skulle bli. Det ble Luftforsvaret, og det er jeg veldig takknemlig for i dag.

Jeg hadde ingen store planer om at Forsvaret skulle bli den arbeidsplassen jeg ville ha i fremtiden, men etter å ha erfart det gode samholdet og arbeidsmoralen til menneskene rundt meg i førstegangstjenesten var valget enkelt - jeg ville fortsette.

Etter nesten to år på Luftkrigsskolen, hvor jeg har bkledd flere ulike verv utenfor KAFO, ville jeg engasjere meg mer i fagforeningsarbeid. Jeg har erfart viktigheten av å ha KAFO ryggen, som alltid kjemper for kadettens rettigheter og trivsel.

Dette arbeidet gleder jeg meg veldig til å være med på å videreføre i året som kommer!

I samarbeid med

Er du og din familie riktig forsikret?

BFO Individuell dekker deg, og BFO Familie dekker deg og hjemmeboende barn. BFO Partner dekker din partner, samboer eller ektefelle.

Vil du vite mer om våre forsikringer, kontakt oss på **21 49 59 95**, eller e-post **bfo@if.no**.

BFO Individuell	BFO Familie	BFO Partner
• Ulykke • Krigsrisiko • Kritisk sykdom • Arbeidsuførhet • Dødsfall • Inkluderer 15 timer gratis advokatbistand pr. kalenderår (pr. sak) hos Norman & Co Forsikringen for deg.	• Ulykke • Krigsrisiko • Kritisk sykdom • Arbeidsuførhet • Dødsfall • Inkluderer 15 timer gratis advokatbistand pr. kalenderår (pr. sak) hos Norman & Co Forsikring for deg og hjemmeboende barn.	• Ulykke • Kritisk sykdom • Arbeidsuførhet • Dødsfall Forsikring for deg som partner/samboer/ektefelle.

KAFO kongress 2024 på Kielfergen

I midten av april inviterte KAFO til kongress. Kongressen er KAFOs øverste organ, her vedtas prinsipp- og handlingsprogram, vedtekter og det velges også et nytt kjernestyre og landsstyre for neste periode. Årets kongress ble avholdt på Kielfergen og bestod av både inspirerende foredrag, workshops og sosiale aktiviteter.

FREDAG

På fredag morgen var det oppmøte på Color Line-kaia for de 50 deltakerne til kongressen. Etter ombordstigning var det oppstart i det flotte konferanserommet på Color Magic, før vi fikk lunsj i buffeten på båten. Konferansen denne dagen gikk med på bli kjent med hverandre og KAFO, gå igjennom årsberetning og økonomi og en hyggelig samtale med leder og nestleder i BFO. I tillegg fikk vi høre et inspirerende foredrag fra Tania Michelet om krigsseilerne under andre verdenskrig.

På fredag ble det også satt i gang intervjuer med de deltakerne som hadde søkt verv i kjernestyret. Dagen endte med en nydelig middagsbuffet og live-show. Flere av deltakerne kunne skryte varmt av showets flinke sangere og dansere.

Etter en produktiv fredag så vi frem til å fortsette kongressen på lørdag, samt ilandstigning i Kiel by.

LØRDAG

På lørdag var det ankomst i Kiel, da fikk kongressens deltakere et par timer å utforske byen. En god gjeng dro på en felles joggetur i regi av maraton-mannen Jacob Gelius. Andre brukte tiden på å utforske sentrum eller ta seg en matbit.

Avtroppende leder Mads Møkkelgård Øyum og påtroppende leder Danica Mae Fischer.

Etter ombordstigning fortsatte kongressen. Det var workshop med tema «Hvordan utvikle kadetters hverdag» og diskusjon og vedtak av endringer i KAFO prinsipp- og handlingsprogram. Parallelt med programmet fortsatte valgkomiteen intervjuer med kandidatene som søkte verv i kjernestyret.

Videre ble tidligere landsstyret takket av, og det ble utdelt leder KAFOs coin.

Kongressen avsluttes med at valgkomiteen presenterer sin innstilling for vervene i kjernestyret. Kongressen velger deretter nytt landsstyre og kjernestyre. Ny leder KAFO, Danica Fischer får siste ord på kongressen. På kvelden samles kongressdeltakerne i for 3-retters middag på Oceanic à la Carte.

SØNDAG

På søndag kom vi tilbake til Oslo igjen, og flere var nok glade for å sette beina på land igjen etter en helg på sjøen. Det påtroppende landsstyret og kjernestyret tok ferden til K12, BFOs hovedkontor, for å gjennomføre en handover-takeover. Det nye landsstyret fikk her mulighet til å bli bedre kjent med hverandre og oppgavene i kommende styringsperiode.

Alt i alt kan vi se tilbake på en vel planlagt og gjennomført kongress i år også. Vi takker forrige kjernestyret, med hjelp av representanter fra BFO, for et lærerikt og gøy program denne helgen. Vi gleder oss allerede til neste år!

Ved din side når noe skjer – over hele verden

Visste du at du kan kjøpe BFO Reise, en av de aller beste reiseforsikringene i Norge, som en del av medlemskapet ditt?

Forsikringen leveres av If Europeiske og gjelder på tjeneste- og fritidsreiser i hele verden i inntil 90 dager – også for reiser som starter på tjenestestedet (også fartøy). Den kan kjøpes av alt personell, også hvis du tjenestegjør i utlandet, i PE-stillinger eller tilsvarende. Blir du syk eller skadet på reisen, kan du når som helst kontakte Ifs reisehjelp og bli henvist videre til digital legetime eller fysisk legekonsultasjon der du er – uten egenandel.

Reiseforsikringen dekker også uhellsskader på blant annet mobil og kamera, og ubegrenset dekning av egenandelen ved skade på leiebil. Som BFO-medlem får du også rabatt på en rekke andre forsikringer.

Kontakt oss på 21 49 59 95 eller på e-post bfo@if.no så forteller vi deg mer.

Pensjonsbrev 2-2024

Trygdeoppgjøret er ferdig, det er betydelig dårligere enn i fjor og vi forklarer hvorfor. Parolen i arbeidslivet har vært mer til de som tjener minst, men det gjelder tydeligvis bare de yrkesaktive. Det er ikke tvil om at de som har lavest inntekt og som kommer dårligst ut er pensjonister og uføretrygdde. På årsbasis får de rundt 4,58 % i lønnsøkning fra et betydelig lavere grunnlag enn de yrkesaktive.

Vi gir i dette pensjonsbrevet en oppsummering om status for de som er født i 1970 og senere. På nåværende tidspunkt har vi ikke mer informasjon om konsekvenser for de som er født i 1970 og senere, enn det som er gitt tidligere, men vi skal gi en kort status.

Grethe Bergersen

Ragnar Dahl

Av Forhandlingsleder Grethe Bergersen og pensjonsrådgiver Ragnar Dahl

VIKTIGE HENDELSER SOM GJELDER PENSJON

Her lister vi opp tidsplanen i stort på saker som innvirker på pensjon i offentlig sektor i nærtid.

- 2018: Pensjonsavtale offentlig sektor - 11 punkter, punkt 10 om særaldersgrenser tas senere.
- 2020: Pensjonsreformen evaluert - normert aldersgrense innført med virkning for alle som er født i 1964 og senere
- 2023: Pensjonsavtale for de med særaldersgrense. Innfører opptjeningstid i særaldersstilling og minimumstid for å få tidligpensjon og særalderspåslag
- 2024: Trygdeoppgjøret pr 1.5.2024, tilsvarende i 2025 og 2026. De som har tatt ut alderspensjon og jobber fortsatt, vil få en pensjonsregulering pr 1.jan hvert år. Varsel om dette med ny beregnet alderspensjon blir gitt i november
- 2024: Særregler for tilsatte med plikt til å gå av på særaldersgrensen. Rapport fremlegges 31.mai, forhandles før 1.7.2024
- 2025: Regler for pensjonsordning offentlig sektor implementeres. Dette betyr at konsekvensene blir klare senhøstes 2024. Ingen overgangsordninger er skissert
- 2026: Ny pensjonsordning iverksettes

TRYGDEOPPGJØRET PR. 1. MAI 2024

Trygdeoppgjøret er en matematisk beregning av oppgjøret ved at *det er gjennomsnittet av de to siste års lønns- og prisvekst som avgjør hvor mye man får i økning pr. 1. mai hvert år.* Trygdeoppgjøret treffer ca. 1.5 millioner pensjonister, uføre og andre som får sin ytelse regulert gjennom trygdeoppgjøret.

Det gode oppgjøret pensjonistene fikk i fjor (8,54 %), slår negativt inn på årets oppgjør, ved at vi fikk et overheng på ca. 2 % som går til fradrag av den potten som er utgangspunktet for i år ref. ovenfor. Høy prisstigning får tilsvarende, en negativ innvirkning på årets oppgjør, noe som i sum gjør at pensjonister og uføre kommer dårligere ut, både prosentvis og kronemessig ift. yrkesaktive.

Fakta om trygdeoppgjøret

Regjeringen sier at årets trygdeoppgjør sikrer en god realinntektsvekst. Det kan være, men veksten er betydelig mindre enn for de yrkesaktive. Dette skyldes at de yrkesaktive får sitt oppgjør basert på den lønnen de har, mens pensjonistene får økningen basert på en inntekt som er minst 34 % lavere.

I år øker alderspensjonene med gjennomsnittet av de to siste års lønns- og prisvekst. Dette utgjør 4,58 prosent, og gir en økning fra 1. mai på 2,76 prosent.

Hvordan skal vi forstå disse prosentene?

Pensjonen din økte med 8,54 % for 2023. Denne økningen beholdt du også i jan til og med april 2024. Så kommer årets oppgjør (2024) med gjennomsnitt av de to siste års lønns- og prisvekst, dette ble 4.58 på årsbasis.

Hvorfor får du bare 2,76 % fra 1. mai?

I de fire første månedene i år var lønnsveksten regulert med fjorårets vekst på 8,54 %. Fra mai og resten av 2024, blir pensjonen regulert med 2,76 %. Summen av alle 12 månedene i 2024 blir 4,58 % (dvs. høyere pensjon enn den du hadde totalt i 2023)

HVORDAN REGULERES SÅ PENSJONENE FOR DE SOM ER FØDT FØR 1963

Grunnbeløpet, alderspensjon under opptjening og uføretrygd mm. skal reguleres i samsvar med lønnsveksten. Uføretrygd og andre trygdeytelser for personer under 67 år øker med 5,15 prosent i år, med vekst på 4,56 prosent fra 1. mai (dette er noe annerledes enn ovenfor, derfor ikke like tall). Pensjon og trygdeutbetalingene økes med virkning fra 1.5 og utbetales i juni, (inkludert en etterbetaling for mai måned).

FOLKETRYGDENS GRUNNBELØP ER AVGJØRENDE

Det er grunnbeløpet som regulerer pensjonene for de som er født før 1963. Mange pensjonister tar prosenten som er oppgitt og ganger dette med den brutto pensjonen

År	Grunnbeløp pr 1/5	Økning	Alderspensjon økte med
2022	111 477,-	4,77 %	3,53 %
2023	118 620,-	6,41 %	8,54 %
2024	124 028,-	4,58 %	2,76 %

de får i måneden fra NAV. Dette blir feil. Det er grunnbeløpet i folketrygden som økes med prosenten som er oppgitt (4.58 %). Eks: Grunnbeløpet var kr 118 620.- x 4,56 % = kr 124 029.- og dette tallet brukes for å beregne økningen av den enkeltes pensjon.

BEREGNINGEN AV FOLKETRYGDEN FOR DE SOM ER FØDT FØR 1963

Faktorene som inngår i beregning av din pensjon er; folketrygdens grunnbeløp, totalt antall år opptjent i folketrygden, ditt slutt-poeng, hvor mange år du hadde opptjening før og etter 1992, hvor mange år du er på ny og gammel ordning (i perioden 1954-1962, årstallet du er født avgjør) og tidspunktet for når du tar ut pensjon (levealdersjustering).

Pensjonen i NAV består av en grunnpensjon, en tilleggspensjon og en inntekstpensjon. De som er født i perioden 1954-1962 får en kombinasjon av alderspensjon etter gamle og nye regler i folketrygdloven (kapittel 19 og 20). En som er født i 1956 får beregnet 7/10 av pensjonen etter gamle regler, og 3/10 etter nye regler.

Opplysninger NAV har brukt i beregningen pr 1.4.2023 - født 1956

Pensjon etter Folketrygdens kapittel 19 (grunn- og tilleggspensjon)		Pensjon etter folketrygdens kapittel 20 (opptjening i en beholdning/inntekst-pensjon)	
Trygdetid	40 år	Ny ordning	40 år
Sluttpoengtall	6,66	Beholdning i NAV	6 346 392
Antall poengår	40 år		
År med pensjon før 1992 (45 %)	18 år		
År med pensjon etter 1992 (42 %)	22 år		
Forholdstall ved levealdersjustering	1,075 i juni 2024 1,010	Delingstall ved levealdersjustering	15,33 i juni 2024 14,40

FORMLER SOM BENYTTES TIL BEREGNINGEN:

Grunnbeløpet etter 1.mai 2024 er kr 124 028.- prosentopptjeningen ble endret i 1992 fra 45 til 42 %, så man må beregne hvor mye tilleggspensjonen blir ift. opptjeningsår før og etter 1992. I beregningen nedenfor er personen 68 år og vi beregner kun folke-trygddelen. Hun har et sluttpoengtall på 6.66 (summen av de beste 20 årene delt på 20). Hun begynte sin opptjening i NAV i 1974.

Grunnpensjon	124 028 x 90 % delt på forholdstallet på uttakstidspunktet (100 % dersom du er ugift)
Tilleggspensjon	124 028.- x 6,66 x 0,45 x 18 /40 delt på forholdstall + 124 028 x 6,66 x 0,42 x 22/40 delt på delingstall x antall år på gammel ordning (perioden 54-62, året du er født avgjør hvor mange år dette utgjør)
Inntekstpensjon	Pensjonsbeholdningen i nav delt på delingstallet x antall år på ny ordning (perioden 54-62, året du er født avgjør hvor mange år dette utgjør)

For å vurdere verdien av trygdeoppgjøret de siste årene, har vi beregnet hennes pensjon fra hun tok ut folketrygden i 2022 og frem til juni 2024. Hun jobber fortsatt i staten.

Utviklingen fra januar 2022-til juni 2024 basert på forklaringene ovenfor

År	Grunnpensjon	Tilleggs pensjon	Inntekts pensjon	Sum pensjon pr mnd før skatt	Inntekts pensjon er beholdning i NAV
2022	5 444,-	17 307,-	10 350,-	33 101,-	Pr 30. april 2023
2023	5 803,-	18 447,-	11 031,-	35 281,-	Pr 1. mai 2023
2024	5 963,-	19 135,-	11 602,-	36 700,-	Forventet etter 1. mai 2024

Når hun velger å slutte og ta ut tjenestepensjon vil pensjonen øke. Pensjonen fra NAV blir samordnet med pensjonen fra SPK og levealdersjustert. Totalt så utgjør pensjonen 66 % av summen fra NAV og SPK, før levealdersjustering ved fylte 67 år. Hennes pensjon vil da bli høyere enn tallene over viser.

KONSEKVENSER I FOLKETRYGDEN FOR DE SOM ER FØDT I 1963 OG SENERE

Disse har fått all sin pensjon i folketrygden omgjort til en pensjonsbeholdning. De tjener opp 18.1 % av all inntekt opp til kr 880 599.- Beholdningen de har i NAV, blir under opptjening, regulert med lønnsveksten.

Kort sagt har de både opptjening med 18.1 % av inntekten opp til kr 842 202 (basert på grunnbeløpet før 1. mai) og opptjening av 18.1 % av kr 880 599.- (basert på grunnbeløpet etter 1.mai). Ved nyttår settes pengene inn og hele potten blir lønnsregulert med lønnsveksten. På slutten av karrieren er det ikke uvanlig at pensjonsbeholdningen øker med flere hundre tusen pr år.

UTTAK AV FLEKSIBEL ALDERSPENSJON FRA FYLTE 62 ÅR

Fleksibel alderspensjon kan tas ut med fra 20 til 100 %. Det må gå minst ett år mellom hver endring. Har du eks tatt ut 80 % må du selv endre dette til 100 % dersom du ønsker å gå av ved fylte 67 år. Du finner lett ut hvor mye du kan få utbetalt hvert år ved å dele pensjonsbeholdningen din i NAV på det delingstallet som gjelder på uttakstidspunktet. Delingstallet uttrykker en forventet levetid for ditt årskull (Google delingstall og du finner ditt på nav.no).

EKSEMPEL VED FLEKSIBELT UTTAK FOR DE SOM ER FØDT I 1963 OG SENERE

Forventet inntekt på kr 535 000, som øker til 540 000 ved fylte 65, kr 545 000 ved fylte 67 år og kr 550 000.- ved fylte 70 år.

Pensjonsbeholdningen din er ved 62 år kr 4 190 000.- kroner 4 472 000.- ved fylte 65 år og er kr 4 689 000.- ved fylte 67 år, ved fylte 70 år kr 4 995 000.-

Eksemplet ovenfor vil gi deg kr 213 200.- i pensjon ved uttak ved 62 år, kroner 276 400.- ved uttak ved fylte 65 år, kr 298 300.- dersom du venter til 67 år og venter du helt til fylte 70 år vil pensjonen din være 360 600.- fra NAV.

Husk at pensjonen skal samordnes med pensjonen fra SPK ved fylte 67 år. Du vil ikke få kompensert tidligere uttak fra folketrygden og konsekvensen er at du får betydelig mindre enn 66 % etter samordning ved fylte 67 år.

Pensjon og enighet om ny hoved-tariffavtale i staten

Man er blitt enige om en avtale som ikke lengre har lønnstrinn, kun en spesifisert minstelønn for de enkelte stillingskodene. Pensjonsmessig er vedlegg 5, det som er viktig for medlemmer i BFO. Dette vedlegget antas å danne grunnlag for en framtidig avtale om en pensjongivende ATF. Hoved tariffoppgjøret 2024 er omtalt annet sted i Offisersbladet.

Oppgjøret ble på 5.2 %. Veldig enkelt så er det her man ser urettferdighetene mellom yrkesaktive og pensjonister.

Eks: En yrkesaktiv har et pensjonsgrunnlag på kr 600 000.- og la oss si at han er en av de heldige som får 5.2 % i økning totalt. Han vil få kr 31 200.- En pensjonist, som gikk av i mars i år, med samme pensjons-grunnlag vil få 66 % av kr 600 000.- dvs. kr 396 000.- Dersom han får maks uttelling i sin pensjon (4.58 %) vil han få maks kr 18 137.- i økning.

La oss si det slik, prosentene er nesten de samme, men det du skal leve av (kroner er vesentlig forskjellig).

Den samme beskrivelsen kan man bruke om det gamle pensjonssystemet kontra det nye. Begge får 66 % av pensjonsgrunnlaget, men om pensjonsgrunnlaget i bruttoordningen (66 % av sluttlønn) er den samme som 66 % i påslagsordningen er svært usikkert.

STATUS NY PENSJONSORDNING

Vi beskrev konsekvenser for de som er født i 1963-69, som er på en sikringsordning. Disse vil få 66 % av pensjonsgrunnlaget ved avgang på særaldersgrensen og vil også få særalderspåslaget gitt at de har 30 år i særaldersstilling og minst 10 av de siste 15 årene i en særaldersstilling. Ingen nye endringer fra det vi beskrev i Offisersblad 1/2024.

Status for de som er født i 1970 og senere
Her vil vi i hovedsak beskrive konsekvenser for de som er født i 1970 og senere.

85-års regelen fases ut

85-års regelen fases ut fra februar 1970. Dvs. de som er født i januar 1970 kan gå av ved fylte 57 år. De som er født i februar 1970, kan gå av ved fylte 57 år pluss 1 måned, i mars 2 måneder i april 3 osv. De som er født i januar 1973, kan først gå av ved fylte 60 år. Det er ingen signaler om at regjeringen vil gå tilbake på dette.

Normert aldersgrense

Ved evaluering av folketrygden 2020, fant man ut at man levde lengre enn det man trodde i 2010. Faktisk så lever man ett år lengre for hvert tiende år regnet fra 1963-kullet. I Stortingets behandling av saken ble det vedtatt at denne først skulle iverksettes fra årskull 1964 og man skulle ta inn dette ved at 1964 kullet kunne gå av ved 67 år og 1 mnd. 1965 kullet 67 år og 2 mnd. osv. 1974 kan ta ut pensjon ved fylte 68 år. 1984 kullet ved 69 år osv.

I folketrygden står det at ordningen innføres og gjelder tilstøtende pensjonsord-

ninger. Dvs. at alle forhold som tidligere var aldersbestemt, eks uttak av fleksibel alderspensjon fra fylte 62 år og samordning av pensjonen med SPK ved fylte 67 år. Disse aldersgrensene øker tilsvarende som ovenfor.

Det er uklart hva som vil gjelde for tjenestepensjon, men det som er sagt til nå er at denne skal fases inn fra 1970 kullet. Dette virker litt rart, da man kan komme i en situasjon der man har full opptjening i SPK, men ikke i NAV. I påslagsordningen kan dette bety en noe lavere pensjon, da ordningen som garanterer 66 % etter fylte 67 år ikke gjelder i det nye systemet.

Tidligpensjon for de som er født i 1970 og senere

Tidligpensjon erstatter særalderspensjonen. Alle som har minst 30 års samlet opptjening i en særaldersstilling, får 66 % av pensjonsgrunnlaget fra fylte 60 år og frem til 67 år, gitt at du har vært ansatt i en særaldersstilling i minst 10 av de siste 15 årene før du går av for særaldersgrensen. Har du kortere tid enn 30 år i særaldersstilling, vil tidligpensjon bli avkortet, eks 25/30 av pensjonsgrunnlaget.

Eksempel: En som har 25 år i en sivil stilling i offentlig sektor og rekrutteres inn til en militær stilling, som 51 åring, vil ikke få tidligpensjon når han må slutte ved fylte 60 år. Får han ikke jobb, når han må slutte, har han rett på arbeidsavklaringspenger.

Dersom han blir tilsatt som 49 åring, og jobber frem til fylte 60 år, tilfredsstiller han kravet om minst 10 av de siste 15 årene, men vil kun få 11/30 deler i tidligpensjon fordi han ikke får medregnet opptjenings-tiden i sin tidligere sivile stilling, også da som medlem i SPK. En slik pensjon kan du ikke leve av.

Blir arbeidsavklaringspenger en del av løsningen?

Det kan se ut som om staten utilsiktet innfører den tidligere ordningen om vartepenger eller ventelønn, for de som ikke får seg jobb etter pliktig avgang fra særaldersstilling. Begrepene vartepenger/ventelønn er ikke helt relevant, ordningen er arbeidsavklaringspenger.

Arbeidsavklaringspenger utgjør 66 % av tidligere inntekt, begrenset opp til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp (kr 744 168 og 66 % av dette er kr 491 151.- Vedkommende kan selvfølgelig ta ut oppsatt pensjon og fleksibel alderspensjon fra fylte 62 år, men dette er en svært dårlig løsning, dette da

arbeidsavklaringspenger er pensjonsgivende inntekt.

Overgang fra sivil stilling til militær stilling

Overgangen fra en sivil stilling til en militær stilling, kunne enkelt vært løst ved å oppheve knytningen til en særaldersstilling og heller brukt opptjeningstid i medlemspliktig stilling.

Kravet om at du må ha tjenestegjort i minst 10 av de siste 15 årene i en særaldersstilling for å få tidligpensjon, gjør det krevende for Forsvaret å rekruttere personell som har fylt 50 år. Forsvaret bør forplikte seg til å redegjøre for de pensjonsmessige konsekvensene når de tilsetter personell.

KORT OPPSUMMERING AV PENSJONSELEMENTENE I NY PENSJONSAVTALE Pensjonsordningen for de som er født i 1970 og senere

Nedenfor er prinsippskissen for ny pensjonsordning for alle som er født i 1970 og senere.

Det er foreløpig ikke vedtatt noen lovendringer, og selve utformingen av reglene er derfor ikke klare. Det vil senere (høsten 2024) bli lagt frem forslag til lovendringer for behandling i Stortinget.

Vi kan p.t. ikke beregne hva den enkelte vil få i pensjon etter ny modell, men har nedenfor gitt en beskrivelse ovenfra og ned, med noen eksempler på ny ordning for de som er født i 1970 og senere.

SÆRALDERSPÅSLAGET

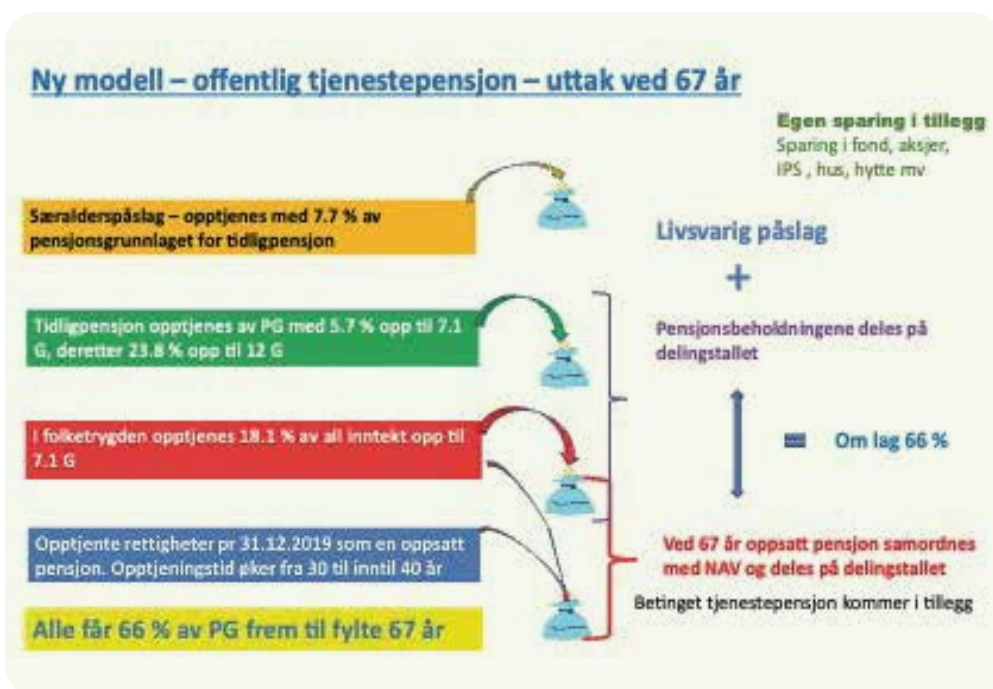
Særalderspåslaget har de samme begrensninger og utfordringer som for tidligpensjon. Særalderspåslaget beregnes på det tidspunktet du går av med tidligpensjon og utgjør 7.7 % av pensjonsgrunnlaget. Eks: har du 600 000.- i pensjonsgrunnlag vil du få kr 396 000.- i pensjon, særalderspåslaget blir kr 46 200.- Begge deler blir lønnsregulert frem til fylte 67 år. Særalderspåslaget skal ikke levealdersjusteres og er et livsvarig tillegg til pensjonen, men det vil avkortes med inntekt 5 år etter særaldersgrensen.

Enkelt sagt vil særalderspåslaget bli redusert, dersom du fortsetter i arbeid 5 år etter særaldersgrensen, med en høyere inntekt en 1 G (grunnbeløpet i folketrygden kr 124 028.-).

Dette skjer ved at for hvert år med inntekt over 1 G, 5 år etter særaldersgrensen, vil særalderspåslaget bli redusert med formelen: Inntekt over 1 G, deles på 3 ganger pensjonsgrunnlaget. Eks; Inntekt kr 600 000.- trekk fra 1 G = 475 972 delt på 1 800 000 = 0,2644

I prinsippet vil høy inntekt og lavt pensjonsgrunnlag tilsi at særalderspåslaget blir redusert ned mot null på kort tid og motsatt ved høyt pensjonsgrunnlag og lav inntekt.

Dersom du fortsetter i Forsvaret, gitt at du får anledning til det utover 65 år, vil særalderspåslaget bli redusert med 1/36

del over 3 år. Vi anbefaler at du ber om en beregning på hva arbeid etter fylte 65 år betyr mht reduksjon av særalderspåslag for din livsvarige pensjon, sett opp mot hva du tjener på å fortsette i jobb. Dette gjelder jobb i privat og offentlig sektor.

OPPTJENING I FOLKETRYGDEN - NAV

I folketrygden ble påslagsmodellen innført allerede i 2010. Alle skal nå ha fått en pensjonsbeholdning i NAV og du kan sjekke din pensjonsbeholdning ved å gå inn på nav.no din pensjon. Du fortsetter å tjene opp pensjon i NAV med 18.1 % av 7.1 ganger grunnbeløpet i folketrygden, dvs kr 880 599.- I prinsippet, får du i NAV, opptjening på all inntekt du betaler skatt av, men ikke på beløp over 7.1 G.

Beholdningen vokser med det innskuddet du setter inn hver måned, men i prinsippet pr 1.januar hvert år. Da vil også pensjonen i pensjonsbeholdningen du har opptjent bli regulert i samsvar med lønnsveksten i samfunnet. På denne måten vokser beholdningen fortere og fortere, du får det vi kaller en rentes, rente effekt.

Hadde du en skattbar inntekt på 1.1 million i 2023, satt du inn på kontoen din kr 159 388.- pr 1.1.2024. Pensjonsbeholdningen din pr 1.1.2023 var på kr 3 500 000.- Lønnsveksten var på 6.41 % for hele 2023.

Beholdningen pr 1.1.2024 har økt med kr 224 350.- pluss det du satt inn i 2023. Ny beholdning blir da kr 3 883 738.- Slik vokser pensjonsbeholdningen din hvert år, helt frem til du velger å slutte og bli pensjonist og du får full pensjon.

Pensjonsbeholdningen din i NAV vil vise 0 kr og beholdningen vil bli lønnsregulert med gjennomsnittet av pris- og lønnsvekst.

TJENESTEPENSJON FRA 1.1.2020

Fra 1.januar 2020 vil all pensjon opptjenes i en påslagsordning. I prinsippet setter du inn penger måned for måned, men det er naturlig å tro at dette beregnes på årsbasis, som i folketrygden, kun justert for det siste året du jobber om du ikke jobber hele året du går av.

Opptjeningen er 5.7 % av pensjonsgrunnlaget i SPK på inntekt opp til 7.1 G, dvs kr 880 599.- og 23.8 % opp til 12 G, dvs kr 1 488 336.- Dette settes inn i din pensjonsbeholdning i SPK. Dersom ATFen blir pensjonsgivende blir dette en god ordning for militært ansatte i Forsvaret, gitt at du har ATF-tillegg.

Eks du har en grunnlønn på kr 650 000 og 400 000.- i vakt, øvelse, seiling, flytillegg mv. Din opptjening dette året blir: 5.7 % opp til kr 880 599.- = 50 194.- pluss 23.8 % av overskytende, dvs 23.8 % av kr 169 401 = kr 40 317.- Total opptjening dette året blir kr 90 511.-

Pensjonsbeholdningen din i SPK oppjusteres for lønnsutviklingen pr. 1.januar og opptjent pensjon for dette året legges til og du har en ny pensjonsbeholdning ved inngangen til nytt år.

Dette skjer hvert år, frem til du tar ut tidligpensjon, som er 66 % av pensjonsgrunnlaget måneden før du går av. Det er også av dette pensjonsgrunnlaget særalderspåslaget beregnes. Den pensjonsbeholdningen du har opptjent på avgangstidspunktet, vil i fortsettelsen bli lønnsregulert med snittet av de to siste års lønns- og prisvekst frem til fylte 67 år. Denne summen oppjusteres for lønnsutviklingen Dette tillegges din allerede opptjente pensjonsbeholdning i SPK.

OPPSATT PENSJON PR.

31. DESEMBER 2019

Pensjon opptjent pr 31.12.2019 blir omregnet til oppsatt pensjon, her er evt nedgang i lønn inkludert (aktuelt for de som har vært i INTOPs i perioden sommeren 2006 til utreise før 1.7.2012).

Opptjeningstiden øker fra 30 og inntil 40 år - avhengig av hvor lang tid du har igjen til særaldersgrensen. Dette betyr at gevinsten av en evt gullpensjon eller tidligere høyere stilling med høyere lønn enn i desember 2019 (slik stilling må man hatt i minst 2 år for at den skal være pensjonsgivende), kan bli redusert med inntil 25 %. I kroner kan dette bety et betydelig livsvarig pensjonsmessig tap.

Oppsatt pensjon kan tas ut fleksibelt fra fylte 62 år, men det vil sjeldent være et godt økonomisk valg. Utover det blir den oppsatte pensjonen samordnet og levealdersjusteres med opptjeningen du har i folketrygden ved fylte 67 år. Øvrige pensjonselementer i ordningen, skal ikke samordnes, men blir levealdersjustert, eneste unntak er særalderspåslaget, dette skal ikke levealdersjusteres.

Regjeringen har så langt ikke antydnet vilje til å etablere overgangsordninger, som sikrer at disse ikke taper på innføring av en ny pensjonsordning. Det er også en utfordring at desto høyere opptjening du har i NAV,

desto mindre sitter du igjen med ifra den oppsatte pensjonen. Dersom en ordning ikke kommer på plass, vil BFO måtte prøve lovligheten av dette gjennom rettssystemet.

OPPSUMMERING

- Vi har ikke fått noen informasjon om særreglene for Forsvaret, som skal være ferdig forhandlet innen 1.7.2024 - mer om det i neste Offisersblad.
- 85-års regelen fases ut fra 1970 kullet, borte for 1973 kullet.
- Normert aldersgrense innføres mest sannsynlig fra 1970 kullet og er iverksatt for 1974 kullet (antakelse).
- Oppsatt pensjon kan gi et betydelig pensjonsmessig tap, særlig for de med gullpensjon, men kan også redde noen som ikke ville fått det.
- Oppsatt pensjon samordnes med folketrygden og levealdersjusteres ved fylte 67 år
- Påslagsmodellen er allerede innført i folketrygden og ble iverksatt 1.1.2020 for tjenstepensjon.
- Særalderspåslaget er et nytt pensjonselement. Beregnes ved uttak av tidligpensjon og vil bli avkortet med arbeidsinntekt over 1 G, 5 år etter særaldersgrensen.

Vi håper at vi har noe mer informasjon når neste utgave av Offisersbladet skal skrives.

VI ØNSKER ALLE VÅRE LESERE EN RIKTIG FIN SOMMER

Militære kart som kunst

Årets Festspillutstilling i Bergen er gjort av Toril Johannessen. Utstillingen i Bergen Kunsthall tar utgangspunkt i hennes undersøkelser omkring militær tilstedeværelse og den geopolitiske situasjonen i nordområdene.

«Avskrekking og beroligelse», er tittelen på utstillingen til Toril Johannessen som pågår frem til august.

Tekst & foto Nils Gjerstad

«Avskrekking og beroligelse», er tittelen på utstillingen som pågår frem til august.

– I norsk sikkerhetspolitikk er det et kjent begrep. Det er den doble strategien, og ikke en motsetning egentlig.

– Min tolkning av det i utstillingen er som et psykologisk begrep, forklarer kunstner Toril Johannessen, som er født i 1978.

MILITÆRT OVERSKUDDSMATERIELL

I utstillingens første rom er gulvet dekket med klassiske filleryer, utført i militære tekstiler.

– Noe materiale er norsk, annet er overskuddsmateriale fra bedrifter som selger militært overskuddsmateriell fra andre land. Her er stoff fra Nederland og eksempelvis fra et svensk telt. Her er noe fra et skjerf, og der borte ser vi rester av Forsvarets nye kamuflasje, sier hun og peker.

– Når man skal lage fillerye ut av eksempelvis en bukse så må man dissekere hele buksen for å få den opp i tynne strimler. For å lage filleryene har jeg klippet og vevd mye, sammen med assistentene mine, sier Toril Johannessen og viser meg rundt i det første utstillingsrommet.

TETT PÅ FORSVARET

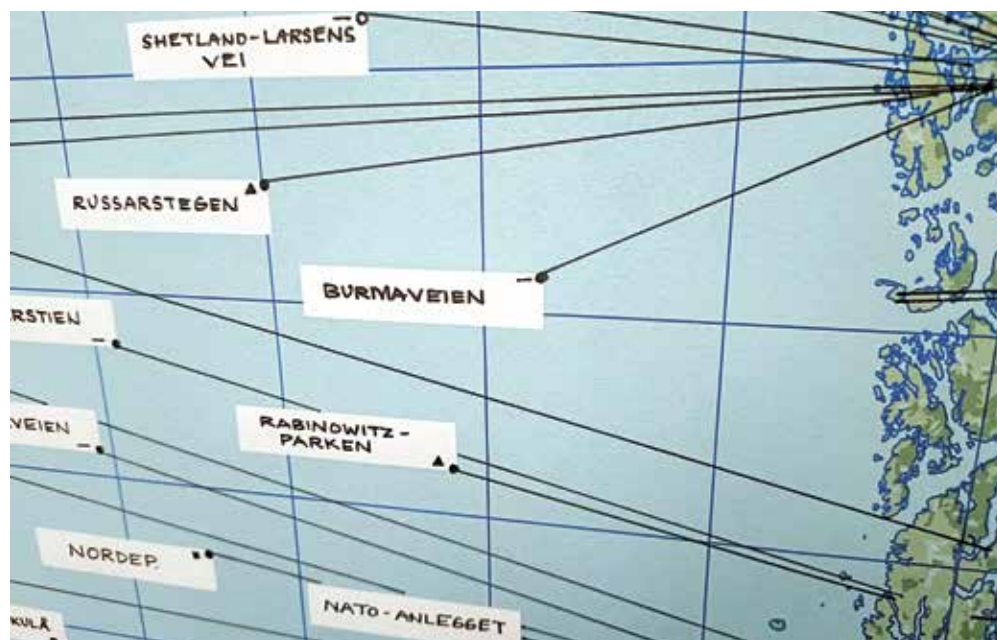
På veggene henger en rad på fem bilder som viser kart over forskjellige deler av norsk geografi. – Jeg vokste opp i Harstad og tett på Forsvaret; fort og vinterøvelser gjorde at jeg ble bevisst på den militære tilstedeværelsen. Navnene går tilbake til 2. verdenskrig og Den kalde krigen og noen er fra i dag. På Øksnes er det en radiostasjon på toppen av et fjell

som vi kalte NATO-fjellet, og jeg innså at jeg aldri hadde visst hva fjellet egentlig het. Det har sammenheng med at man observerer naturen og gir navn etter hvordan man ser den. Senere hørte jeg om NATO-fjellet i Honningsvåg, og skjønnte at dette er et fenomen, sier Johannessen om bakgrunn for hennes fascinasjon for militære stedsnavn rundt omkring i Norge.

– Først tok jeg for meg navn på folkemunne i Nord-Norge fra 1940 og frem til 2022, og jeg fant informasjon i skriftlige og muntlige kilder. Senere tok jeg for meg andre deler av Norge. På kartet over Nord-Norge har jeg funnet 160 alternative stedsnavn, og det er noenlunde det samme på de andre stedene, utenom Sørlandet hvor jeg har funnet færre navn, sier Johannessen.

ABSTRAKT KUNST

I andre rom på Bergen Kunsthall er det også andre kunstneriske grep Johannessen har gjort med militære kart. Sekvensen med navigasjonskart er interessant. Det er en bildeserie med kart uten annen informasjon enn det grafiske. Noe som gjør at bildene fremstår som abstrakt kunst.

QUIZ-REKRUTT: (LETT)

- 1: Hvilken duo vant årets sesong i Kompani Lauritzen?
- 2: Hvilke to kjente personer har vi slått sammen til én person i bildet til venstre?
- 3: Hva heter superhelten som bruker et skjold med det amerikanske flagget?
- 4: Hva heter superhelt-gruppen overstående er med i?
- 5: Hvor har NATO hovedkvarter?

QUIZ-MAJOR: (MIDDELS)

- 1: Hvilke to kjente personer har vi slått sammen til én person i bildet til høyre?
- 2: Hvor mange utgivelser har Offisersbladet i året?
- 3: Hvem prydet forsiden på årets første utgave av Offisersbladet?
- 4: I hvilken leir utfører prinsesse Ingrid Alexandra sin førstegangstjeneste?
- 5: Hva betyr det at Forsvarets vinterskole er «dobbelthattet»?

QUIZ-GENERAL: (VANSKELIG)

- 1: Hvor har FFI sitt hovedkontor?
- 2: Forsvarsmateriell har inngått en intensjonsavtale om kjøp av Nanodroner, hva heter modellen?
- 3: I 2027 mottar Forsvaret 7 nye lette pansrede bergingsvogner, fra hvilket selskap?
- 4: I hvilket år ble Forsvarets Vinterskole etablert?
- 5: Hvor ligger Norges eldste operative flyplass?

OFFISERSQUIZ

Perfekt for samhold og moro, enten på vakt, i kasernen eller hjemme.

Offisersbladet og Quizgutta presenterer stolt et nytt fast punkt i bladet.

Vi introduserer «Quiz-rekrutt», «Quiz-major», og «Quiz-general» for å speile ulike ferdighetsnivåer.

Ansvarlige Quizmastere:

Alexander Kruse Berg og Magnus Rebbestad.

Kontakt:

hei@quizgutta.no.
www.quizgutta.no.

Bli med på utfordringen!

Følg Quizgutta på:

facebook.com/quizgutta

x.com/quizgutta

instagram.com/quizgutta

Quizgutta

BILDEQUIZ - hvilket land?

1: Hvilket lands flagg?

2: Omriss av hvilket land?

3: Merkevarer fra hvilket land?

4: Fra hvilket land?

5: Omriss av hvilket land?

ALLMENNKUNNSKAP

1: Hvor mange planeter er det i vårt solsystem?

2: Hva heter ugla til Harry Potter fra bøkene og filmene med samme navn?

3: Hva er den hardeste naturlige substansen?

4: Hva er Fastlands-Norges største øy?

5: I hvilken by utspiller romanen "Romeo & Julie" seg?

SPORT

1: Bayer Leverkusen tapte Europaliga-finalen 3-0 etter å ha vunnet 51 kamper på rad, men hvilket lag tapte de finalen mot?

2: Hvilken sport er den eneste som har blitt spilt på månen?

3: Hvor mange kilometer er New York Marathon?

4: Hvilken sport var den første til å bli godkjent som idrett til vinter-ol?

5: Hvem var første tennisspiller som vant Wimbledon fem ganger på rad?

FASIT:

Fast Quiz-majør (MIDDELS):

- 1: Steve Carell og John Hamm
- 2: Mats Zuccarello Aasen & Erik Follestad
- 3: Captain America
- 4: Avenget
- 5: Brussel, Belgia

Fast Quiz-generall(Vanskellig):

- 1: Kjeller, utenfor Lillestrøm
- 2: Black Hornet 3
- 3: Ingrid Gjerd
- 4: Skjold
- 5: At skolen har en nasjonal side, og en alliert som jobber integreert og parallelt

Fast Bildequiz - Hvilket land?:

- 1: Jordan
- 2: Egypt
- 3: Filippinene
- 4: 1923
- 5: Kjeller Flyplass
- 1: 8 stk
- 2: Hedvig / Hedwig
- 3: Diamant
- 4: Hinnøya
- 5: Verona

Fast Allmennkunnskap:

- 1: Atalanta
- 2: Golf (Astronaut Alan Shepherd slo to golfballe i 1971 for å finne ut hvor langt de ville fly)
- 3: 42km
- 4: Kunstløp
- 5: Bjørn Borg

Fast Sport:

Sjøforsvaret skal styrkes

Sjøforsvaret blir i fremtiden en budsjettvinner, med en fornying av en aldrende struktur, og økning av overflatestrukturen, samt minst fem nye ubåter. Tre nye kystvaktfartøyer av Jan Mayen-klassen er nå også på vei inn i Kystvaktstrukturen.

*Et lite stykke norsk sjøforsvar.
Foto Corporal Daniel Clayton Royal Logistic Corps.*

Haakonsvern

- Sjef Sjøforsvaret og sjef Maritime kapasiteter svarer

Av Einar Holst Clausen/frilansjournalist

For å sette Sjøforsvaret under lupen, samt få noen tanker om fremtidens overflatestruktur og personellsituasjon, var det naturlig å ta turen til Haakonsvern. For der kunne vi møte både sjef SJØ, kontreadmiral Oliver Berdal, og sjef Maritime kapasiteter flaggkommandør Stein Håvard Bergstad. Under denne samtalen hadde jeg også med BFOs hovedtillitsvalgte (HTV) i Sjøforsvaret, Per Ivar Haugen, og arbeidstillitsvalgt i Marinen (ATV) John Strømseng. Begge bekrefter for øvrig god kommunikasjon og et meget godt samarbeid med Sjøforsvarets ledelse.

Spørsmålene vi ønsket svar på var mange. Blant annet om de utfordringer man har med dagens struktur, og ikke minst hvilke tanker og vurderinger som gjøres om fremtidens overflatestruktur. Personellsituasjonen er ikke minst viktig å snakke litt om. Men i de disse tider, når PST går ut og advarer om økt spionasjevirksomhet på Vestlandet mot militær og sivil infrastruktur, var det først naturlig å spørre

sjef Sjøforsvaret om hvilke tiltak som er, og vil bli iverksatt for å hindre spionasje.

- Vi tar PST sin varslings på største alvor. Vi har de siste årene brukt betydelige summer på perimetersikring på Haakonsvern, inkludert økt vakthold/sikring, sier sjef Sjøforsvaret kontreadmiral Oliver Berdal.

Hvordan vurderes dagens overflatestruktur?

- La meg starte med Kystvakta, som jeg mener har en god struktur med sine 15 fartøy, og skal øke til 16 fartøy. Vi venter nå på det siste Jan Mayen klasse fartøyet. Akkurat nå seiler Kystvakta i gjennomsnitt med 12 fartøy til enhver tid. Kystvaktstrukturen er med andre ord god, slår Berdal fast.

Når det gjelder Marinens struktur, så holder våre ubåter et høyt nivå, de seiler regelmessig. Med våre kystkorvetter, så har vi hatt og har visse utfordringer, da dette er avanserte fartøy med avanserte fremdriftssystemer. Kystkorvettene har gjentatte ganger vært utsatt

for politisk vurdering knyttet til videre drift. De skal nå være med oss en god tid fremover, så det foregår nødvendige oppgraderinger på disse fartøyene. Men kun fire av de seks skal med videre, hvis langtidsplanen blir vedtatt.

Av våre fire fregatter, seiler nå tre. En fregatt er inne til tungt vedlikehold. Det har vært litt krevende rent teknisk når det gjelder både fregattene og korvettene. Det er kun Norge som opererer denne type fregatter og korvetter, sier Berdal, og føyer til at en større utfordring har vært å ha nok personell til å seile, spesielt på teknisk side. Det har til tider vært krevende. Kystvakta derimot, har frem til nå hatt to-besetningssystem, med god rotasjon, noe som fører til mindre slitasje på personellet, mener Berdal, som kom nettopp fra stillingen som sjef Kystvakta. Vi har klart å få til to-besetningssystem på KNM Maud, som for øvrig er ute og seiler nå, og som senere skal seile som en del av NATOs stående overflatestyrke, sier han.

Når det gjelder våre fire minefartøy, så skal jo de erstattes med autonome fartøy, kontrollert fra et moderfartøy. Dette prosjektet har startet, og er basert på at det autonome fartøyet detekterer minene, og kan uskadeliggjøre dem uten fare for noe personell, skyter sjef Maritime kapasiteter, flaggkommandør Stein Håvard Bergstad inn. Han forteller også at de fire minefartøyene, av opprinnelig ni, moderniseres noe, med blant annet nytt sveipsystem, og at de har Hugin med seg. De fire fartøyene skal nå være med oss frem til autonome systemer (fra Kongsberg) er på plass og operative rundt 2028, sier han. Berdal ønsket å presisere at våre minefartøy har vært en suksess.

Hva med bruken av droner i Sjøforsvaret?

- Kystvakta har allerede små flygende droner, samt undervannsdroner på sine fartøyer, og nå anbefales det også å anskaffe store høyt-flygende dronesystemer til Forsvaret, for å

Sjef Sjøforsvaret kontreadmiral Berdal og sjef Maritime kapasiteter flaggkommandør Bergstad. Foto Einar Holst Clausen.

kraftig forbedre situasjonsforståelsen, og som grunnlag for taktiske beslutninger. Man ser også på droner/autonome overflatesystemer, brukt som sensorer, men også som våpenbærere. Krigen i Ukraina har vist oss kreativ bruk av både flygende og sjøbaserte droner/autonome systemer kan gjøre nytte for seg. Så skal vi ikke glemme den kapasiteten våre nye P-8 Poseidon fly representerer, sier Berdal. Bergstad forteller imidlertid at droneutviklingen skjer svært raskt. Prosjektet med anskaffelse av store høytflygende droner er kostnadskrevende, og er lagt helt i slutten langtidspanen.

Hva er status på levering av våre nye ubåter?

Sjef Sjøforsvaret Oliver Berdal er klar på at Sjøforsvaret er svært glad for at Stortinget ønsker å anskaffe fem nye ubåter. Sjef Maritime kapasiteter Stein Håvard Bergstad, kunne fortelle at anskaffelsen nå er i rute, og siste nye ubåt (212CD) skal være levert innen 2035. Kampsystemet om bord blir levert av Kongsberg og tyske Atlas. Våre ULA-klasse ubåter gjennomgår nå en levetidsforlengelse for å sikre kontinuerlig ubåt-tilgjengelighet til de nye ubåtene er levert, sier Bergstad.

Skal vi ha fregatter i fremtidens overflatestruktur?

Her var Berdal veldig klar. - Svaret er helt klart ja. Ute på de store havene er det fregatter som er den best egnede plattformen. Norge har en svært lang kyst og store havområder utenfor. Her er det bare fregatter som gjelder, sier Berdal. Det kystnære derimot, kan dekkes av mindre fartøy, og langtrekkende sjømålsmissiler, mener han. Når det gjelder hvilken type fregatt som skal anskaffes, så er det fort-

satt uklart, men den britiske 26-klassen er nevnt, men også franske og italienske. Da ville man i så fall ikke vært alene om å seile en fregatt-type. Det er ifølge Bergstad svært viktig at det ved et kjøp blir inngått vedlikeholdsavtaler, slik at nasjonal industri også kan understøtte tyngre vedlikehold og fremtidige modifikasjoner. Det er ifølge Bergstad svært viktig at det ved et kjøp blir inngått vedlikeholdsavtaler og avtale om levetidsforlengelse. Det er også viktig at vi har kapasitet til vedlikehold på Haakonssvern, sier Bergstad.

Er miner og minelegging tilbake i planene?

Både Berdal og Bergstad bekrefter at det er i planene. Sverige og Finland bruker miner, og Norge vil også satse på dette. Norge har ifølge Berdal vært meget gode på dette med minelegging og minerydding. Å legge miner som et forsvarstiltak er meget effektivt. Vi kan ha egne mineleggere, eller slik vi gjorde før, å rekvirere eksempelvis bilferger til å gjøre en slik jobb, sier de.

Miner i dag er meget avanserte. De hører forskjell på venn/fiendefartøyer, og noen kan faktisk «svømme» selv og plassere seg der de er programmert til. Dette er selvfølgelig viktig når Sjøforsvaret har en viktig rolle med tanke på mottak av alliert støtte sjøveien, sier Berdal.

Hva betyr det å få tilført Sea Hawk helikoptre i strukturen?

Dette blir en meget viktig ressurs, i første omgang for Kystvaktas helikopterbærende fartøyer. Kystvaktas tre nye Jan Mayen klasse fartøyer, samt KV Svalbard får en meget god operativitet. Vi har investert 400 millioner på midtlivsoppdatering på KV Svalbard, inklusive nytt forsterket helikopterdekk, så nå har til

sammen fire gode helikopterdekk. Alle kan også ta ned det større AW 101 Sar Queen helikoptret. De seks nye Sea Hawkene kommer nå fra 2026, med innfasing fra 2027-28. Vi trener allerede med danske Sea Hawk, sier Berdal. Det kan også operere ut fra fregattene og KNM Maud, sier sjef Maritime kapasiteter flaggkommandør Bergstad.

KONGSBERG ØNSKER Å BYGGE SJØFORSVARETS NYE FARTØY

Rett før Offisersbladet skulle i trykken, sendte Kongsberg ut en pressemelding, om at de ønsker å bygge Sjøforsvarets fremtidige fartøy. De er i ferd med å etablere et nytt kontor i Ålesund, der de ønsker samarbeid med maritime bedrifter og forsvarsindustri over hele landet.

Kongsberg har tidligere lansert ideen om det standardiserte fartøyet Vanguard. I Ulsteinvik uttalte Kongsberg at de allerede har etablert samarbeid med fem verft, Umoe Mandal, Weston Yards, Fosen Yards, Green Yard Kleven og Myklebust Verft. Kontreadmiral Berdal hadde ingen spesiell kommentar, annet enn at han er klar over Kongsbergs utspill, men at det er flere aktuelle gode kandidater for bygging av fremtidig overflatestruktur.

Hva med personellsituasjonen i Sjøforsvaret?

Her har sjef Sjøforsvaret mange tanker. - Vi må bli flinkere på å re-rekruttere personell, og benytte oss av den kompetansen de har opparbeidet seg ute i det sivile. Vi må også bli flinkere på å rekruttere nye unge mennesker til oss, sier Berdal. Det ligger i kortene at vi må øke kullene på både befalsskolene og på Sjøkrigsskolen, i tillegg til økt antall vernepliktige. Dette for å unngå underbemanning og for stor slitasje på personellet. Her må vi trykke på alle knappene, men det vil bli krevende, sier Berdal. (red anmrk - med domsavgjørelsen om at seiling/øvingstillegg nå vil bli en del av pensjonsgrunnlaget, vil sikkert personell-flukten også reduseres kraftig). Med en større personelløkning, vil man få en EBA utfordring, både forlegningskontormessig. Men her må vi tenke kreativt, det går an å leie husrom, klasserom og andre fasiliteter i en oppbyggingsperiode. Berdal er glad for at Sjøforsvaret skal vokse, men innrømmer også at akilleshelen er personell.

Avslutningsvis og med et smil om munnen, måtte vi stille sjef Sjøforsvaret spørsmålet som vi nok visste vi ikke kom til å få et svar på, nemlig om bruk og eventuell fremtidig bruk av Olavsvern, den tidligere så strategisk viktige orlogsstasjonen. Og det var riktig antatt, vi fikk ikke noen kommentar på det.

Seahawk SH 60 er under produksjon og vil bli tildelt Kystvaktas helikopterbærende fartøy De er operert av Luftforsvaret. Foto Forsvaret.

Fartøystatus i dag

FREGATTER

Våre fire Fridtjof Nansen-lassen fregatter (Navantia verft Spania) er 13-18 år gamle, og er preget av mye nedetid for vedlikehold og reparasjoner. Normal «levetid» for en fregatt er rundt 30 år. Seilingsmønsteret har de siste årene vært preget av mangelen på personell, spesielt på teknisk side. Men våre norske fregatter har hyppig deltatt i NATOs stående fregattstyrke, og er ifølge sjef Sjøforsvaret også den best egnede fartøystypen vi har til å kunne bidra i operasjoner langt fra Norge, om nødvendig.

Fregatten KNM Fridtjof Nansen i Geirangerfjorden under Joint Warrior 2024. Foto Forsvaret.

Skjoldklasse kystkorvett KNM Gnist. Foto Forsvaret.

SKJOLDKLASSE KORVETTER

– De seks superraske og potente Skjold-lassen kystkorvettene (Umoe Mandal verft) fra 1999-2013, gjør jobben sin, men er dyre i drift på grunn av fortløpende tyngre vedlikehold og reparasjoner. De er beregnet å kunne være i drift inntil 30 år, men det har vist seg urealistisk å drifte denne teknisk avanserte plattformen i mer enn 20-30 år, sier sjef Sjøforsvaret Oliver Berdal. Skjold-lassen har ved flere faglige råd og anbefalinger de siste 10 år, vært truet med utfasing.

Logistikkfartøyet KNM Maud i det største fartøyet i Sjøforsvaret. Foto Forsvaret.

LOGISTIKKFARTØYET KNM MAUD

(Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering Sør-Korea) er Sjøforsvarets største fartøy, og hadde visse innkjøringsproblemer, men ser nå ut til å være i god operativ drift. KNM Maud har nå gjennomført femårs-klassing. KNM Maud er for øvrig en ønsket kapasitet for NATO.

UBÅTER

Våre seks ULA-lassen ubåter fra 1989-1992 (Thüssen Nordseewerke Tyskland) har vært en operativ og strategisk ressurs for Norge/NATO i Nord, men er nå over 30 år. De gjennomgår nå en modernisering i påvente av mottaket av nye ubåter fra 2030. Våre ULA- klassen ubåter er beregnet å seile frem til 2035.

ULA klassen ubåt KNM Utvær i Bjørnafjord under øvelse Arctic Dolphin 2023. Foto Forsvaret.

STRIDSBÅT 90

I 1990-årene ble det kjøpt inn 20 Stridsbåt 90 til Sjøforsvaret. Det er dessverre bare seks i operativ drift dag. Stridsbåtene er bygget på Dockstadvarvet i Sverige, og de seks vi har i operativ bruk (oppgraderte), brukes av Kystjegerkommandoen. Vi har flere, men de er ikke oppgradert og i bruk. Stridsbåt 90 er rask og svært manøvrerbar, og Kystjegerkommandoen burde hatt flere etter min mening. Det ligger et prosjekt for nye fartøyer til Kystjegerkommandoen. Kystjegerkommandoen skal gjennom en omfattende oppgradering de neste årene, noe som innebærer nye raske fartøyer.

Stridsbåt 90 KNM Oddane under øvelse Cold Response 2022. Foto Forsvaret.

MINEFARTØY

I perioden 1994-97, mottok Sjøforsvaret totalt 9 minesveipere (Alta-klassen) og minejaktfartøy (Oksøy-klassen), bygget av Kværner Mandal, en avgjørende kapasitet for blant annet å kunne motta alliert støtte sjøveien. Ett norsk minefartøy deltar som regel i NATOs stående minerydderstyrke, og gjør en fremragende jobb der. Halvparten av disse er «pensjonert» (KNM Orkla brant opp Nord av Ålesund i 2002). Av de gjenværende fire, gjennomgår Alta- og Oksøy-klassen nå oppgraderinger (med Kongsberg som hovedleverandør), for å kunne være i tjeneste frem mot 2027-28. Minedykkerkommandoen jobber tett med disse meget kapable fartøyene. Det debatteres nå om fremtidens minejakt/sveip skal utføres av autonome fartøyer. Dette prosjektet har ifølge sjef Maritime kapasiteter startet, og er basert på at autonome systemer detekterer minene, slik at de kan unngås eller uskadeliggjøres uten fare for personell.

Reine klasse fartøyet KNM Olav Tryggvason med Hugin Team ombord Hugin er til stor hjelp for å detektere miner og andre objekter på dypt vann. Foto Forsvaret.

KV SVALBARD

er Kystvaktas tyngste fartøy, og Sjøforsvarets eneste isbryter, og en av to isbrytere i Norge. KV Svalbard er bygget i 2002, og er bygget for å kunne operere i arktis. Det har isforsterket skrog, kraftig dieselelektrisk framdriftsmaskineri og avisningssystem. Det kan bryte gjennom en meter fast is eller over fire meter sprukket is. Fartøyet opererer primært omkring Svalbard, men utfører også oppdrag innen suverenitetshevdning, ressurskontroll, søk og redning, oljevern, dykkerassistanse og slep, der behovet oppstår. Et meget solid og nyttig fartøy.

KV Svalbard på inspeksjon 2024. Foto Forsvaret.

BARENTSHAV-KLASSEN

Kystvakta har også leid inn tre fartøy i Barentshav-klassen, fra Remøy Management. Disse fartøyene er spesialtilpasset Kystvaktas oppgaver. De kan bedrive oljevernberedskap, og kan lense opptil 1000 tonn oppsamlet olje, drive brannslukning, og har god tauekraft. Alle tre fartøyene er rigget for å ta om bord NATOs ubåtreddningssystem, samt fungere som plattform for Sjøforsvarets autonome undervannsfartøyer.

KV Harstad seiler utenfor Harstad. Foto Forsvaret.

NORNEN-KLASSE

Kystvakta har fem av disse fartøyene som kan betegnes som flytende multi-verktøykasse. Jeg har selv vært om bord på KV Nornen, sammen med daværende sjef Kystvakta, Oliver Berdal, og sett alt disse fartøyene kan bidra med.

De fem fartøyene opererer langs hele kysten, og samarbeider med blant andre Politiet og Tolletaten, i tillegg til hovedredningssentralen ved ulykker. De har vært i drift siden 2006-2008, og fungerer som innsatsleder under søk- og redningsoperasjoner, samt ved oljesøl og skipsulykker. Fartøyene kan slepe andre fartøy, og har egen mellomstor drone om bord, for å øke situasjons-forståelsen over større områder. Fartøyene har også en Sjøbjørn-lettbåt og en overbygd redningsbåt om bord.

Kystvakt fartøyet KV Nornen i Oslofjorden. Foto Forsvaret.

JAN MAYEN-KLASSEN

Tre nye og svært moderne Jan Mayen-klassen kystvaktfartøyer er allerede på vei til operativ status 2022-23-24), samtidig som Nordkapp-klassen nå er utfaset.

Jan Mayen-klassen er bygget ved Vard Tulcea i Romania, og ferdigstilles/utrustes ved Vard Langstein i Tomrefjord.

Jeg har selv vært om bord på KV Jan Mayen i forbindelse med dåpsseremonien ved Vard Tomrefjord, og dette er virkelig et stort og moderne fartøy!

Kystvakta er nå i ferd med å bli den mest-seilende og moderne delen av Sjøforsvaret, med sine 15 mindre og større fartøy i daglig drift.

Jan Mayen klassen KV Bjørnøya under kontraterrorøvelse Dette er nå ett av de tre største fartøyene Kystvakta har hatt. Foto Forsvaret.

SLEPEBEREDSKAP

Kystvakta har overtatt det operativt utførende ansvaret for den statlige slepeberedskapen, og leide i 2020 inn to slepefartøy fra BOA Offshore (KV Jarl og KV Bison). Leieperioden er på fem år, med opsjon på fem nye år. Begge fartøyene har en enorm trekraft på 267 tonn!

KV Bison gjør seg klar til sleping. Foto Forsvaret.

ULTIMAT BESKYTTELSE

MOBILT FELTKONTOR

MOBILT MEDISINSKAP

UTSTYRSKASSER FRA PELI™

- Vanntette, uknuselige og støtdempende utstyrskasser
- Skreddersydde transportkasser laget på spesialmål
- Kasseinnredning tilpasset ditt behov, produsert i våre lokaler
- Spesialmodeller utviklet for forsvaret
- Ekstrem kvalitet – laget for de tøffeste forhold!
- Over 40 års erfaring

Som sjefssersjant er Runar Strand-Amundsen opptatt av effektiv og pedagogisk drill og godt lagsamarbeid som viktige ingredienser i utviklingen av Moss HV-område. I april trente avdelingen i et nedlagt kjøpesenter i Moss.

Sjefssersjant Runar Strand-Amundsen: - Få snarveier til målet!

- Førstegangstjenesten i Telemark bataljon lærte meg viktigheten av hvordan effektiv og pedagogisk drill og godt lagsamarbeid er kjernen i å skape en god avdeling fra bunnen av. Jeg erfarte at få ting er umulig for en godt motivert gjeng!

Tekst & foto Ola K. Christensen

Han møtte på Heistadmoen i 1995 og ante nok lite om hvordan tjenesten som geværmann skulle komme til å forme og prege ham som soldat og som leder. Vel 30 år senere er det fortsatt effektive og pedagogiske driller og godt lagsarbeid som gjelder for Runar Strand-Amundsen, nå i egenskap av sjefssersjant i Moss HV-område i Oslofjord HV-distrikt 01.

PRØVING OG FEILING

- Det grunnleggende, presiserer Runar Strand Amundsen når han trekker frem noe av den viktigste lærdommen fra Telemark bataljon, hvor han også gjennomførte plikttjenesten etter henholdsvis Befalsskolen for infanteriet i Trøndelag (BSIT) og Krigsskolen Linderud (KSL):

- Våpenferdigheter og teknikktraining er grunnmuren som må være på plass før man begynner på taktiske problemstillinger, for det er ingen vits i å bruke tiden på kompliserte oppgaver, hvis man sliter med det grunnleggende.

- Effekten av drill og effektiv trening sammen med realistisk øving gir en frihetsgrad under

oppdragsløsning der deler av hjernen har overskudd til å fokusere på helhetsoversikt og stridsledelse. Effekten av mange runder med kreativ taktisk trening er at man utvikler en verktøykasse som kan benyttes og tilpasses for å kunne løse oppdrag.

- Det å ha et grunnlag fra drill og teknikktraining gjør imidlertid ikke at man er klar til å løse oppdrag, men at man er klar til å begynne med prøving og feiling på ulike taktisk problemstillinger.

Her vil kreativitet kombinert med erfaringer kunne være med på å skape et grunnlag for oppdragsløsning på sikt. Det er få snarveier til målet, men å komme i mål krever læring, som er basert på en masse prøving og feiling, som igjen helst skal skje i fredstid.

UEFARNE MED ERFARNE

Å bygge et godt lag og en god tropp tar som kjent tid, men en tilnærming for å løfte uerfarne mennesker raskere er ifølge sjefssersjanten å sette de uerfarne sammen med noen erfarne som er oppegående og motiverte.

VENNSKAPET

- Virkelig gode soldater og avdelinger

skiller seg ofte ut ved at de har folk som har overskudd til å være hyggelige og imøtekommende mot andre på en klok, samarbeidende og pedagogisk måte uten å ha et behov for å poengtere egen fortreffelighet, mener Runar samtidig som han vektlegger viktigheten av å ivareta et godt miljø og hvordan det påvirker moralen:

- Når alt kommer til alt er vennskap er av de viktigere driverne i motivasjonen for å kjempe og yte sitt ytterste!

DIALOG OG MENTAL FORBEREDELSE

Han er ikke minst opptatt av krigens konsekvenser, som «har noen implisitt uendelig brutale sider, som det kan være vanskelig for et sivilt publikum å forholde seg til».

- Det å være befal og skulle lede mennesker i krig innebærer en del etiske betraktninger og vurderinger som det kan være vanskelig å skape forståelse for hos et sivilt publikum.

Noen av ideene omkring menneskets væremåte, mening, hensikt og verdi som fungerer i et sivilt samfunn kan skape kognitiv dissonans i kontakt med krig, som i ytterste konsekvens er systematisert ødeleggelse av mennesker.

Disse problemstillingene er håndterbare, men krever dialog og mental forberedelse i fredstid.

NÆRMILJØET

Hva er det som motiverer den tidligere HV-ungdommen og senere troppssjefen i HV-01s innsatsstyrke Polar Bear VI til fortsatt tjeneste?

Stikkordet er landforsvaret, der han mener Heimevernet er kjernen i dette basert på «folkeforsvarets» utbredelse, volum og oppgaver.

- Dersom man vil gjøre noe for Forsvaret av Norge i sitt nærmiljø, er HV kort og godt en nøkkel.

Hæren har hverken kapasitet eller volum til å forsvare hele Norge i krig, men er avhengig av et godt og tett samarbeid med Heimevernet for å kunne ha en mulighet for å lykkes.

«FAMILIEN»

- Jeg har vært tilknyttet Oslofjord heimevernsdistrikt 01 på ulike måter i ca. 19 år, og for meg er HV-01 familie.

Opplevelsen av dyktige og motiverte mennesker i nøkkelposisjoner gir meg derfor tro på fremtiden til Forsvaret.

» «Fred er ikke en naturlig tilstand som oppstår tilfeldig og gratis, men en tilstand som krever overvåkenhet, vedlikehold og aktive tiltak. Styrken til HV er at det har et volum, det har mye motiverte mannskaper med en stor grad av forsvarsvilje, og det har lokal tilknytning og utbredelse over hele kongeriket.»

Sjefssjersant Runar Strand-Amundsen

- Som avdeling blir man sjelden bedre enn de som gir tilbakemelding og evaluerer. Det er fort gjort å komme inn i en sirkel der man uvitende roser hverandre for trivialiteter mens man egentlig er langt fra virkelighetsorientert, mener Runar Strand-Amundsen.

ASCOD

One Platform for All Roles

ASCOD, designed and manufactured by General Dynamics European Land Systems (GDELS), is a European-made, modular tracked vehicle solution in the medium weight range. It combines excellent mobility, survivability, mission payload, crew ergonomics, and growth potential.

Originally designed as a cooperative Austrian-Spanish program for a modern infantry fighting vehicle to replace their vintage APC fleets, ASCOD is in use with four nations today. It forms the backbone of the tracked mechanized infantry in Austria (as ULAN in the national nomenclature) and Spain (as PIZARRO). The British Army has chosen the AJAX family of six different vehicles, all based upon the ASCOD platform, which will be at the core of its tracked armored capabilities next to the heavier MBTs. Most recently, the Philippines has joined the group of ASCOD users. Its SABRAH light tank features a modern 105 mm gun for

The basic IFV version holds an infantry squad of up to eight and can be armed with a wide variety of manned or unmanned turrets for autocannons up to 30/40 mm. Austria's fleet is currently undergoing a comprehensive life cycle extension program.

direct fire support. In total, more than 1000 vehicles have been contracted.

The ASCOD's common base platform is fully scalable and adaptable to customer needs. Gross vehicle weights range from 31 to 45 tons, depending on the user's demands on transportability, protection, and mission payload. Still, every ASCOD version is designed with an extremely favorable payload reserve, adding flexibility throughout the full life cycle. At the same time, the critical limit of MLC 50 is not exceeded, allowing for the use of civilian infrastructure and strategic mobility. Another outstanding feature of the ASCOD is its optimal balance between payload and survivability, not forcing the customer to choose the one while compromising the other. The STANAG-certified modular ballistic protection concept can include add-on armor and active protection systems. Part of the integrated mine protection is the patented de-coupled floor. This solution also contributes to superior ergonomics for the crew and infantry squad, along with the running gear with seven roadwheels and a sophisticated suspension system. An open electronic architecture is a crucial part of this modular approach.

When it comes to armament options, users can choose from a broad variety of remote-controlled weapon stations, manned and unmanned turrets. Large-caliber turrets with 105 mm and 120 mm guns for direct fire support have already been incorporated. With the DONAR, a 155 mm self-propelled howitzer version is also available.

A further enhanced IFV has lately been presented. Sharing the outstanding ergonomics and passive protection, this ASCOD version features an unmanned turret, EuroTrophy APS, EuroSpike ATGM launcher, MESHnet® V6 Tactical CIS, and optional composite rubber tracks.

Other effectors such as mortars, air defense systems and anti-tank missiles can be integrated, while support roles include joint fire support / forward observer, command post, bridge layer, engineering, repair and recovery, ambulance, and cargo carrier.

The family approach around the ASCOD's common base platform increases interoperability between vehicle variants and reduces total cost of ownership. High commonality of sub-components and spare parts and the reliance on a predominantly European supplier basis assure secure supply chains. Moreover, all GDELS programs involve a high degree of local industrial partnership.

With the ASCOD, GDELS offers a proven and affordable, military off-the shelf, yet highly adaptable and ever evolving armored vehicle family – designed to provide tracked mobility for a multitude of roles well into the future.

GDELS – WE ENABLE MILITARY MOBILITY

Contact Details:

Sandra Naumburg
Director International Business & Services Europe North
sandra.naumburg@gdels.com

Pensjon på vakt og fartøystjeneste: – Nå håper jeg flere blir i Forsvaret

Eirik Hansen er sikret en langt bedre pensjon hvis dommen fra lagmannsretten blir rettskraftig.

Tekst & foto Øyvind Førland Olsen

Svaret på det får han i midten av juni, da ankefristen utløper for staten.

Det kan ankes til Høyesterett, og de kan enten nekte anken fremmet eller så er det duket for enda en runde i retten.

Hansen forteller at han er forberedt på det utfallet. Uansett er dommen i Gulating lagmannsrett en seier for ham og for ansatte i Forsvaret, sier 60-åringen.

– Saken ble så godt belyst i retten, og jeg er imponert over hvordan min advokat klarte å trekke ut essensen av hva dette handler om. Det var en enorm mengde saksdokumenter det var snakk om, sier Hansen og fortsetter:

– Uavhengig av hva som skjer videre er dette en stor seier. Vi har blitt avspist med tanke på pensjon i Forsvaret over flere år. At dommen var enstemmig er viktig for meg, det er viktig for de som tjenestegjør i dag, og det er viktig for de som vurderer å jobbe i Forsvaret i framtiden, sier Eirik Hansen (60) til Offisersbladet.

Han tror også dommen kan bidra til at Forsvaret kan vokse framover.

– Jeg er kjent med at mange har sagt at de ville slutte hvis lagmannsretten ikke konkluderte i vår favør. Nå håper jeg at flere

velger å bli i Forsvaret og dommen gir et positivt signal om bedre betingelser og en langt bedre pensjon enn før, sier Hansen.

BETYDELIG MER UTBETALT

Hansen sier at pensjonen hans øker

Hansen har tjenestegjort åtte i marinen og 20 år i Kystvakten. Han var også ombord da KNM Oslo forliste 24. januar 1994 i Korsfjorden utenfor Bergen. – Tidligere i år 30-års markering for forliset. Det var fint og sterkt, og det er fortsatt mange som sitter med vanskelige følelser rundt det, sier Hansen om ulykken som krevde et menneskeliv.

Eirik Hansen er godt fornøyd med dommen i Gulatings lagmannsrett som konkluderte at vakt og fartøystjeneste skal gi opptjening til pensjon.

Hansen forteller at han ikke ville vært foruten tjenesten i Sjøforsvaret. – Jeg må berømme kona og ungene som til tider har vært mye alene, mens jeg har vært ute og seilt, sier Hansen.

betydelig som følge av dommen i Gulating lagmannsrett 16. mai.

– Jeg har ikke finregnet på det, men det betyr mye for økonomien. Det har til tider vært trangt økonomisk, men nå blir det bedre, sier Hansen som gikk av med pensjon i 2020.

I tillegg til pensjonen har han livnært seg i en 50 prosent stilling for et lokalt solskjermingsfirma på Hønefoss.

– Det handler om økonomien, at det har vært behov for den inntekten. Jeg blir også rastløs av bare av å sitte på henda. Det klarer jeg ikke lengden, sier Hansen.

Ifølge utregninger fra Befalets Fellesorganisasjon vil Hansen øke sin pensjon fra rundt 350.000 kroner i året med i overkant av 200.000 kroner. I tillegg er han tilkjent saksomkostnader på 666.736 kroner som skal dekkes av staten ved Statens pensjonskasse (SPK).

Ifølge forhandlingsleder i Befalets Fellesorganisasjon Lars Omberg har dommen i lagmannsretten trolig stor betydning for tidligere og stadig tjenestegjørende ansatte i Forsvaret.

– For Hansen innebærer dommen en endring av pensjonsgrunnlaget som medfører at han nå får en pensjon han faktisk kan leve av, sier han.

– EN SOLID DOM

Dommen fra Gulating lagmannsrett 16. mai konkluderte at vakt og fartøystillegg er å anse som pensjonsgivende tillegg.

I dommen heter det blant annet at:

«Lagmannsretten er kommet til at fartøystillegg og vakttillegg er pensjonsgivende inntekt etter lov om Statens pensjonskasse § 11 første ledd og at Trygderettens vedtak i de to sakene er ugyldige.»

– Det er en solid og godt skrevet dom, sier advokat Oddvar Lindbekk i Norman & Co.

Han representerte Eirik Hansen under rettsaken i Gulating lagmannsrett.

Han viser til at lagmannsretten redegjør godt for både fakta og jus, og trekker frem at lagmannsretten slår fast at tilleggene var uløselig knyttet til stillingene og at tilleggene er fast knyttet til ordinær stilling. Videre ble det slått fast at tilleggene var forutsigbare og en fast del av lønnsordningen som ble opptjent regelmessig.

Offisersbladet har også vært i kontakt med SPK med spørsmål om staten vil anke dommen.

– Vi har nettopp mottatt dommen, og vil sette oss grundig inn i den. SPK vil også ha en dialog med Regjeringsadvokaten, som er prosessfullmektig i saken, før det er aktuelt å besvare de konkrete spørsmålene du stiller.

Det skrev juridisk direktør i Statens pensjonskasse, Rune Huse Kristoffersen til Offisersbladet i mai.

FEIRET SEIEREN

For Hansen er nå et kapittel i Forsvaret over, og han sier at han endelig får den pensjonen han har krav på, forutsatt at saken ikke havner til rettsbehandling på nytt som følge av en anke.

Han forteller at han ble mottatt som en helt 17. mai da han var invitert om bord KV Bjørnøya som lå til kai i Oslo. Han sier at dagene han tilbrakt i rettsalen i april, ikke bare var på vegne av ham selv. Det er mange som naturlig nok heiet fram sjøoffiseren og håpet på et positivt utfall.

- Det var skulderklapp og gratulasjoner. Det var stort og en fin feiring, smiler Hansen.

Dagen før hadde han, kona Line og venn feiret dommen i Gulating med blåskjell og champagne.

LANG KARRIERE I FORSVARET

Til sammen har bergenserens som bor i Hønefoss, tjenestegjort 37 år og 11 måneder i Forsvaret. Hansen har åtte års tjeneste i marinen, blant annet om bord fregatt og nesten 20 år på kystvaktskipet KV Nordkapp der han blant annet var våpenteknisk offiser. Han anslår at han har rundt 4500 seilingsdøgn til sammen.

- Jeg må berømme kona og ungene som til tider har vært mye alene, mens jeg har vært ute og seilt. Kona har fortalt meg at hun av og til ville ringe meg da jeg var på sjøen og si: «Nå er det nok!».

- Hun gjorde aldri det, sier Hansen og smiler.

Han forteller at tjenesten i Sjøforsvaret først og fremst har vært spennende og det gode kameratskapet om bord fartøyene kanskje var den viktigste grunnen til at han fortsatte.

- Det er ikke så mange jobber som er like spennende som den jeg har hatt. Da jeg valgte å gå av med pensjon (i 2020) satt jeg med en dårlig følelse for hvordan det skulle gå med Forsvaret framover, sier Hansen og sikter til diskusjoner på arbeidsplassen om mangler og misnøye med situasjonen i Forsvaret - blant annet som følge av pensjon.

- Jeg håper at det snur nå, at Forsvaret kan vokse og beholde ansatte nå som dommen foreligger og vi endelig kan få pensjonen vi har krav på, sier Hansen.

Pensjon på vakt- og fartøystjeneste: - Pensjongrunnlaget blir bedre

Offisersbladet har stilt spørsmålene som du kanskje lurar på; hva betyr dommen egentlig for meg?

Leder i Befalets Fellesorganisasjon Dag Stutlien sier at dommen 16. mai er en betydelig seier for ansatte i Forsvaret.

- Denne dommen underbygger hvor viktig det er ikke å gi seg i saker man tror på. Ankefrister er 16. juni, da kan vi se mer konkrete konsekvenser av dommen og hva det betyr for våre medlemmer, sier Stutlien.

- Dommen gir vårt medlem medhold i at vakt og seiling er pensjongivende inntekt. Potensielt vil dommen kunne få effekt for alle våre medlemmer og ansatte i Forsvaret ellers som har hatt eller har vakt, øving eller seiling.

VENTER PÅ RETTSKRAFTIG DOM

Kan de som har gått av med pensjon ha krav på ekstra pensjonsutbetalinger siden grunnlaget for utregningen har vært for lav?

- Dommen for de parter som har vært del av saken vil gi tilbakevirkende kraft slik slutningen tilsier. Tilbakevirkende kraft sier dommen ellers ikke noe om og vil derfor være en del av den videre oppfølgingen når vi har en rettskraftig dom.

Leder i Befalets Fellesorganisasjon Dag Stutlien

Påvirker dommen bare de med vakt- og fartøystjeneste? Hva med øving og andre ATF?

- Vårt utgangspunkt har hele veien vært at øving, vakt og seiling oppfyller de samme kriteriene som nå er fastsatt og tydeliggjort som følge av dommen.

I dommen blir det slått fast at vakt og fartøystjeneste er naturlig del av arbeidsoppgavene, også utenfor normal arbeidstid.

Hva betyr dommen for pensjongrunnlaget for ansatte i Forsvaret?

- Konsekvensene av dommen, forutsatt at den blir rettskraftig, vil innebære at alle ansatte som omfattes av dommen nå vil få pensjonsopptjening også på ATF. Det innebærer i så fall at en større del av inntekten er pensjongivende, og pensjongrunnlaget blir bedre.

KAN ANKE DOMMEN

Foreløpig har motparten staten ved Statens pensjonskasse (SPK) ikke svart om de vil anke.

- Vi har nettopp mottatt dommen, og vil sette oss grundig inn i den. SPK vil også ha en dialog med Regjeringsadvokaten, som er prosessfullmektig i saken, skrev juridisk direktør i SPK Rune Huse Kristoffersen tidligere.

Hva skjer hvis staten anker?

- Det kan innebære at anken nektes fremmet eller at den tas videre til Høyesterett. Da vil det naturlig nok ta lengre tid før det foreligger en rettskraftig dom.

Dommen er tydelig på at Hansen og Blålid nå skal få den pensjonen de har krav på.

Hvis staten likevel velger å anke har det en negativ signaleffekt til ansatte i Forsvaret, sier Stutlien.

KROPP ER TOPP MED JACOB

Reisebrev fra Vienna City Marathon 2024

Tekst & foto Jacob Tvedt Gelius, rekrutteringsmedarbeider i Befalets Føllesorganisasjon

Jacob Tvedt Gelius

ÅRETS STORE TRENINGSMÅL

Søndag 21. april var tiden inne for ett av årets store mål og høydepunkt for min del, nemlig Vienna City Marathon 2024. Etter å ha klokket inn på 03:06:49 under Bislett Indoor

Marathon i februar, var målet satt for meg og min løpekompis Johan, vi skulle klare maraton på under 3 timer! På flyet nedover til Østerrike, fredagen i forveien klokken 07:00, tikket det inn en e-post fra arrangøren av løpet med et tydelig budskap; «*pakk med dere jakke, lue og hansker*». Det var meldt både regn og vind, og sannsynligheten for hypotermi ble spådd å være stor. Vi tittet over på hverandre fra hver vår side av midtgangen i flyet, smilte og forstod at vi tenkte det samme. Vi skulle holde planen og løpe i splitshorts og singlet uansett vær!

Fredagen ble brukt til å sjekke ut deler av løypa med en kort løpetur i deilig solskinn, hente ut løpsnummer i sentrum, samt fylle opp karbohydratlagrene med de herligste retter fra McDonalds som lå rett over veien fra hotellet (taktisk hotellbestilling).

Lørdagen var fokuset rettet mot mest mulig restitusjon med blant annet massasje, hvile og god mat. Valget stod mellom pasta og pizza, og endte på sistnevnte. Det er kanskje et av livets beste valg, og restauranten kan ikke anbefales nok. Er du i Wien, stikk innom MOMO Pizza Gourmet og smak på pizzaen med parmesan, vellagret italiensk skinke, pistasjpesto og burrata. Nam!

Både jeg og Johan var spente da søndag morgen ankom. Hadde treningen vært god

nok? Ville vi nå det nokså hårete målet? Statistikken tilsier at av alle som løper maraton er det kun 4% som kommer i mål på under 3 timer. Samtidig visste vi at vi hadde vært gode på kontinuitet og kvalitet. Med et snitt på ca. 110km løpt per uke, med hvertfall en kvalitetsøkt i form av intervaller og en langtur, hadde vi trua. Der hvor Garminklokka tidvis fortalte oss at «body battery» var lav, hadde vi blitt enige om at «mind battery» skulle være på 100% til enhver tid.

Vienna City Marathon samlet i år rundt 40 000 løpeglade mennesker til en helg preget av konkurranse, god stemning og forsøk på personlige rekorder. Til vår store lettelse hadde det dårlige være svingt utenom Wien, og vi endte vel egentlig opp med det som kan omtales som nokså perfekte forhold. 10 til 15 grader, med delvis sol gjennom løpet som startet 09:00 om morgenen. Vi hadde meldt oss på dette løpet god tid i forveien, egentlig kun som en oppladning til langløpet vi skal ha i juni. På dette tidspunktet var ambisjonen noe

lavere, med en forventet slutt-tid på rundt 3:30. Dermed havnet vi i startpulje 2, som egentlig fungerte bra som en slags ekstra motivasjon under løpet. Det å starte litt bak de overambisiøse løperne fra pulje 1, ga oss muligheten til å hente inn flere av dem mens vi løp gjennom Wiens gater.

Vår plan var tydelig, vi skulle løpe på 02:59:40, som tilsvarer en pace på ca. 4:15 per kilometer eller rett over 14km/t. Men så er det vel noe med det å få startnummeret på brystet og kjenne på stemningen blant de andre løperne. Vi startet hardt på en pace på rundt 4:05 per kilometer, og holdt et høyt og stabilt tempo fram til passering på 30 kilometer. For min del kom det på dette tidspunktet store smerter i magen, mest sannsynlig som et resultat av kombinasjonen av sportsdrikke, geler og en enorm påkjenning på en relativt stor og tung kropp i løpssammenheng. Med mine godt over 90kg var jeg en stor mann i feltet, og dette kjente jeg godt på kroppen underveis. Tempoet gikk etter passering på 30 kilometer noe ned, men vi var aldri over

Jacob Tvedt Gelius var én av 40.000 som løp maraton i Wien, Østerrike. «En indre kamp de siste 12 kilometerne viste seg så tydelig å være verdt det på siste oppløps-side midt i Wien sentrum», skriver Gelius.

den planlagte gjennomsnittspacen på 4:15 per kilometer.

En indre kamp de siste 12 kilometerne viste seg så tydelig å være verdt det på siste opp-løpsside midt i Wien sentrum. Et enormt folkehav som roper ut navnet ditt, og en enorm mestringsfølelse i det man passerer målstreken innenfor målet man har satt seg. Dette kommer i tillegg til flere norske tilskuere som tidligere langs løypa hadde tilbydd både vann og energi underveis, og dermed snudd den negative indre stemmen til noe positivt. Den offisielle slutt-tiden endte på 02:55:26, noe vi selvfølgelig betviler da Garminklokka viste 02:54:02. Uansett hadde vi nådd vårt hårete fellesmål, med en pace på rundt 04:07, eller ca. 14,5 km/t i snitt. Fort eller sakte blir i alle tilfeller relativt, men for vår del, på vårt nivå, var dette en deilig seier for oss selv.

Det å sette seg et tydelig mål og jobbe dedikert mot det, har for vår del vært svært givende og gjort hele treningsreisen morsom og spennende. På mange måter

har det vært enklere å få gjennomført den planlagte treningen når man vet at dette fører en litt nærmere det endelige målet der fremme. Det fellesskapet vi har hatt sammen på denne reisen har også vært en stor motivasjonsfaktor, spesielt på de dagene hvor terskelen for løpeturene har vært høyere enn normalt.

SOMMER KOMMER;

Sommeren står for tur, og for min del er årets store høydepunkt nærmere enn noen gang. 19. juni skal det løpes fra Oslo til Kråkerøy, en distanse på 100km. Her har vi planlagt en løype som vil ta mellom 12-14 timer, med noe energipåfyll underveis. Etter dette er det neste treningsmålet Hamar Backyard Ultra 12. oktober. Backyard Ultra er en konkurranseform jeg har fått øynene opp for det siste året, og som jeg gleder meg til å teste ut. Her er oppsettet en løype på 6,7km med starttid hver hele time. Løper man eksempelvis denne distansen på 40 minutter, har man 20 minutter pause til neste runde starter. Enkelte løp har et gitt antall runder, mens andre pågår helt til det

kun gjenstår en person som fullfører en gitt runde, etter et såkalt «last man standing-prinsipp». Løpet i Hamar er på totalt 12 runder, dermed også 12 timer, med totalt 80km for de som gjennomfører helt til slutt.

Står det flere deltakere igjen etter runde 11, vil det være den raskeste personen på runde 12 som står igjen som vinner. Kanskje vi sees i Hamar i oktober?

Jeg håper du bruker sommeren til alt det gode livet har å by på; is, bading, god mat og drikke, avslapning, lave skuldre, men også litt trening. For meg ligger motivasjonen i variasjonen, det å ha et avslappet, men kontinuerlig og nært forhold til treningen. Litt er veldig mye mer enn ingenting, og det ligger så mye potensiale til å frigjøre og fjerne den mentale overbelastningen ved å få gjennomført litt fysisk aktivitet. Gjør det som gjør deg godt, og sørg for at du har det bra! Jeg legger ved noen personlige favoritter blant intervalløktene som du eventuelt kan teste ut i sommer. Riktig god sommer til deg og dine!

Tre ulike intervalløkter

Sørg for god oppvarming og nedjogging til alle øktene.

ØKT 1:

5-5-4-4-3-3-2-2-1-1

1 min pause mellom dragene (30 sekunder mellom 1min-dragene).

ØKT 2:

3 x 7 min (2 min aktiv pause)

4 x 4 min (2 min aktiv pause)

4 x 2 min (1 min aktiv pause)

ØKT 3:

5 x 4 min (2 min aktiv pause)

10 minutter progressivt, øke hastighet hvert minutt

10 x 2 min (1 min aktiv pause)

KONGSBERG

ONE SYSTEM

- TO GROW WITH

MIX OF MISSILES

- FOR MISSION FLEXIBILITY

EVOLUTION CONTINUES

- APPROACHING FULL SPECTRUM AIR DEFENCE, INCL LONG RANGE/ATBM

A photograph showing an AIM-120 AMRAAM missile being launched from a mobile launcher. The missile is angled upwards, and a bright orange flame and white smoke trail are visible behind it. The background shows a hilly landscape under a cloudy sky.

AIM-120 AMRAAM

A photograph showing an AMRAAM Extended Range (ER) missile being launched from a mobile launcher. The missile is angled upwards, and a bright orange flame and white smoke trail are visible behind it. The background shows a hilly landscape under a cloudy sky.

AMRAAM Extended Range (ER)

A photograph showing an AIM-9X Sidewinder missile being launched from a mobile launcher. The missile is angled upwards, and a bright orange flame and white smoke trail are visible behind it. The background shows a hilly landscape under a cloudy sky.

AIM-9X Sidewinder

To Mainstay skutt ned

Av John Berg, major (R), forsvarsanalytiker

Som de fleste vet, har ukrainerne skutt ned to av russernes Beriev A-50U (NATO-bet. Mainstay) AWACS-fly. Det foreligger etter hvert en del interessante detaljer.

Russerne satte inn Mainstay allerede fra invasjonens første dag. De var i begynnelsen stasjonert på Baranovichi flystasjon i Belarus, åpenbart for slik å beskytte disse meget verdifulle flyene. En Mainstay, nå parkert på Machulishcy flystasjon, i Belarus, russisk registrering «43 Rød» (stort rødt 43-tall malt på siden av skroget) ble 26. februar året etter allikevel sterkt skadet i et droneangrep. Dette var bare begynnelsen.

Kvelden 14. januar i år ble Mainstay «37 Rød», også kalt «Sergey Atayants» etter sjefskonstruktøren, skutt ned over Azovhavet. Flyet var først oppdaget og tracket av en Landsat satellitt som gjennomførte en serie «race track» passeringer nær den ukrainske byen Berdyansk. Mainstay'en fløy da sammen med en Iljushin Il-22 kommandopost, som ble sterkt skadet av et nær treff med et luftvernmisil, ukjent type. Dette flyet klarte å lande ved byen Anapa. Mainstay'en ble imidlertid skutt ned, trolig av samme type misil, og besetningen mistet livet.

En drøy måned senere, kvelden 23. februar, ble Mainstay «42 Rød» skutt ned. En mobilvideo synes å vise at flyet først utførte unnvik-

ende manøvrer og slapp ut chaff (metallstrimler for å kludre til radarbilder) og flares (narrebluss for å avlede varmesøkende missiler) og slik unngikk ett misil før det ble truffet av det neste. Vrakrester falt ned ved byene Borets Truda og Trudovaya Armeniya i russiske Krasnodar Krai Oblast (fylke). Igjen mistet alle livet.

Kort etter, 29. februar, annonserte russiske Rostec Aerospace Company at produksjon av Beriev A-50U, som har vært avsluttet, nå blir gjenopptatt, også for eksport. Det kan by på enkelte problemer, for 9. mars gjennomførte ukrainerne et massivt droneangrep mot byen Taganrog i Rostov Oblast, omtrent 45 km fra grensen til Ukraina og 130 km fra nærmeste ukrainske stillinger i Donetsk.

Blant målene som ble truffet var BAC (Beriev Aircraft Company, et datterselskap av Rostec) som produserer Beriev A-50U-flyene; eller retttere sagt bygger om eldre A-50 til den moderne A-50U versjonen. Målene var de to flybasene Taganrog Senter og Taganrog Sør, der BAC ligger. Ukrainerne hevdet at en A-50U som sto til reparasjon ble ødelagt.

Satellittbilder tatt dagen etter viste at Vestlige Monteringshall Nr. 21 på Taganrog Sør og en vedlikeholdshangar like ved ble skadet, uten at det fremgår om fly inne i bygningene ble skadet. Den mye større Monteringshall Nr. 6, der arbeider på blant annet A-50-fly normalt utføres, var uskadet. Russerne hevdet å ha skutt ned 41 droner. En britisk etterret-

ningsrapport påpeker at ukrainerne åpenbart har kapasitet til å angripe så viktige mål, tross meget sterkt lokalt russisk luftvern.

Det fremgår ikke hva slags luftvernmissiler ukrainerne har brukt. Det siste av de to Mainstay'ene som ble skutt ned, «42 Rød», ble truffet mer enn 220 km fra grensen til Ukraina, altså utenfor rekkevidde for Patriot luftvernmissiler. Muligens kan gamle, eks-sovjetiske S-200 (NATO-bet. SA-5 Gammon) systemer ha blitt brukt. Siste versjon S-200 missiler, V-880M, har rekkevidde på opptil 300 km. For at S-200 systemet skal ha noen effekt i dag, kreves komplekse modifikasjoner av styringsradarer og missiler.

Beriev A-50Us radarsystemer har en rekkevidde på 305 til 350 km. Hvis flyene må holde seg opptil 300 km fra faresonene for ikke å risikere å bli skutt ned, blir effektiv rekkevidde inn over ukrainsk kontrollert område ganske marginal.

Samtidig har ukrainerne tap av vestlig utstyr. 5. mars ble et Himars artilleri missilsystem ødelagt i nærheten av byen Avdiivka, muligens av et treff fra en Tornado-S, russernes svar på Himars. 9. mars ble en ukrainsk kolonne ca. 55 km vest for Avdiivka truffet av et bakke-til-bakke Iskander M (NATO-bet. SS-26 Stone) ballistisk misil. To Patriot launchere skal ha blitt ødelagt. I seiersparaden i Moskva 9. mai viste russerne frem en del ødelagt og erobret vestlig utstyr, blant annet en Leopard 2A6 og en M1A1 Abrams stridsvogn, og et M777 155 mm tauet artilleriskyts. (Air Forces Monthly mai 2024, Sérgio Santana og Valery Romanenko)

Det er jo kjent at Ukrainas store og forholdsvis avanserte forsvarsindustri blant annet har utviklet Neptune sjømålsmissiler og ubemannede overflate farkoster. Det er ikke umulig at nedskytingene av Mainstay'ene innvarsler at de kan klare å sette inn ganske avansert langtrekkende luftvern som kan gi evne til å ramme russiske fly langt inne i russisk luftrom. De jobber åpenbart intenst med nye droner, og den britiske e-rapporten har nok dekning for at mål som Monteringshall Nr. 6 vil bli stadig mer truet.

Nedskytingene av Mainstay'ene kan vise kan at Ukraina har langtrekkende luftvern som evner å ramme russiske fly langt inne i deres luftrom, skriver John Berg. Her ser vi et Beriev A-50 Mainstay. (Foto: Aktug Ates via Wikimedia Commons)

Kapslinger & Skap

LØSNINGER

- Mekanisk tilpasning
- Prototype til serie
- Print og trykk
- EMC
- Mil-spec
- IP65- IP69K
- Metall og Plast
- Personlig kontakt
- Stort standardsortiment

www.etm4u.com

40303333 - post@etm4u.com

Støre til Offisersbladet: – Nå må vi betale forsikringspremien

Regjeringen legger syv milliarder kroner ekstra i forsvarsbudsjettet, blant annet for å anskaffe ammunisjon og gi mer penger til øving.

Tekst & foto Øyvind Førland Olsen

Det kom frem under en pressekonferanse på Akerhus festning torsdag 2. mai. Statsminister Jonas Gahr Støre, forsvarsminister Bjørn Arild Gram og finansminister Trygve Slagsvold Vedum fortalte hva de skal bruke pengene på, i det foreslåtte forsvarsbudsjettet for 2024.

Hvis regjeringen får med seg Stortinget innebærer det et forsvarsbudsjett på 104 milliarder kroner.

Det er rundt 7 milliarder kroner mer til Forsvaret enn det som ble lovet i mars, ifølge Støre. Da fortalte regjeringen at Norge skulle nå NATO-målet om å bruke to prosent av BNP (bruttonasjonalprodukt) på forsvar allerede i år.

Til sammenligning var saldert forsvarsbudsjett i 2023 90, 8 milliarder kroner.

MÅ BETALE «FORSIKRINGEN»

– Nå må vi betale forsikringspremien etter å ha innkassert en fredsgevinst over flere år, og vi er på vei til å levere på målene i langtidsplanen, sier Støre til Offisersbladet.

– Nå øker regjeringen budsjettet med sju milliarder kroner – til økt aktivitet på det Forsvaret vi allerede har.

LOVER ØKT FORSVAREVNE

Statsminister Støre viser til at de ekstra milliardene vil føre til et løft på bygningsmassen i Forsvaret. I tillegg skal det anskaffes mer «stridsavgjørende» ammunisjon.

– Hvordan vil Forsvaret få økt forsvarsevne i år?

– Når Sjøforsvaret vårt kan seile mer får vi bedre trent personell. Når vi kan ha flere øvelser med allierte, får vi bedre trening hos kvinner og menn som er ute i tjeneste. Samtidig kan vi styrke etterretningsbilde som Norge trenger.

– Øvelse gjør mester; får vi flere øvelser og bedre utstyr da blir vi også bedre, sier Støre.

Soldat uten mat

Det går ikke. Det skjønner alle. Og da mener jeg virkelig alle.

Den beste beredskapen er at det produseres mat og at det bor folk på så mange plasser som mulig i vårt langstrakte land, skriver Nordstad. Her ser vi et F-35 og i bakgrunnen skimtes en traktor ved Ørland flystasjon (Foto: Martin Giskegjerde/Forsvaret).

Uten mat vi produserer selv har vi ingen beredskap - da er vi prisgitt andre.

Tekst Anders Nordstad, samfunnsdebattant og tidligere generalsekretær i Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Det ikke alle ser ut til å skjønne er at det spiller en rolle hvor denne maten kommer fra, av hvem og av hvor mange den er produsert. Det er faktisk helt avgjørende. Det er det som gjør oss til et land og ikke bare et visst antall mennesker samlet på et gitt geografisk område.

Så viktig er maten!

Uten mat vi produserer selv har vi ingen beredskap - da er vi prisgitt andre. Til enhver tid. Og det er noe vi nordmenn liker dårlig. Vi setter selvstendighet og uavhengighet foran det aller meste.

Hvorfor har vi da stilt oss sånn at vi er det landet i verden som har lavest selvforsyning med mat? Mer enn seks av ti kalorier blir i dag importert fra andre land.

GIR INGEN MENING

Det er selvsagt ikke all mat som kan produseres i landet vårt. Det forklarer noe og vi vil derfor aldri bli helt selvforsynt med mat. Vi er - og har alltid vært - en handelsnasjon og det skal vi selvsagt fortsette med. Det gir oss nemlig velferdsgevinster. Men å importere mat vi faktisk kan produsere bedre selv gir virkelig ingen mening. Det gir oss tap av velferd og bidrar bare til å gjøre oss mer sårbare.

Siden årtusenskiftet har vi mistet fire matprodusenter - hver dag!

Hvorfor? Fordi målet med landbrukspolitikken har vært at så få som mulig skal produsere så mye som mulig. Politikken har vært å industrialisere noe som egentlig ikke lar seg industrialisere. Matjorda vår ligger nemlig der den ligger og kunnskapen til å produsere mat av denne jorda er uløselig knyttet til jorda der den ligger. Det er heller

ikke sånn at gresset vokser fortere av at fjøset blir større. Denne jakten på såkalte stordriftsfordeler bidrar bare til at vi får færre som har kunnskapen som er nødvendig for å produsere mat og at distriktene våre blir mindre attraktive steder å bo. Det blir jo ikke barneskoler, idrettslag eller sosialt fellesskap hvis det bare er 2-3 igjen som produserer mat av jorda.

DET SAMFUNNET HVILER PÅ

Den beste beredskapen er at det produseres mat og at det bor folk på så mange plasser som mulig i vårt langstrakte land. Men da må det være lønnsomt å produsere denne maten. Det kan ikke gjøres på dugnad, slik det i stor grad fungerer i dag.

For like lite som vi har et forsvar for soldatenes skyld har vi en jordbrukspolitikk for bøndernes skyld. Den har vi for alle som bor i Norge sin skyld. Sånn at vi kan fortsette å kalle oss et land! Og sånn at vi står bedre rustet hvis noen skulle true vår selvstendighet og uavhengighet.

Lønnsom matproduksjon er selve fundamentet samfunnet vårt hviler på, men da må den faktisk være lønnsom for de som har kunnskapen og viljen til å produsere mat til resten av oss.

Anders Nordstad (bilde) Er tildelt Norsk TotalforsvarsForum beredskapspris for sivil sektor 2023. Prisen ble overrakt i 2024 (Foto: Camilla Mellemstrand).

Sikkerhetssenteret Rørvik AS har alle kursene du trenger for å fornye ditt sertifikat, enten det er gyldig eller utgått. Med Norges råeste simulator er re-treningen blitt til en lek.

**VI TILBYR BL.A. FØLGENDE KURS/
RE-TRENING:**

- Videregående sikkerhetsopplæring
- Medisinsk behandling
- GMDSS – GOC
- GMDSS – ROC

VI HAR OGSÅ:

- Grunnleggende sikkerhetskurs for sjøfolk
- Sikkerhetsopplæring på mindre skip
- Redningsfarkost
- H-MOB
- Hurtigbåtkurs – BRM/ERM
- ECDIS – ARPA
- Pluss mange flere.

Sikkerhetssenteret Rørvik AS er et ledende kurssenter i Norge innenfor simulatorbaserte kurs og andre opplæringstilbud innenfor marin og maritim sektor.

Tilbudene er basert på innovative løsninger med høy teknologisk og pedagogisk standard.

FOR DE MED UTGÅTTE SERTIFIKATER:

- Sertifikatprøven (re-trening)
- 66t sikkerhetsopplæring

**SJEKK UT
VÅR QR KODE**

Vi tilbyr også Dekksoffiser klasse 5 og TA KONTAKT:

Dekksoffiser klasse 6. Nettbasert og klasseromsundervisning.

post@ssras.no eller
Telefon 74 39 22 22

Så hjelper vi deg med hvilke kurs du trenger.

ssras.no

